SIR ARTHUR CONAN DOYLE

BASKERVILLE'LERIN KÖPEĞİ

SHERLOCK HOLMES

avrupa yakası

Sir Arthur Conan Doyle

SHERLOCK HOLMES

baskerville'lerin köpeği

Çeviri: Deniz Akkuş

Sir Arthur Conan Doyle
Sherlock Holmes-Baskerville'lerin Köpeği
Çeviri: Deniz Akkuş

Genel Yayın Yönetmeni / Ahmet İzci
Çevirmen / Deniz Akkuş
Editör / Yeşim İskender
İç Tasarım / Çelebi Şenel
Kapak / Yunus Karaaslan

Avrupa Yakası Yayınları, İlgi Yayınlarının markasıdır.
Avrupa Yakası Yayıncılık
Çatalçeşme Sokak. No: 27/10
Cağaloğlu / İSTANBUL
Tel: 0212 526 39 75
Belgegeçer: 0212 526 39 76
www.avrupayakasiyayinevi.com
ilgiyayinevi@gmail.com

BİR

BAY SHERLOCK HOLMES

Sabahlamadığı zamanlarda ki, bu çok sık olurdu, genellikle geç kalkan Bay Sherlock Holmes, kahvaltı masasında oturuyordu. Ben ise şöminenin önünde duruyordum. Konuğumuzun bir gece önce unutmuş olduğu bastonu eğilip yerden, halının üstünden aldım. Penang Lawyer dedikleri cinsten ucu topuzlu, kalın, güzel bir bastondu bu. Topuzun hemen altında iki üç santim genişliğinde gümüş bir halka vardı. Üstünde, 'C. C. H. arkadaşlarından James Mortimer M. R. C. S.'e 1884 yazılıydı. Ciddi, sağlam, güven veren bir havası olan bu bastonları, eskiden aile doktorları taşırdı.

"Anlat bakalım Watson, neler çıkarabildin?"

Holmes'ün arkası bana dönüktü ve kendisine, neyle ilgilendiğimi hissettirmemiştim.

"Ne yaptığımı nereden anladın? Başının arkasında da gözlerin var galiba."

"Bu iş için karşımdaki, pırıl pırıl parlatılmış, gümüş kaplama kahve kutusu, yeter," dedi. "Ama, şimdi onu bırak, Watson, konuğumuzun bastonu hakkında ne düşünüyorsun? Elimizden kaçırdık. Nereye gittiğini bilmiyoruz. Fakat, bize bıraktığı ya da almayı unuttuğu bu baston oldukça önemli bir delil sayılır. Haydi anlat bakalım, bu ipucundan neler çıkardın? Konuğumuz nasıl biri?"

Elimden geldiği kadar dostumun yolundan gitmeye çalışarak; "Öyle zannediyorum ki," dedim, "Doktor Mortimer, başarılı, sevilen yaşlı bir doktor; baksana onu tanıyanlar dostluk ve sevgilerini kalıcı kılmak için bunu armağan etmişler ."

"Güzel!" dedi Holmes. "Olağanüstü!"

"Hastalarının çoğuna yaya giden bir köy doktoru olması da söz konusu."

"Niye?"

"Çünkü bu baston, bir zamanlar güzel bir bastonmuş, ama öyle yıpranmış ki, böyle eski bir bastonu, şehirde çalışan bir doktorun taşıyabileceğini düşünemiyorum. Baksana demiri nasıl eskimiş, uzun yol yürüdüğü belli."

"Oldukça yerinde bir düşünüş!" dedi Holmes.

"Hem sonra, 'C.C.H. arkadaşları' diyor. "Bir avcı kulübü olsa gerek. Belki yerel bir avcı kulübünün üyelerinin tedavisiyle ilgilendi ve onlar da karşılık olarak kendisine küçük bir armağan verdiler."

"Doğrusu yamansın Watson," dedi Holmes, sandalyesini geri itip bir sigara yakarak. "Benim küçük başarılarımı anlatırken kendi yeteneklerini hiç dikkate almadığını söylemeliyim. Belki ışık saçmıyorsun ama, ışığı iyi iletiyorsun. Bazı kimseler, dâhi olmadıkları halde, dehayı kışkırtacak güce sahiptirler. Doğrusunu söylemek gerekirse sevgili dostum, sana çok şey borçluyum."

Sözleri çok hoşuma gitmişti doğrusu; çünkü bugüne kadar benimle hiç böyle konuşmamıştı. Genellikle kendisine karşı duyduğum hayranlığa ve yöntemlerini övmeye çalışmama karşılık hep kayıtsız davranması bana dokunmuştu. Artık onayını alacak kadar ustalaştığımı, onun yöntemini öğrendiğimi ve bunları uygulayabildiğimi düşünerek gurur duydum. Derken bastonu elimden aldı ve

birkaç dakika inceledi. Sonra, sigarasını bırakıp, büyük bir ilgiyle bastonu pencereye götürerek ona, büyüteçle baktı.

"Çok ilginç ama, önemli sayılmaz," dedi koltuğun her zaman oturduğu köşesine dönerek. "Bastonda bir iki belirti olduğu belli. Bunlardan çeşitli sonuçlara varılabilir."

"Gözümden kaçan bir şey mi var?" diye sordum şaşkınlıkla. "Gözden kaçırmış olabileceğim önemli bir şey olduğunu sanmıyorum."

"Üzgünüm sevgili Watson ama, vardığın sonuçların çoğu yanlış. Doğrusunu söylemek gerekirse, beni kışkırttığından söz ederken yanlışlarını gördüğümden, beni gerçeğe götürdüğünü söylemek istemiştim. Bu meselede tamamıyla yanılıyorsun demiyorum. Adamın bir köy doktoru olduğundan kuşku yok. Çok yürüdüğü de belli."

"O halde yanılmamışım."

"Buraya kadar evet."

"Ama, başka bir şey söylemedim ki ben."

"Hayır, öyle değil sevgili Watson, iş bu kadarla bitmiyor. Meselâ doktor için yaptırılan bir armağanın avcı kulübünden çok bir hastahaneden gelmesi daha akla yatkın, baş harfleri C.C. olursa, ister istemez insanın aklına Charing Cross geliyor."

"Olabilir."

"Bu ihtimâl daha kuvvetli. İhtimâlleri bu fikrin üstüne kurarsak, bu davetsiz konuğun kimliğini belirleyebilmemiz için, yeni bir dayanak noktası bulmuş oluruz."

"Peki, C.C.H.'nin Charing Cross Hastahanesi olduğunu düşünelim; bundan ne çıkarabiliriz?"

"Ne çıkarabileceğimiz aklına gelmiyor mu? Yöntemlerimi biliyorsun ya, uygulasana."

"Bundan çıkan daha doğrusu aklıma gelen tek şey; adamın bir köyde değil de şehirde çalıştığı."

"Sanırım biraz daha ileri gidebiliriz. Konuyu şu açıdan ele alalım. Böyle bir armağan ne zaman verilebilir? Arkadaşları ne zaman bir araya gelirde, iyi niyetlerinin ifadesi olan bir şeyi kendisine verirler? Elbette, Doktor Mortimer işten ayrılıp kendi başına çalışmaya başlayacağı zaman. Bastonun armağan edildiğini biliyoruz. Bir şehir hastahanesinden bir köy doktorluğuna geçme olduğunu tahmin ediyoruz. Acaba, bu armağan kendisine tam hastahaneden ayrılırken verilmiş dersem, gerçeklerden çok uzaklaşmış olur muyum?"

"Sanmam."

"Hastahanenin memurlarından biri olmadığı belli, çünkü Londra'da oldukça tanınmış biri olsa gerek, böyle biri de köye gitmez. O halde neydi? Hastahanede memur olmadığına göre bir aile doktoru veya tıp fakültesinden yen çıkmış biri olması gerekir. Bastonun üstündeki tarihe göre, beş yıl önce ayrılmış. Böylece senin ağırbaşlı, orta yaşlı aile doktorun uçup gidiyor sevgili Watson ve yerine daha otuzuna gelmemiş, sevimli, tutkusuz, unutkan genç biri çıkıyor, bu gencin bir köpeği olmalı; kabaca tarif etmek gerekirse, Terrier'den biraz büyük, Çoban köpeğinden biraz küçük."

Sherlock Holmes arkasına yaslanıp, havaya küçük halkalar halinde uçuşan sigara dumanları savurmaya başlayınca, söylediklerine inanmamış gibi güldüm.

"Elimde bu son kısmı doğrulayacak delil yok," dedim. "Ama, adamın yaşı ve mesleği hakkında bazı bilgiler bulmak zor değil." Kitaplığımdan tıp kitaplarının bulunduğu raftan Tıp Rehberi'ni alıp, sayfalarını çevirmeye başladım. Mortimer soyadlı pek çok doktor vardı fakat, bunlardan ancak biri bizim konuğumuz olabilirdi. Bulup yüksek sesle okudum.

"Mortimer, James, M.R.C.S., 1882, Grimpen, Dartmoor, Devon. Aile doktoru, 1882'den 1884'e kadar Charing Cross Hastahanesi'nde çalışmıştır. Karşılaştırmalı Patoloji'den 'Hastalık Ataların Özelliklerine Dönme Midir?' adlı teziyle Jackson Ödülü'nü kazanmıştır. İsveç Patoloji Derneği'nin üyesidir. 'Eski Neslin Özelliklerine Dönmede Hilkat Garibesi'nin yazarı, Lancet, 1882 Dergisi, 'İlerliyor muyuz?' -Psikoloji Dergisi, Mart, 1883- eserleri arasındadır. Grimpen, Thorsley ve High Barrow mahallelerinin doktorudur."

"Yerel bir avcı kulübünden söz edilmiyor Watson," dedi Holmes anlamlı bir şekilde gülerek: "Köy doktoru olmasına köy doktoru, zekice yaptığın gözlemler sonucu söylemiş olduğun gibi. Sanıyorum çıkardığım sonuçlarda haklıyım. Sıfatlara gelince, yanılmıyorsam, sevimli, tutkusuz ve unutkan demiştim. Deneyler sonucu edindiğim bilgilere göre, bu dünyada yalnız sevimli ve sevilen kişiler armağan alırlar. Tutkusuz bir kimse Londra'yı bırakıp, ücra bir köye gider. Ve ancak, dalgın bir kişi geldiği odada bir saat bekledikten sonra kartvizitinin yerine, bastonunu bırakıp gidebilir."

"Peki köpek?"

"Bu bastonu köpeğin efendisinin arkasından taşıdığı belli. Baston ağır olduğu için, köpek tam ortasından sıkı sıkı dişlerini geçirmiş, dişlerinin izleri göze batacak kadar belli. Bu izler arasındaki mesafeden anlaşıldığına göre, köpeğin çene kemiği, bence bir Terrier'inkinden biraz büyük ve bir Çoban köpeğininkinden de biraz küçük. Bir dakika, tamam, kıvırcık tüylü bir İspanyol köpeği."

Konuşurken ayağa kalkmış, odada bir aşağı bir yukarı gezip duruyordu. Derken, pencerenin kenarında durdu. Sesi öyle güven doluydu ki, gözlerimi kaldırıp şaşkınlıkla ona baktım.

"Seni, anlamıyorum, nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?"

"Çok kolay köpek şimdi kapımızın önünde, boynunda da sahibinin adı yazılı olan tasması var. Sakın bir yere gitme, Watson. Meslekdaşım olduğuna göre, burada bulunman işime yarayabilir. Şimdi kaderin en dramatik anı, Watson. Merdivende gitgide yaklaşmakta olan birinin ayak seslerini duyuyorsun; iyi niyetli mi, kötü niyetli mi, belli değil. Bir bilim adamı olan Doktor James Mortimer, cinayet uzmanı Sherlock Holmes'den ne isteyebilir ki? Buyrun efendim."

Konuğumuzun karşımıza çıkması beni şaşkına çevirdi. Ben tipik bir köy doktoru bekliyordum. Uzun boylu, incecik, bir adamdı, gagaya benzeyen uzun bir burnu, altın çerçeveli gözlüğünün arkasında pırıl pırıl parıldayan, birbirine yakın gri keskin gözleri vardı. Önlüğü üstündeydi ama, çok özensiz giyinmişti, ceketinin rengi solmuş, pantolonu eskimişti. Genç olmasına rağmen, şimdiden kamburu çıkmıştı. Başı önüne eğik yürüyordu, iyi kâlpli bir insana benziyordu. İçeri girer girmez, gözleri Holmes'ün elindeki bastona takıldı, bir sevinç çığlığıyla ona doğru atıldı.

"Öyle sevindim ki," dedi. "Burada mı, yoksa Shipping Office'de mi bıraktım, diye düşünüp

duruyordum. Bu bastonu dünyayı verseler kaybetmek istemem."

"Bir armağan galiba?" dedi Holmes.

"Evet efendim."

"Charing Cross Hastahanesi'nden, değil mi?"

"Evlenirken birkaç arkadaş hediye etmişti."

"Ya, çok kötü," dedi Holmes başını sallayarak.

Doktor Mortimer gözlük camlarının altında gözlerini kırpıştırarak şaşkınlıkla baktı.

"Niye kötü?"

"Vardığımız sonuçları bozdunuz. Evlenmeniz nedeniyle mi demiştiniz?"

"Evet efendim, evlenip hastahaneden ayrıldım, dolayısıyla da ihtisasımı yarıda bırakmış oldum. Kendime bir ev kurmam gerekiyordu."

"Neyse, pek o kadar da yanılmış sayılmayız," dedi Holmes. "Bakın, Doktor James Mortimer..."

"Mister deyin, Mister sadece bir M.R.C.S."

"Araştırmadan yapıyorsunuz herhalde."

"Bir bilim meraklısı, Bay Holmes; büyük, bilinmeyen okyanusun kıyılarında, midye kabukları toplayan biri. Bay Holmes, yanılmıyorsam siz, yoksa!.."

"Evet, sizi arkadaşım Watson'la tanıştırayım."

"Memnun oldum efendim. Arkadaşınızdan söz edilirken sizin adınızı da duymuştum. Bay Holmes, beni çok ilgilendiriyorsunuz. Böyle dolikosefalik[1] bir kafatası ile, bu denli bir supraorbital[2] oluşum görmemiştim. Parietal[3] çatlağa, izin verirseniz parmağımla şöyle bir dokunayım. Kafatasınızın kalıbı, aslı elde edilinceye kadar bir antropoloji[4] müzesi için iyi bir malzeme oluşturur. Belki biraz aşırı gidiyorum ama, doğrusu kafatasınıza gıpta ediyorum."

Sherlock Holmes, adamın bir koltuğa oturması için eliyle işaret etti.

"Kendi alanınızda uzmansınız sanırım, tıpkı benim kendi alanımda olduğu gibi," dedi.

"İşaret parmağınızdan anladığıma göre, kendi sigaranızı kendiniz sarıyorsunuz. Bir tane yaksanıza."

Adam kâğıtla tütün çıkardı ve şaşılacak bir ustalıkla bir sigara sardı. Uzun, titreyen parmakları vardı. Bir böceğin antenleri gibi çevik, bir türlü yerinde duramayan parmaklar.

Holmes susuyordu ama, dostumuzun dikkatini çektiğini kısa, keskin bakışlarından, anladım.

"Tahminime göre," dedi sonunda, "Dün geceki ve bugünkü ziyaretiniz sadece benim kafatasımı incelemek için değildi herhalde."

"Hayır efendim, hayır; yine de kafatasınızı incelemek fırsatını bulduğum için mutluyum. Size

gelmemin nedeni Bay Holmes, kendi başıma içinden asla çıkamayacağım, bir çıkış yolu bulamayacağım, son derece önemli ve olağanüstü bir meseleyle karşı karşıya oluşum. Avrupa'daki uzmanlardan en iyi ikinci kişi olduğunuza inandığım için..."

"Affedersiniz, birinci olma şansına ulaşan uzman kimmiş acaba?" diye sordu Holmes, biraz öfkeyle.

"Kuramcı bir adama, Mösyö Bertillon'un eseri daha fazla etki eder."

"O halde, niye ona gitmediniz?"

"Kuramcı olandan bahsettim sadece. Ama, pratikte sizin üstünüze kimse yok, bunu herkes söylüyor. Umarım, bir pot kırmadım..."

"Biraz," dedi Holmes. "Doktor Mortimer, yardımımı istediğiniz konunun ne olduğunu kısaca söylerseniz, sanırım daha iyi olur..."

İKİ

BASKERVILLE'NİN LÂNETİ

"Bir el yazması var," dedi Doktor James Mortimer.

"Odaya girdiğinizde görmüştüm," dedi Holmes.

"Eski bir el yazması."

"Eğer sahte değilse on sekizinci yüzyılın ilk yarısına ait olmalı."

"Bunu nasıl anladınız, efendim?"

"Konuşmanız sırasında birkaç santimini incelememe, farkında olmadan izin verdiniz. On yıl farkla bir yazmanın tarihini bilememek pek acemice bir iş olur. Bu konudaki benim küçük monografimi okumuşsunuzdur herhalde? Bu tarih, 1730 olsa gerek."

"Tarih tam olarak 1742'dir." Doktor Mortimer göğüs cebinden bir kâğıt çıkardı. "Bu el yazması, üç ay önce ani ve trajik ölümü Devonshire'da büyük olay yaratan Sir Charles Baskerville tarafından bana emanet edildi. Ben Baskerville'nin hem yakın dostu, hem de tıbbî yardımcısıydım. Kuvvetli bir hafızası vardı, zekiydi. Olaylara hep olumlu yönden bakardı ve benim gibi o da hayâl gücünden yoksundu. Yine de bu yazmayı çok ciddiye alıyordu. Sanki, başına gelecekleri önceden biliyordu ve kendini buna hazırlayıp, kaderine razı oluyordu."

Holmes yazmayı almak için elini uzattı, sonra dizinin üstünde büyük bir itinayla düzeltti.

"Bak Watson, kısa 's' harfiyle uzun 's' harfi sırayla nasıl kullanılmış. Yazmanın tarihini saptamamda işime yarayan ipuçlarından biri."

Omuzunun üzerinden eğilerek, yazıları solmuş olan el yazması kâğıda baktım. Kâğıdın başında 'Baskerville Hall' yazılıydı, altında da büyük rakamlarla gelişigüzel yazılmış: '1742' tarihi vardı.

"Bu, hikâye gibi bir şey."

"Evet, Baskerville ailesinin efsanesini anlatan bir rapor."

"Ama, bana başvurmanızın sebebi herhalde daha çağdaş ve daha olumlu bir şey olsa gerek."

"Son derece çağdaş, olumlu ve acele olarak çözüm bulunması gereken bir konu, yirmi dört saat içinde bir çözüm bulunması gerek. El yazması kısa ama, konuyla yakından ilgili. İzninizle size okuyayım."

Holmes koltuğuna yaslandı, parmaklarının uçlarını birbirine değdirdi ve konuya tamamıyla kendini vermek istermiş gibi gözlerini kapadı. Doktor Mortimer, yazmayı daha rahat okuyabilmek için ışığa tutarak, yüksek, çatlak sesiyle şu eski dünya hikâyesini okumaya başladı:

"Baskerville'lerin köpeğinin doğuşu hakkında çeşitli rivayetler vardır. Ben Hugo Baskerville'nin soyundan geldiğim için, bu hikâyeyi babamdan dinledim. O da kendi babasından dinlemiş. Bu nedenle şimdi anlatacağım hikâye tamamen aslına uygundur.

Oğullarım, sizin de inanmanızı isterim ki, günahı cezalandıran aynı adalet, aynı zamanda büyük bir

merhamet göstererek affedebilir de. Tanrıya yakararak ve pişmanlık duyularak ortadan kaldırılabilecek hiçbir lânet o kadar ağır sayılmaz. Bu hikâyeden, geçmişte yaşananlardan dolayı korkmamayı fakat, gelecekte aynı hataları yapmamayı, dikkatli olmayı öğrenin ki, ansızın yakalandığınız tutkular, ailenizin başına bir daha aynı felâketlerin gelmesine neden olmasın.

"Bilmiş olun diye, büyük isyan zamanı bilginlerinden Lord Clarendon'un hikâyesini dikkatinize sunuyorum: Baskerville'lerin malikânesi Hugo Baskerville tarafından yönetiliyordu ve bu adamın, çok vahşi, aşağılık ve Tanrı tanımaz bir adam olduğu bir gerçekti. O çevrede hiç aziz yetişmediği için bu özellikleri belki bağışlanabilirdi fakat, onda öyle ahlâksız, kötü ve zalim bir kişilik vardı ki, ismi bu özelliğinden dolayı Batı'da destanlaşmıştı. Birgün, bu, Hugo denilen adam Baskerville malikânesinin yakınında toprakları olan bir çiftçinin kızına âşık oldu. Tabii böyle karanlık ruhlu bir adamın tutkusu aşk gibi parlak bir kelimeyle ne kadar ifade edilebilirse. Fakat, çok namuslu ve iyi ahlâklı biri olan kız, adamın kötü şöhretinden korkuyor ve Hugo'dan hep kaçıyordu. Kendisine yüz vermediği için buna çok sinirlenen Hugo, kızın babası ve kardeşlerinin evde olmadıkları bir St. Michael yortusu günü beş altı serseri arkadaşıyla birlikte çiftliğe gelip, zavallı kızı kaçırdılar. Kızı, Hall'e getirdiler ve üst kattaki odalardan birine kapadılar. Hugo ile arkadaşları her gece olduğu gibi içki âlemine başladılar.

"Aşağıdan öyle şarkılar, öyle bağırışlar, okkalı küfürler geliyordu ki zavallı kızcağız aşağıdan gelen seslerden ve yaşadığı korkudan dolayı neredeyse aklını kaçıracaktı. Dediklerine göre Hugo Baskerville öyle sözler sarfediyormuş ki, o sözler söyleyeni bile yok edecek cinsttenmiş. Kız sonunda en cesur ve en cüretkâr adamı bile ürkütecek bir şeye kalkışmış: Şimdi bile varolan güney duvarını kaplayan sarmaşıklara tutunarak saçağın altına inmiş. Oradan da bozkıra geçip, evin yolunu tutmuş. Hall ile babasının çiftliği arasında dokuz mil uzaklık varmış.

"Bir süre sonra Hugo, esirine yemek götürmek, -başka kötü niyetleri de vardı herhalde-, bahanesiyle konuklarından ayrılmış. Hugo odanın kapısını açınca bir de ne görsün: kafes boş, kuşu uçup gitmiş. Bunun üstüne başına cinler üşüşmüş gibi merdivenlerden paldır küldür inip yemek salonuna girmiş, büyük masanın üzerine sıçrayıp, şişeleri ve tabakları etrafa fırlatmış. Herkesin önünde, kendisinden kaçma cüreti gösteren şıllığı yakaladığı zaman, vücudunu ve ruhunu o gece şeytanın eline vereceğini avaz avaz bağırarak söylemiş. Eğlenceye katılanlar, Hugo'nun dehşeti karşısında şaşırıp kalmışlar, aralarından daha kötü birisi ya da sarhoşu; kaçan kızın arkasından köpekleri bırakma fikrini ortaya atmış. Bunun üzerine Hugo evden dışarı fırlamış, seyislerine kısrağını eyerlemelerini, köpek kulübelerinin kapılarını açmalarını söylemiş. Bu arada kızın mendilini köpeklere koklatıp, hepsini sıraya koyduktan sonra, ay ığışı altında parlayan bozkıra salmış.

"Eğlenceye katılanların çoğu bir süre şaşkın vaziyette kalakalmışlar. Bu kadar kısa bir zaman içinde bütün bu olup bitenleri anlayamamışlar. Fakat, çok geçmeden dumanlı kafaları, biraz ayılınca işin farkına varabilmişler. Derken, birden gürültüler çoğalmış, kimi tabanca getirsin diye bağırıyor, kimi atını, kimi bir şişe şarap istiyormuş. Ama, sonunda başlarının bir karış üstünde duran akılları yerine inmiş, on üç kişinin on üçü de atlarına atlayıp Hugo'nun arkasından bozkıra çıkmışlar. Ay pırıl pırıl parlıyormuş gökyüzünde, yan yana, hızla ilerliyorlarmış, kızın evine gitmek için kullanabileceği yollardan gidiyorlarmış.

"Bir iki mil kadar yol aldıktan sonra, bozkırda dolaşan, çobanlardan birine seslenip köpek sürüsünü görüp görmediğini sormuşlar. Adam da hikâyeye göre, öyle şaşırmış ki, ne diyeceğini

bilememiş; ama sonunda, peşinden köpeklerin kovaladığı, zavallı kızı gördüğünü söylemiş. 'Ama, başka bir şey daha gördüm,' demiş. Bu gördüğüm şey de Hugo Baskerville siyah kısrağının üstünde, yıldırım gibi yanımdan geçti, arkasından da dilsiz, gözleri alev saçan bir cehennem köpeği koşuyordu. Tanrı korusun beni öyle bir köpekten.' Bu bilgileri aldıktan sonra sarhoş adamlar, çobana lânetler yağdırıp sürmüşler atlarını. Fakat, çok geçmeden bozkırdan gelen nal sesleriyle tüyleri diken diken olmuş, Sir Charles'ın siyah kısrağı ağzı köpük içinde, sallanan yuları ve boş eyeriyle gelmiş. Sarhoş adamlar atlarını birbirlerine yaklaştırmışlar, çok korkmuşlar ama, yine de bozkırda ilerlemeye devam etmişler, oysa yalnız başlarına olsalarmış her biri atının başını geri çevirmekten büyük mutluluk duyacakmış. Böylece yavaş yavaş ilerleyerek sonunda köpeklerin olduğu yere ulaşmışlar. Köpekler cinslerinin iyiliğiyle ve cesaretiyle tanınmışlarsa da, bozkırda bir araya gelmiş ve sanki bir şeyden korkmuş gibi dik bir bayırın başında uluyup, korkuyla inliyorlarmış ve dikleşmiş tüyleriyle önlerinde uzanan dar vadiye bakıyorlarmış.

"Topluluk durmuş. Takibe çıktıkları zamana göre şimdi daha ayılmış olduklarını tahmin edersiniz herhalde. Çoğu, fazla ileri gitmek istemiyormuş ama, aralarından üçü, ya en cesurları, ya da hâlâ ayılmamış olan en sarhoşları; atlarını bayırdan aşağı sürmüşler. Vadi geniş bir açıklığa çıkıyormuş, şimdi hâlâ orada duran iki büyük kaya vardır. Ay ışığı o kadar parlakmış ki düzlüğü bütün ayrıntılarıyla aydınlatıyormuş. Adamlar yaklaştıklarında gördükleri manzara karşısında ne yapacaklarını bilememişler. Düzlüğün tam ortasında korkudan ve yorgunluktan ölen zavallı kız yatıyormuş. Ama, bu üç zamparanın aklını başından alan şey, ne kızın cesedi, ne de kızın cesedinin yanında yatan Hugo Baskerville'in cesediymiş; Hugo'nun üstünde, boğazına sarılmış, iğrenç bir yaratık varmış, büyük, kara bir hayvan, ama ölümlü gözlerin gördüğü, göreceği herhangi bir köpekten daha büyükmüş. Onlar bakarken o şaşkınlık verecek kadar ucube olan şey Hugo Baskerville'nin gırtlağını ısırıp koparmış. Sonra alev saçan gözlerini ve kan damlayan çene kemiklerini onlara çevirerek açıp kapamaya başlayınca üçü de korkudan kanları donmuş ve tatlı canlarını kurtarmak için çığlık çığlığa bozkırda kaçmaya başlamışlar. Söylendiğine göre aralarından biri, o gördüğü yaratık yüzünden çok kısa bir süre sonra ölmüş. Diğer ikisi ise, yaşadıkları sürece yarım akıllı kalmışlar.

"Ortaya çıkan köpeğin hikâyesi işte böyle oğullarım. Bu köpek o günden beri ailenin başına belâ olmuştur. Bunu yazmamın sebebi; bilinen bir şeyin sadece ima edilene veya tahmin edilene göre daha az korkunç olduğu içindir. Aileden birçok kişinin ölümlerinin de ani, kanlı ve gizemli olduğu bir gerçektir. Kitabı Mukaddeste uyarılan üçüncü ve dördüncü kuşaktan daha öteye suçsuz kimselerin sonsuza kadar cezalandırılamıyacağı için Tanrının sonsuz rahmetine sığınalım. Sizleri Tanrıya emanet ederken, şeytanî kuvvetlerin ortaya çıktığı karanlık saatlerde bozkırdan geçmemenizi bir önlem olarak tavsiye ediyorum."

"-Bunu, Hugo Baskerville oğulları Rodger ve John'a bırakırken kız kardeşleri Elizabeth'e, bundan söz etmemeleri konusunda, onları uyarır.-"

Doktor Mortimer, garip hikâyeyi okumayı bitirdiğinde gözlüğünü alnına kaldırıp, Bay Sherlock Holmes'e baktı. Sherlock Holmes esneyerek sigara izmaritini ateşe fırlattı.

"Demek öyle?"

"İlginç bulmadınız mı?"

"Hayalet ya da cin hikâyelerine meraklı olanlar için öyle."

Doktor Mortimer, cebinden katlanmış bir gazete çıkardı.

"Şimdi bakın, Bay Holmes, size daha yakın tarihli bir yazı. Devon County Chronicle gazetesinde bu sene 14 Mayıs tarihinde yayınlanmış. Bu tarihten birkaç gün önce ölen Sir Charles Baskerville'nin ölümüyle ortaya çıkan olayların hikâyesi."

Dostum biraz öne eğilip, daha dikkatli dinlemek istermiş gibi bir tavır takındı. Konuğumuz da gözlüğünü yeniden takıp, okumaya başladı:

"Geçenlerde birdenbire vefat eden, adı gelecek seçimlerde Mid Devon'un liberal adayları arasında yer alan Sir Charles Baskerville, hepimizi derin bir kedere bürümüştür. Sir Charles, Baskerville Hall'de kısa bir süreden beri oturuyordu. Ancak iyi ve sevimli huyuyla, yardımseverliğiyle kısa sürede kendisiyle ilişkide bulunan herkesin sevgisini ve saygısını kazanmıştır. Günümüzdeki Nouveaux Ric hes'ler[5] *arasında kötü günler yaşamak zorunda kalmış, eski ve köklü asil bir ailenin oğludur. Şu anda sahip olduğu serveti kendinin yapmış olması ve aileyi eski görkemli günlerine kavuşturması sevinilecek bir olaydır. Sir Charles, herkesin çok yakından bildiği gibi, Güney Afrika'daki borsa oyunlarında büyük para sahibi olmuştu. Çarkın kendi aleyhine dönünceye kadar ileri gidenlerden daha akıllıca davranıp, borsadan çekilmiş ve servetiyle birlikte İngiltere'ye dönmüştü. Baskerville, Hall'e yerleşeli ancak iki yıl olmuştur. Çok ani olan ölümüyle kesintiye uğrayan ilerleme ve imar plânlarından herkes söz etmektedir. Kendisinin çocuğu olmadığından, daha hayattayken bütün o yörede oturanların, servetinden yararlanacağını açıkça söylemiştir. Zamansız ölümü birçok kişiye üzüntü vermiştir. Bu çevredeki yardımseven derneklerine yaptığı yüksek miktardaki bağışlar, bu sütunlarda sık sık yayınlanmıştır.*

'Sir Charles'ın ölüm nedeninin, yapılan araştırmalarla tam olarak ortaya çıktığı söylenemez. Sir Charles'ın bir cinayete kurban gitmesi için herhangi bir neden ileri sürülemez. Ama, ölümle ilgili ilgisi olmayan boş inançların sebeplerini ortadan kaldırmak için büyük çaba harcanmıştır. Sir Charles bekârdı ve birtakım garip alışkanlıkları vardı. Çok zengin olmasına karşın, çok mütevazi bir hayat yaşardı. Baskerville Hall'deki hizmetkârları kocası uşak, karısı da hizmetçilik yapan Barrymore adlı evli bir çiften ibaretti. Birçok dostunun da onayladığı Barrymore'ların ifadesine göre, Sir Charles'ın sağlığı uzun süreden beri bozuktu. Sık sık rengi solar, nefes darlığı çekip, soluk soluğa kalırdı. Sinir krizlerine neden olan bir kâlp hastalığından söz edilmektedir. Sir Charles'ın dostu ve doktoru olan Doktor James Mortimer da yukarıdaki ifadeleri doğrulamıştır.

Elde edilen kanıtlar çok azdır. Sir Charles her gece yatmadan önce Baskerville Hall'ün ünlü porsuk ağaçlı yolunda yürüyüş yapardı. Bunu Barrymore'ların tanıklığı ortaya çıkarıyor. Mayısın dördünde, Sir Charles ertesi gün Londra'ya gitmek niyetinde olduğunu söylemiş ve Barrymore'dan bavulunu hazırlamasını istemişti. Her zamanki gibi o gece de yürüyüşe çıkmıştı. Bu gezintilerde puro içerdi. Bu son gezisi olmuştu, bir daha geri gelmedi. Saat on ikide Barrymore, Hall'ün kapısının açık durduğunu görünce, telâşlanmış ve fener alarak efendisini aramaya çıkmış. Bütün gün yağmur yağdığı için, Sir Charles'ın ayak izleri yolda çok belirginmiş. Bu yolun ortalarına doğru, bozkıra açılan bir kapı vardır. Sir Charles'ın bir süre orada durduğunu gösteren belirtiler varmış. Yoldan aşağı yürümeye devam eden Barrymore, yolun sonunda efendisinin cesediyle karşılaşmış. Barrymore'un ifadesinde açıklanamayan bir nokta var; efendisinin ayak izleri bozkır kapısını geçtikten sonra değişiyormuş. Yerde, sanki ayak ucunda yürümüş gibi izler varmış.

Murph adında çingene bir at tüccarı o gece oralarda dolaşıyormuş ama, çok sarhoşmuş. Birtakım bağrışma ve çığlıklar duymasına rağmen çığlıkların nereden geldiğini bir türlü kestirememiş, Sir Charles'ın cesedinde hiçbir darp izi görülmemiştir. Doktor, inanılmayacak ölçüde yüz buruşması olduğunu söylüyor. Öyle ki Doktor Mortimer, önce karşısında yatan kişinin dostu ve hastası olduğunu anlayamamış. Bu belirtinin az görülen nefes darlığı ve kâlp yetmezliğinden ileri gelebileceğini de eklemiştir. Bu açıklamalarını morgta yapılan incelemede de tekrarlayarak, kronik bir hastalığı olduğunu açıklamıştır; Jüri, bunun üzerine tıbbî kanıtlara dayanarak Sir Charles'ın bir cinayete kurban gitmediğine karar vermiştir. Bu karar memnuniyetle karşılandı. Çünkü; Sir Charles'ın vârisinin, bir an önce Hall'e yerleşip, üzüntü verici bir şekilde kesintiye uğrayan hayırlı işleri devam ettirmesi gerekiyordu. Hakimin gerçeğe dayanarak işi çözmesi, bu işin doğurduğu korku dolu masallara son vermiştir. Aksi takdirde Baskerville Hall'de oturacak birini bulmak zor olacaktı. En yakın akrabasının Sir Charles Baskerville'nin küçük kardeşinin oğlu Bay Henry Baskerville olduğu öğrenilmiştir. Delikanlı en son haber, Amerika'da olduğuna dairdir. Şimdi başına konan talih kuşunu ona bildirmek için araştırmalar yapılmaktadır."

Doktor Mortimer, gazeteyi katladı ve cebine yerleştirdi.

"Bunlar, Sir Charles Baskerville'nin ölümü konusunda açıklanan gerçekler, Bay Holmes."

"İlgi çekici tarafları olan böyle bir konuya, dikkatimi çektiğiniz için, size teşekkür etmeliyim," dedi Sherlock Holmes. O sıralarda gazetelerde bir şeyler okumuştum fakat, Papa'yı huzura kavuşturmak için şu önemsiz Vatikan kabartmaları işiyle uğraşıyordum. Bu nedenle İngiltere'de meydana gelen pek çok olayla ilgilenemedim. Bütün bilinen şey, demek bu gazete haberinde yazılı."

"Evet."

"Gazetede yayınlanmayan buna rağmen, sizin bildiğiniz başka şeyler var mı?" Arkasına dayandı, parmak uçlarını birleştirdi, her zamanki sakin ve bilgiç tavrını aldı.

"Açıklayacak olursam..." dedi Doktor Mortimer, heyecanlanmaya başlamıştı. "Kimseye söylemediğim, söyleyemediğim şeyleri size söylemem gerekecek. Bunları hâkime açıklamayışımın sebebi, bir bilim adamının halkın gözünde, batıl inançlara sahip olduğunu göstermek istemeyişimdir. Başka bir sebep daha var, gazetede yazıldığı gibi, adı çıkmış olan Baskerville Hall'ün kötü ününü artıracak bir şey söylediği takdirde orada oturacak kimsenin bulunamayacağıydı. Kendimce haklı bulduğum bu sebeplerden ötürü, bildiklerimin hepsini anlatmadım. Çünkü söyleyeceklerim, elle tutulur, somut sonuçlar verecek gibi değildi, ama sizinle açık konuşmama engel olacak herhangi bir neden yok.

"Bozkırdaki evler birbirlerine uzaktır ama, evleri yakın olanlar birbirleriyle sık sık görüşürler. Sir Charles Baskerville'i de bu nedenle çok sık görürdüm. Lafter Hall'den Bay Frankland ve doğa bilimci Bay Stapleton'dan başka, tüm bu çevrede, onlardan başka doğru dürüst okumuş adam bulamazsınız. Sir Charles bir kenara çekilmiş, toplumdan uzak duran bir adamdı, hasta olması ve benim de doktor olmam, bizi birbirimize yakınlaştırmıştı. Bilimdeki ortak kaygılarımız, aramızda iyi bir dostluğun oluşmasına yol açmıştı. Güney Afrika'dan birçok bilimsel bilgi getirmişti. Bushman ve Hottentot'nun karşılaştırmalı anatomisini tartışarak pek çok hoş akşamlar geçirmişizdir.

"Sir Charles'ın, son birkaç ay içinde sinir sisteminin neredeyse patlayacak derecede bozulduğunu

görüyordum. Size okuduğum efsaneye bütün kalbiyle inanmıştı. Öyleki kendi toprakları içinde de olsa gece geç saatte asla bozkıra çıkmazdı. Size inanılmayacak gibi gelir ama Mr. Holmes, ailesinin üzerine korkunç bir felâketin çöktüğüne inanıyordu. Korkunç yaratık düşüncesinden bir türlü kurtulamıyordu. Geceleri kendisini görmeye gittiğimde garip bir yaratık görüp görmediğimi ya da bir köpek havlaması duyup duymadığımı sık sık sorardı; bana bunları sorarken de sesi heyecandan tir tir titrerdi.

"Korkunç olaydan üç hafta kadar önce, bir akşam arabayla evine gitmiştim. Sir Charles, Hall'ün kapısının önünde duruyordu. Arabamdan inip önünde durdum, o sırada gözlerinin benim arkamda bir yere dikildiğini ve korkunç bir ifadeyle bakakaldığını gördüm. Arkama dönüp baktığımda, onun baktığı büyük kara bir köpeğin yolun kenarından geçtiğini gördüm. Öyle heyecanlanmış ve korkmuştu ki, kendisini rahatlatmak hayvanın göründüğü yere gitmek zorunda kaldım. Köpek görünürde yoktu ama, bu olay belleğinde çok etki bırakmış gibiydi. Bütün akşam onunla birlikte kaldım, ilk geldiğimde size okuduğum el yazması belgeyi bu olayla ilgili olarak bana vermişti. Bu küçük hikâyeyi size anlatmamın sebebi, meydana gelen o korkunç olayla bir ilgisi olabileceğini düşünmemdir. Ama, o sıralarda bu işin uydurma olduğuna inanıyordum.

"Tavsiyem üzerine Londra'ya gitmeye karar vermişti. Kâlbinin zayıf olduğunu biliyordum, içinde bulunduğu sürekli endişe, ne kadar hayâl ürünü olursa olsun, sağlığına kötü etki yapıyordu. Londra'nın eğlence yerlerinde geçireceği birkaç ayın Sir Charles'a çok iyi geleceğini düşünüyordum. Ortak dostumuz, Bay Stapleton da, onun bu durumuna çok üzülüyordu, o da benim düşüncelerime katılıyordu.

"Sir Charles'ın öldüğü gece, cesedi bulan uşak Barrymore, seyis Perkins'i atla bana göndermişti. Daha uyumamış olduğum için, bir saat içinde Baskerville'deydim. Soruşturmada gösterilen bütün kanıtları kontrol edip, onayladım. Porsuk ağaçlı yoldan ayak izlerini takip ettim; bir süre durup beklediğini gösteren ayak izlerinin değiştiğini gördüm. Yumuşak çakıllı yolda Barrymore'dan başkasının ayak izine rastlamadım. Sonra cesedi büyük bir dikkatle inceledim. Ben gelinceye kadar cesede kimse dokunmamıştı. Sir Charles, yüzükoyun yatıyordu, kolları iki yanına açılmış, parmakları toprağa gömülmüş, yüz çizgileri tanınmayacak kadar bozulmuştu. Cesette herhangi bir darp izi yoktu. Fakat, soruşturmada Barrymore yanlış bir bilgi verdi. Cesedin çevresinde toprakta hiç iz olmadığını söyledi. Herhalde görmedi. Ama, ben gördüm, biraz ötede yeni ve oldukça belirgin izler gördüm."

"Ayak izleri mi?"

"Ayak izleri."

"Erkek mi, kadın mı?"

Doktor Mortimer, bir süre tuhaf tuhaf yüzümüze baktı, sonra hemen hemen fısıltı halinde:

"Bay Holmes, bunlar dev bir köpeğin ayak izleriydi," dedi.

ÜÇ

BİLMECE

Bu sözleri duyunca, doğrusu bayağı irkildim. Doktorun sesinde de bir heyecan dalgası vardı, bize anlattıklarının etkisi altında kalmış gibiydi. Holmes, heyecan içinde ileri doğru eğildi, merak dolu gözleri, olayla son derece ilgilendiğini gösteriyordu.

"Siz gördünüz demek?"

"Sizi nasıl görüyorsam öyle."

"Ve bir şey söylemediniz?"

"Neye yarardı ki?"

"Nasıl oldu da bunu başka kimse görmedi?"

"İzler cesetten yirmi metre kadar ötedeydi. Hikâyeyi bilmeseydim, ben de araştırmazdım."

"Bozkırda çok Çoban köpeği var mıdır?"

"Elbette. Fakat, bu Çoban köpeği değildi."

"Çok büyüktü dediniz, öyle mi?"

"Dev gibi."

"Ama, cesede yaklaşmamış, öyle mi?"

"Evet."

"Nasıl bir geceydi?"

"Islak ve kuvvetli soğuk."

"Yağmur yağıyordu ama, değil mi?"

"Hayır."

"Yol nasıldı?"

"İki sıra eski porsuk çiti vardır, bir buçuk metre kadar yükseklikte, arasından geçilemeyecek kadar sıktır. Ortadaki yol, iki buçuk metre kadar genişliktedir."

"Çitlerle yol arasında, herhangi bir şey var mı?"

"Evet, her iki yanda bir buçuk metre kadar çimenlik uzanır."

"Anladığım kadarıyla, porsuk çitine girip çıkmak için, sadece bir kapı var. Öyle değil mi?"

"Evet, bozkıra açılan kapı."

"Başka bir aralık yok mu?"

"Hayır."

"Demek ki porsuklu yola girmek için, ya doğru evden gelmek, ya da kapıdan girmek gerek, öyle mi?"

"Uçta, yazlık evden kullanılmayan başka bir geçit daha vardır."

"Sir Charles eve yakın mıydı?"

"Hayır, evin, yaklaşık elli metre kadar gerisinde yatıyordu."

"Şimdi söyleyin bana, Doktor Mortimer? Burası önemli, gördüğünüz izler yoldaydı, çimen üstünde değildi değil mi?"

"Çimende iz yoktu."

"İzler bozkır kapısı tarafında mıydı?"

"Evet, bozkır kapısı tarafında, yolun kenarındaydı."

"Çok ilginç bir nokta daha. Kapı kapalı mıydı?"

"Kapalıydı, üstünde bir de asma kilit vardı."

"Yüksekliği ne kadardır?"

"Bir metre kadar."

"O halde herkes üstünden atlayabilir?"

"Evet."

"Kapıda ne izleri gördünüz?"

"Belli bir şey yoktu."

"Aman Tanrım! Bunu kimse incelemedi mi!"

"Sadece ben inceledim."

"Ve hiçbir şey bulamadınız, öyle mi?"

"Her şey öyle karışıktı ki. Sir Charles herhalde beş on dakika orada durmuştu."

"Nerden çıkarıyorsunuz bunu?"

"Çünkü purosunun külü iki kere silkelenmişti."

"Harika! Bu, bizim meslekten Watson, tam bize göre. Ya izler?"

"Küçük çakıllar, toprak parçası üstünde dağınık durumdaydı. Başka iz göremedim."

Sherlock Holmes sabırsız bir hareketle elini dizine vurdu.

"Ah, ben orada olsaydım!" diye bağırdı. "Çok ilginç bir olay. Bir dedektif için inanılmaz ipuçları

vardır. Çakıl döşeli o yolu sayfa gibi okurdum ama, yağan yağmur tarafından çoktan kirletilmiş ve meraklı köylülerin ayak izleri yüzünden silinmiştir. Ah Doktor Mortimer, Doktor Mortimer, beni çağırmayışınız! Bu yüzden üstünüze çok büyük bir sorumluluk almış oluyorsunuz."

"Sizi çağıramazdım Bay Holmes, sonra bütün dünya duyardı, kimsenin duymaması gerektiğinin nedenini anlattım size, üstelik, üstelik..."

"Neden durdunuz?"

"En deneyimli dedektiflerin bile bir şey yapamayacağı bir alan vardır."

"Bu işin doğaüstü güçlerin marifeti olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?"

"Yüzde yüz öyle demedim."

"Fakat, böyle düşündüğünüz belli."

"Korkunç olaydan beri, Bay Holmes, kulağıma öyle şeyler geldi ki. Bunları doğanın kurulu düzeniyle bağdaştırmak güç."

"Ne gibi, meselâ?"

"Olay meydana gelmeden önce, bozkırda Baskerville şeytanına benzeyen yaratığı gören çok kimse var, bu hiçbir hayvana benzemeyen bir yaratıkmış."

"O bölgede yaşayanlar, bunun iri, ışık saçan, korkunç hayalete benzeyen bir yaratık olduğu konusunda birleşiyorlar. Bu adamların hepsini sorguya çektim. Biri kalın kafalı bir köylüydü, biri nalbanttı, biri de çiftçiydi. Hepsi de korkunç hayalet konusunda aynı şeyi anlatıyordu. Üstelik anlatılanlar efsanedeki cehennem köpeğine uyuyordu. O bölgede bir dehşet rüzgârı esiyor. Bozkırdan gecenin karanlığında, oradan geçecek olan adam çok cesur olmalı."

"Peki siz, bir bilim adamı olarak doğaüstü güçlere inanıyor musunuz?"

"Neye inanacağımı bilemiyorum Bay Holmes."

Holmes omuz silkti.

"Bugüne kadar yaptığım araştırmalar bu dünyaya aitti," dedi. "Büyük bir alçakgönüllülükle şeytanla çarpıştım ama, şeytanın babasıyla uğraşmak zor bir iş olsa gerek. Ancak, ayak izinin gözle göründüğünü ve gerçek olduğunu kabul etmelisiniz."

"Köpek bir insanın boğazını çekip koparacak kadar gerçekti ama, yine de şeytanîydi."

"Bakıyorum, kendinizi doğaüstü güçlere inananlara kaptırmışsınız. Doktor Mortimer, gerçekten böyle düşünüyorsanız o zaman neden bana başvurduğunuzu açıklar mısınız? Bir solukta hem Sir Charles'ın ölümünü incelemenin boş bir uğraş olduğunu söylüyorsunuz, hem her şeye rağmen bunu incelemek istediğinizi belirtiyorsunuz?"

"İstediğimi söylemedim."

"O halde size nasıl yardım edebilirim?"

"Waterloo İstasyonuna gelmek üzere olan..." Doktor Mortimer saatine baktı. "Tam bir saat on beş dakika var. Sir Henry Baskerville'e nasıl davranmalıyım?"

"Vârisi olana mı?"

"Evet. Sir Charles'ın ölümü üzerine bu delikanlı hakkında araştırma yaptık ve Kanada'da çiftçilik yaptığını öğrendik. Edindiğimiz bilgilere göre, mükemmel bir gençmiş. Şu andan itibaren, bir tıp adamı olarak değil, Sir Charles'ın vasiyetnamesinin güvenilir bir takipçisi olarak davranıyorum."

"Mirasta hak iddia eden başka kimse var mı?"

"Yok sayılır. İzini bulabildiğimiz diğer ve tek akrabası Sir Charles'ın büyüğü olan Rodger Baskerville'dir. Genç yaşta ölen ikinci kardeş Henry'nin babasıdır. Üçüncü Rodger ailenin öteki üyelerine banzemezdi. Eski Baskerville soyundan geliyormuş ve anlattıklarına göre Hugo'nun bir benzeriymiş. İngiltere'de yaşayamayacak duruma gelince Orta Amerika'ya gitmiş ve 1876 yılında sarı hummadan ölmüş. Henry Baskerville ailenin son üyesidir. Bir saat beş dakika sonra onu Waterloo İstasyonu'nda karşılayacağım. Bu sabah Southampton'da olduğuna ilişkin bir telgraf aldım. Ne yapmamı önerirseniz, Bay Holmes?"

"Atalarının evine niye gitmesin?"

"Doğal bir şey gibi görünüyor, değil mi? Ama oraya giden her Baskerville'nin kötü bir sonla karşılaştığını düşünün. Eğer Sir Charles ölümünden önce benimle konuşabilseydi, soylarının sonuncusunu ve büyük mirasa konan vârisinin bu uğursuz yere gelmesine engel olmamı isterdi. Bütün olup bitenlere rağmen o yoksul ve soğuk çevrenin gelişmesinin bu gencin varlığına bağlı olduğu inkâr edilemez. Baskerville Hall'de oturacak biri bulunmadığı takdirde, Sir Charles'ın yaptığı bütün hayır işleri boşa gidecek. Bu işte, ortada olan çıkarlarımın beni etkilemesinden korktuğum için durumu size anlattım. Şimdi tavsiyenizi rica ediyorum."

Sherlock Holmes bir süre düşündü.

"Açıkçası mesele şu," dedi. "Dartmoor'u bir Baskerville için tehlikeli yapan şeytanî bir kuvvet var. Fakat, bu sizin düşünceniz, değil mi?"

"Hiç olmazsa bunun böyle olduğunu gösteren birkaç delil var diyebilirim."

"Tamam. Eğer, sizin doğaüstü varsayımınız doğruysa, delikanlıyı Devoshire'da da rahat bırakmayacak gibi, Londra'da da. Sınırlı güçleri olan bir şeytan, aklın alacağı şey değil."

"Bu olaylarla karşılaşsaydınız Bay Holmes, durumu daha ciddiye alırdınız. O halde size göre delikanlı Devonshire'da da, Londra'daki kadar güvende olacak demek? Gelmesine elli dakika kaldı. Ne diyorsunuz?"

"Diyeceğim şu Bay Mortimer, ön kapıyı tırmalayıp duran köpeğinizi alıp bir arabaya binmeniz ve Sir Henry Baskerville'i karşılamak üzere Waterloo'ya gitmeniz."

"Sonra?"

"Kararımı vermeden, kendisine hiçbir şey söylemeyeceksiniz."

"Kararınızı vermeniz ne kadar sürer?"

"Yirmi dört saat. Yarın saat onda, Doktor Mortimer, bana uğrarsanız çok sevinirim. Sir Henry Baskerville'i de birlikte getirirseniz gelecekteki plânlarım için büyük yardımda bulunmuş olursunuz."

"Peki Bay Holmes," dedi ve randevuyu gömleğinin cebinden çıkardığı küçük bir not defterine yazdı. Garip, meraklı ve dalgın tavrıyla kapıdan hızla çıktı. Holmes, doktorun arkasından seslenerek onu merdivenin başında durdurdu.

"Bir soru daha, Doktor Mortimer. Sir Charles Baskerville'nin ölümünden önce bu hayaleti birçok kişinin gördüğünü söylediniz, değil mi?"

"Üç kişi."

"Daha sonra gören olmuş mu?"

"Duymadım."

"Teşekkür ederim, güle güle."

Holmes koltuğuna döndü, için için memnun olduğunu gösteren bir havası vardı.

"Dışarı mı Watson?"

"Bir yardımım olacaksa kalayım."

"Şimdilik kalmana gerek yok. Ancak, harekete geçtiğim zaman sana ihtiyacım olabilir. Harika doğrusu, eşsiz bir şey bu. Bradley'e uğrayıp, söyle, en kuvvetli sert tütününden yarım kilo kadar gönderiversin, olur mu? Teşekkür ederim. Akşama kadar gelmesen iyi olur. Akşam, şu sabah bize anlatılan şu son derece ilgi çekici konu üstündeki gözlemlerimizi karşılaştırırız."

Dostumun, bir olayı belleğinde çözmeye kalktığında, yalnız kalmaya ihtiyacı olduğunu bilirim. Böyle anlarda en ufak ipucu ve delil parçasını tartar, karşı görüşler kurar, ikisini de dengeler ve hangi noktaların gerekli, hangilerinin asılsız olduğuna karar verir. Bu nedenle günü kulübemde geçirdim ve akşama kadar da Baker Street'e dönmedim. Saat dokuz sıralarında evin salonundaydım. Kapıyı açtığımda yangın var sandım. Çünkü oda öyle dumanlıydı ki, masanın üstündeki lâmbanın ışığı bile donuklaşmıştı. İçeri girince korkum yatıştı. Kuvvetli, sert tütünün keskin kokusu boğazımı yaktı ve öksürdüm. Duman arasında ağzında siyah kil piposu, yün hırkasını giymiş, koltuğunda iki büklüm oturan Holmes'u gördüm.

"Üşüttün mü Watson?" dedi.

"Hayır, şu zehirli havadan."

"Sanki, burası dumanlı olmuş gibi bakıyorsun."

"Ne diyorsun buranın havası, dayanılamayacak kadar kötü kokuyor."

"O halde pencereyi aç. Bütün günü kulübende geçirdin galiba?"

"Holmes!"

"Yanlış mı söyledim?"

"Doğru ama, nasıl...?"

Benim şaşkın halime güldü.

"Watson, üstünde hoş bir tazelik var. Sahip olduğum küçük güçlerimi sende denemek hoşuma gidiyor. Yağmurlu ve çamurlu bir günde bir bey dışarı çıkıyor. Akşam geri döndüğünde şapkası ve ayakkabıları parlaklığını yitirmemiş. Demek ki bir yerde takılıp kaldı. Fazla dostu olan bir adam olmadığına göre, bu kişi nereye gitmiş olabilir? Nereye gittiği belli değil mi?"

"Belli."

"Dünya öyle belli şeylerle dolu ki, kimsenin aklına bile gelmiyor. Ben neredeydim dersin?"

"Sen de takılıp kaldın buraya?"

"Yanıldın. Devonshire'a gittim."

"Ruhun mu gitti?"

"Evet. Vücudum bu kolktukta kaldı ve ben yokken de sayısını bilmediğim kahveyle, aklın almayacağı ölçüde tütün tüketti. Stanford'a adam gönderip bozkırın o kısmına ait ayrıntılı bir harita istettim, ruhum da bütün gün bozkırın üstünde dolaşıp durdu. Yolu kolayca bulabildiğimi gururla söyleyebilirim."

"Büyük ölçekli bir harita olmalı."

"Çok büyük", dedi. Bir kısmını açıp dizine koydu. "Bizi ilgilendiren yer şurası. Şu ortadaki yer de Baskerville Hall."

"Çevresinde orman var mı?"

"Var. Adı yazılı değil ama, porsuklu yol şu olacak, bozkır da, gördüğün gibi sağında. Şu ev topluluğu Grimpen köyü, Doktor Mortimer'ın evinin bulunduğu yer. On kilometrelik çapı olan bir daire içinde gördüğün gibi, çok az ev var. Hikâyede adı geçen Lafter Hall işte. Şurada bir ev var, yanlış hatırlamıyorsam adı Stapleton idi, bu onun evi olacak. Şurada iki bozkır evi bulunuyor, High Tor ile Foulmire. On dört mil ötede ağır mahkûmların bulunduğu Princetown Hapishanesi. Bu dağınık noktaların arası, ıssız ve ölü bozkırla kaplı. Cesedin bulunduğu sahne burası demek. Bunun bir daha oynanmaması için yardım etmeye çalışalım."

"Vahşi bir yer olmalı?"

"Evet, tam yeri, eğer şeytan insanların işlerine karışıyorsa..."

"Demek sen de, doğaüstü güçlerin rolüne inanıyorsun?"

"Şeytanın silâhları kan ve etten meydana gelmiş olamaz mı? Başlangıçta değerlendirilmesi gereken iki konu var. Biri işlenen herhangi bir suç var mı? Öteki, suçun cinsi ve nasıl işlendiği?"

Doktor Mortimer'ın tahmini doğruysa ve işimiz de doğaüstü güçlerle uğraşmaksa, araştırmamız burada bitiyor demektir. Ama, bu varsayıma dönmeden önce, diğer varsayımların tamamını ortadan kaldırmamız gerekiyor. İzin verirsen şu pencereyi kapayalım. Watson, sana garip gelecek fakat, temiz hava sanki hafizamı toplamama yardım ediyor. Bunu denemek için, düşünmek üzere bir kutuya

girecek kadar ileri gitmedim, bu ama bu inançlarımın mantıkî sonucu. Olay üstünde düşündün mü hiç?"

"Evet, bütün gün düşündüm."

"Bir sonuca vardın mı?"

"Ne diyeceğimi bilemiyorum."

"Eşi bulunmadığına kuşku yok. Birtakım özel noktaları var. Meselâ, ayak izlerindeki değişiklik. Sen ne dersin?"

"Mortimer, yolun o kısmının parmak ucunda gidildiğini söylemişti."

"O, sadece birkaç budalanın soruşturmada söylediğini tekrarladı. İnsan yoldan aşağı ve o kadar uzun mesafeyi parmak uçlarında neden yürüsün?"

"Peki, o halde?"

"Koşuyordu Watson, hızla, koşuyordu, hayatını kurtarmak için koşuyordu, sonunda kâlbi durarak, yüzüstü düşüp öldü."

"Neden kaçıyordu peki?"

"Bütün mesele de burada işte. Koşmaya başlamadan önce adamın korktuğuna ilişkin belirtiler var?"

"Onu nerden çıkarıyorsun?"

"Onu korkutan şeyin, bozkırdan geldiğini sanıyorum. Eğer durum böyle ise, en akla yatkını da bu; eve doğru koşacağına, evden uzaklaşması için insanın deli olması gerek. Çingenenin anlattıklarının doğru olduğunu kabul edersek, yardım gelmesinin en az olduğu yöne doğru 'imdat' diye bağırarak koşmuş. Sonra, o gece kimi bekliyordu ve neden evinde beklemiyordu da, porsuklu yolda bekliyordu?"

"Birini bekliyordu diyorsun, öyle mi?"

"Yaşlı ve hasta bir adamdı. Bir akşam gezintisine çıkmış olabilir ama, yerler ıslak ve hava da kötüydü. Doktor Mortimer'in, benden daha pratik sağduyuyla, adamın purosunun külünden çıkardığı gibi, beş on dakika beklemesi doğal bir şey mi?"

"Fakat, her akşam çıkıyormuş?"

"Her akşam kapısında beklediğini sanmıyorum. Tersine, kanıtlar bozkıra çıkmaktan kaçındığını gösteriyor. O gece orada bekledi. Londra'ya gideceği günün gecesi. Sorun boyut kazanıyor Watson. Anlam kazanıyor? Azizim Watson, lütfen şu kemanımı verir misin?" Artık, sabaha kadar bu konuyla ilgili bir şey düşünmeyelim, en azından Doktor Mortimer ile Sir Henry Baskerville gelinceye kadar.

DÖRT

SIR HENRY BASKERVILLE

Kahvaltı masamız erkenden toplandı, Holmes hırkasını giyerek, bir gün önce kararlaştırılan randevu saatini beklemeye başladı. Müşterilerimiz tam zamanında geldiler. Doktor Mortimer, genç Henry Baskerville ile birlikte içeri girdiğinde saat onu gösteriyordu. Henry Baskerville, ufak tefek, cin gibi kara gözlü bir adamdı, otuz yaşlarında olmalıydı, sağlam yapılıydı, kara kalın kaşları, iri çizgili, bir dövüşçü yüzü vardı. Üstüne kırmızımsı tüvid bir elbise giymişti. Ömrünün çoğunu açık havada geçirmiş izlenimi veren yanık bir yüzü vardı ama, ağırbaşlı duruşu, sakin ve kendinden emin davranışlarıyla, bir asil olduğunu belli ediyordu.

"Size Henry Baskerville'i takdim edeyim," dedi Doktor Mortimer.

"İşin ilginç yanı Bay Sherlock Holmes," dedi Henry Baskerville. "Dostum bu sabah sizi ziyaret etmemizi teklif etmeseydi, ben kendim gelecektim. Bizlerin içinden çıkamayacağı bazı olayları siz kolayca aydınlatıyormuşsunuz. Bu sabah öyle ilginç bir şey oldu ki, inanın işin içinden çıkamadım."

"Lütfen oturun Sir Henry. Demek Londra'ya geldikten sonra başınıza önemli bir şey geldi öyle mi?"

"O kadar önemli değil Bay Holmes. Galiba bir şaka. Şu mektup, tabii buna mektup denirse. Mektup bu sabah elime geçti."

Masanın üzerine bir zarf koydu. Hepimiz üstüne eğildik. Ucuz, gri renkte bir zarftı bu. Üstünde: 'Sir Henry Baskerville, Notrhumberland Oteli yazıyordu.' Berbat bir yazıydı, zor okunuyordu. Zarfın üstünde Charing Cross damgası ve mektubun bir akşam önce postaya verildiğini gösteren tarih vardı.

"Northumberland Oteli'nde kalacağınızı bilen var mıydı?" diye sordu Sherlock Holmes, dikkatle konuğumuza bakarak.

"Kimse bilmiyordu. Orada kalmama, Doktor Mortimer beni karşıladıktan sonra karar verdik."

"Ama, Doktor Mortimer herhalde o otelde kalıyordu?"

"Hayır, bir arkadaşımda kalıyordum," dedi. "Bu otele gideceğimize ilişkin önceden bir şey bilmiyorduk."

"Hımm! Biri bizimle çok ilgili görünüyor." Zarfın içinden dörde katlanmış bir kâğıt çıkardı. Açıp masanın üstüne koydu. Kâğıdın ortasında, basılmış bir metinden kesilmiş kelimeleri yapıştırarak oluşturulmuş bir tek cümle vardı:

"Hayatınıza ve aklınıza önem veriyorsanız

bozkırdan uzak durun."

Sadece 'bozkır' kelimesi kitap harfleriyle ve mürekkeple yazılmıştı.

"İşte böyle," dedi Sir Henry Baskerville. "Bay Holmes bunun ne demek olduğunu siz söyleyebilirsiniz? Acaba kim, işlerimle bu kadar yakından ilgileniyor?"

"Siz ne dersiniz Doktor Mortimer? Hiç olmazsa bunda doğaüstü güçler var diyemezsiniz ya?"

"Hayır efendim ama, işin doğaüstü olduğuna inanmış birinden gelebilir."

"Ne işi?" diye sordu Sir Henry birden. "Bana öyle geliyor ki, işlerimi sizler benden daha iyi biliyorsunuz."

"Bu odadan çıkmadan, bütün bildiklerimizi siz de öğrenmiş olacaksınız. Buna söz veriyorum", dedi Sherlock Holmes. "Şimdi izninizle bu çok ilgi çekici belgeyle uğraşalım, dün hazırlanıp, postaya verilmiş olmalı. Dünkü Times var mı Watson?"

"Şurada köşede duruyor."

"Ne olur alsana. Başmakalenin olduğu sayfayı aç lütfen." Gözlerini sütunlarda aşağı yukarı gezdirdikten sonra. "Şu serbest ticaret hakkında yazılmış olan makale önemli. Dinleyin bir yerinde şöyle diyor:

'Kendi özel ticaret veya sanayiinizin koruyucu bir yasayla destekleneceği hakkında aklınıza boş hayâller getiriyorsanız, bu gibi bir yasa düzeni sonuçta, servetinize ülkenizden uzak dur demek olacak, ihracatımızın öneminin azalmasına ve bu adadaki iş hayatınıza balta inmesine sebep oluyor demektir.'

"Ne dersin buna Watson?" diye bağırdı Holmes sevinç içinde ellerini birbirine vurarak. "Hayran olunacak bir duygu, değil mi?"

Doktor Mortimer profesyonel bir merakla Holmes'e baktı, Sir Henry Baskerville de şaşkın kara gözlerini bana çevirdi.

"İthalat veya ihracat üzerine hükûmetin koyduğu vergiye aklım ermez," dedi. "Ama, bana yolumuzdan uzaklaştık gibime geliyor."

"Tersine, doğru yoldayız, Sir Henry. Watson yöntemlerimi sizden iyi bilir ama, o bile bu cümlenin anlamını çıkaramadı galiba."

"Hayır, itiraf etmeliyim, aralarında herhangi bir bağ göremiyorum."

"Yine de sevgili Watson, öyle bir bağ var ki, sanki birbirinden çıkmış gibi. 'Hayatınıza', 'Aklınıza', 'Önem', 'Uzak durun', 'Veriyorsanız', kelimelerinin nerden alındığını görmüyor musunuz?"

"Evet doğru! Eh, pes doğrusu!" diye bağırdı Sir Henry.

"Doğrusu, Bay Holmes böyle bir şey asla aklıma gelmezdi," dedi Doktor Mortimer, şaşkınlık içinde dostuma bakarak. "Kelimelerin gazeteden kesilmiş olduğu söylenseydi şaşırmazdım ama, hangi gazeteden olduğunu ve başmakalede bulunduğunu bilmek gördüğüm en önemli olay. Nasıl buldunuz?"

"Doktor bey, bir zenciyle bir Eskimo kafatasını birbirinden ayırt edebilirsiniz değil mi?"

"Elbette."

"Nasıl peki?"

"Çünkü bu, benim ilgi alanım. Farklar belli. Supra orbital baş, yüz açısı, çene kemiği eğrisi."

"Bu da benim ilgi alanım. Ünlü bir burjuva gazetesi olan Times'ın makalesiyle, bir bulvar

gazetesinin kötü makalesi arasında ne fark varsa, zenci kafatasıyla Eskimo kafatası arasında da o fark vardır. Gazeteler arasındaki ayrımı yapabilmek bir cinayet uzmanının bilmesi gereken başlıca unsurlardan biridir. Ama, bir keresinde yanıldım. Leeds Mercury gazetesiyle Western Morning gazetesini karıştırmıştım ama, o zaman çok gençtim. Fakat, Times'ın başmakalesi bellidir, bu kelimeler de başka bir gazeteden alınamazdı. Bu mektup dün hazırlandığına göre, bu kelimelerin dün yayınlanan gazeteden alınması akla daha yatkın."

"Anladığıma göre, Bay Holmes," dedi Sir Henry Baskerville. "Biri bu kelimeleri makasla kesmiş."

"Bir tırnak makasıyla," dedi Holmes. "Kısa uçlu bir makas olduğu belli, çünkü 'uzak dur'un üstü yırtılmış."

"Evet öyle, o halde biri kısa uçlu bir makasla bu kelimeleri kesip kolayla..."

"Hayır zamkla," dedi Holmes.

"Zamkla kâğıdın üstüne yapıştırmış. Ama, niye 'bozkır' kelimesi mürekkeple yazılmış?"

"Çünkü basılmışını bulamamıştır da ondan. Diğer kelimeleri bulmak kolaydı, herhangi bir gazetede bulunabilirdi ancak, bozkır kelimesi her gün kullanılan bir kelime değildir."

"Evet. Bu yazıdan, başka bir şey çıkarabiliyor musunuz, Bay Holmes?"

"Bütün izlerin ortadan kaldırılması için elden gelen ne varsa yapılmış ama, bir iki ipucu var. Adrese dikkat ederseniz, bozuk bir yazı stiliyle yazılmış. Oysa Times gazetesini entellektüel kişilerden başkası okumaz. Mektubun, kendini cahil biri gibi göstermek isteyen kültürlü biri tarafından yazıldığını ve sizin tarafınızdan anlaşılacağından ya da tanınabileceğinden korktuğu için yazısını saklamaya çalıştığını çıkarabiliriz. Bakın kelimeler düz bir çizgi oluşturmuyor, kimi yukarda, kimi aşağıda. Meselâ 'Hayat' kelimesi yerinde değil. Bu ya dikkatsizliğini ya da bu işi yapanın panik içinde olduğunu gösterir. Bence ikincisi daha olası, çünkü konu önemliydi ve böyle bir mektubu düzenleyen birinin dikkatsiz olabileceğini sanmıyorum. Eğer bunu panik içinde yaptıysa, bu paniğin sebebi neydi? Mektup sabaha kadar postalanabilirdi. Nasıl olsa Sir Henry otelden çıkmadan eline geçecekti. Bunu hazırlayan, birinin işini yarıda bırakacağından mı korkuyordu? Kimdi o?"

"Bundan sonra tahmin işi başlıyor," dedi Bay Mortimer.

"İhtimâlleri tartıp en olabilirini seçme işi derseniz daha iyi olur. Hayâl biliminin kullanılması. Ama, düşünce zincirimizi kuracak maddî bir dayanak noktası var elimizde. Tahmin diyeceksiniz fakat, bu mektubun bir otel odasında yazıldığından da eminim."

"Bunu nereden çıkardınız?"

"Dikkatle inceleyecek olursanız mektubu yazan, hem kalemle, hem de mürekkeple epey zorluk çekmiş, kalem tek bir kelime içinde iki kere sürçmüş ve kısa bir adreste üç kere kurumuş. Kişiye ait bir kalem veya mürekkep pek nadiren böyle olur, ikisinin bir arada olmasına ise ender rastlanır. Otellerdeki mürekkep hokkalarını, kalemlerini bilirsiniz. Evet, hiç şüphem yok, kesilen Times'ı buluncaya kadar, Charing Cross'taki otellerin çöp sepetlerini araştıracak olursak, bu ilginç haberi göndereni hemen yakalardık. Hey, bu da ne?"

Üstüne kelimelerin yapıştırılmış olduğu kâğıdı, gözlerine yaklaştırmış, inceliyordu.

"Ne oldu?"

"Hiç," dedi yere atarak. "Bomboş bir kâğıt, kâğıtta damga da yok. Bu ilginç mektuptan bundan başka bir bilgi çıkaramayacağız; Sir Henry, söyleyin bakalım, Londra'ya geldiğinizden bu yana başınıza başka ilginç bir olay geldi mi?"

"Sanmıyorum, Bay Holmes."

"Sizi izleyen, gözetleyen birini görmediniz mi?"

"Ucuz macera roman kahramanları gibi bir şey oldum çıktım", dedi konuğumuz. "Neden izlesinler ya da gözetlesinler?"

"Şimdi geleceğiz ona. Meseleyi ele almadan önce, bize söyleyeceğiniz bir şey yok mu?"

"Neyi söyleyeceğimi bilemiyorum ki?"

"Her günkü olan şeylerden başka bir şey?"

Sir Henry gülümsedi.

"Henüz İngilizlerin yaşama biçimi hakkında bir bilgim yok, bütün hayatımı Amerika ve Kanada'da geçirdim. Sadece, insanın çizmesinin tekini kaybetmesi, herhalde İngiliz âdetlerinden değildir."

"Demek çizmenizin tekini kaybettiniz?"

"Dostum," diye bağırdı Bay Mortimer. "Bir tarafa koymuş, sonra da koyduğunuz yeri unutmuşsunuzdur. Otele döndüğünüzde bulursunuz. Bay Holmes'e böyle konulardan söz etmenize gerek yok."

"Bana her günkü olan şeylerden farklı bir şey olup olmadığını sormuşlardı da."

"Elbette," dedi Holmes. "Olay ne kadar saçma olursa olsun. Demek çizmelerinizden birini kaybettiniz?"

"Belki de hatırlayamadığım bir yere koydum, her neyse. Dün gece her ikisini de kapımın önüne bıraktığımı hatırlıyorum, sabah yalnız bir teki vardı. Temizlikçi çocuktan bir şey öğrenemedim. Daha dün gece Strand'den almıştım, henüz giymemiştim."

"Eğer hiç giymediyseniz, temizlenmesi için neden dışarı koydunuz?"

"Dün gece Londra'ya gelişinizden hemen sonra gidip bir çift çizme aldınız, öyle mi?"

"Oldukça fazla alış veriş yaptım. Doktor Mortimer da benimle birlikte geldi. Bir çiftlik yöneteceksem kıyafetlerimin de rolüme uygun olması gerekir. Amerika'da buradan farklı yaşadım. Bu arada altı dolar verip bir çift kahverengi çizme aldım ve daha giyemeden de tekini çaldırdım."

"Çalınsa bile, çalanın işine yaramaz ki," dedi Sherlock Holmes. "Ben de Bay Mortimer'ın düşüncesine katılıyorum, çok geçmeden bulursunuz?"

"Şimdi beyler," dedi Sir Henry biraz sertçe. "Bütün bildiklerimi size anlattım. Şimdi siz de sözünüzde durup, tüm olup bitenleri anlatın bakalım?"

"İstediğinizi anlayışla karşılıyorum," diye cevap verdi Holmes. "Doktor Mortimer bize anlattığınız hikâyeyi, Sir Henry'ye de anlatsanız iyi olacak."

Doktor Mortimer, büyük bir ciddiyetle ve bir bilim adamı havasıyla cebinden kâğıtları çıkardı, bunları dün sabahki gibi okudu. Sir Henry Baskerville, büyük bir dikkatle, sessizce ve ara sıra hayret çığlıkları atarak dinliyordu.

"Serveti, bir kin ve lânetle birlikte miras almış bulunuyorum," dedi, uzun hikâye bittikten sonra. "Elbette, bu köpek hikâyesini çocukluğumdan beri duyarım. Ailede, sık sık anlatılır ama, bugüne kadar hiç ciddiye almamıştım. Amcamın ölümüne gelince, yemin ediyorum kafamdaki her şey altüst, karmakarışık. Bu bir polis işi mi, rahip işi mi, siz de henüz karar vermemiş gibisiniz."

"Öyle."

"Bir de otele gelen mektup meselesi çıktı ortaya. Bu da onunla ilgili olabilir mi?"

"Bozkırda olup bitenleri bizden daha iyi bilen biri var galiba?" dedi Bay Mortimer.

"Aynı zamanda," dedi Holmes. "Biri, size karşı iyi niyetli davranıyor çünkü, tehlikeyi önceden haber veriyor."

"Ya da kendi isteklerini gerçekleştirmek için, beni korkutup kaçırmak istiyorlar."

"Elbette, bu da olabilir. Doktor Mortimer çeşitli çözüm yolları gerektiren bir problemle bana başvurduğunuz için, size teşekkür ederim. Fakat, Sir Henry, şimdi karar vermemiz gereken önemli bir nokta var: Baskerville Hall'e gidip gitmemeniz."

"Niye gitmeyeyim?"

"Tehlike var gibi."

"Şu aile canavarından mı, yoksa insanlar tarafından mı?"

"Ortaya çıkarmamız gereken nokta da bu."

"Hangisi olursa olsun. Cehennemde şeytan yoktur Bay Holmes. Yeryüzünde ailemin yuvasına gitmemi engelleyecek kimse olamaz, son cevabım bu." Bu sözleri söylerken kaşları çatıldı ve yüzü kıpkırmızı oldu. Baskervillelerin ateşli mizacını, ailenin bu son temsilcisinde de görmek mümkündü. "Bu arada," dedi. "Bana söylediklerinizin hepsini düşünmeye zaman bulamadım. Şu anda olup bitenleri bir anda kavrayıp karar vermek, zor bir iş. Birkaç saat kadar istirahat edip, kafamı dinlemek iyi gelecek. Bakın, Bay Holmes, şimdi saat on bir buçuk. Hemen otele gidiyorum. Dostunuz Doktor Watson siz, ben ve Doktor Mortimer, birlikte saat ikide yemeye, ne dersiniz? O zaman bu konu hakkında düşündüklerimi belki daha iyi anlatabilirim?"

"Watson, gelebilir misin?"

"Elbette."

"Saat ikide otelde olacağız. Bir araba çağırayım mı?"

"Yürümeyi tercih ederim, bu hikâye beni bir hayli endişelendirdi."

"Sizinle birlikte yürümekten zevk duyarım," dedi Bay Mortimer.

"O halde saat ikide görüşürüz. Hoşçakalın."

Konuklarımızın merdivenden inerken çıkan ayak seslerini, sonra da ön kapının kapanışını duyduk. Holmes birdenbire dalgın düşünceli ruh halinden uyanıp, sıçrayarak ayağa kalktı.

"Çabuk şapkanı al, çizmelerini giy Watson! Kaybedecek vaktimiz yok." Bunları söyler söylemez odasına hızla daldı, birkaç saniye içinde elbisesini giymiş olarak geldi. Apar topar merdivenlerden inip sokağa çıktık. Doktor Mortimer ile Baskerville, iki yüz metre kadar önümüzde yürüyorlardı. Oxford Street'e doğru gidiyorlardı.

"Koşup durdurayım mı?"

"Aman sakın Watson, sakın. Eğer buna dayanabilirsen sen yetersin. Dostlarımız çok akıllı, gerçekten yürümek için hoş bir gün."

"Adımlarını sıklaştırdı ve aramızdaki uzaklığı yarıya indirdi. Yüz metre kadar arkalarından, Oxford Street'e doğru yürümeye başladık, oradan da Regent Street'e. Dostlarımız durup bir mağazanın vitrinine bakmaya başladılar, Holmes de bir vitrinin önünde durdu.

Bir dakika sonra hafif bir sevinç çığlığı attı. Işıl ışıl gözlerinin yöneldiği yere bakınca, içinde bir adam olan güzel bir arabanın karşı tarafta durduğunu, sonra yeniden yavaş yavaş hareket ettiğini gördüm.

"Aradığımız adam, Watson! Yürüyün!.. Bir şey yapamasak bile, onu yakından iyice görmüş oluruz."

Tam o sırada, arabanın yan penceresinden çalı gibi kara sakallı, bir adamın üstümüze çevrilmiş keskin bakışlarını gördüm. Arabanın üstündeki pencere kalktı, yüksek sesle arabacıya bir şey söylendi ve araba deli gibi Regent Street'ten aşağı hızla gitmeye başladı. Holmes bir araba bulmak için bakındı ama, görünürde hiç araba yoktu. Ve trafik seli arasında arabanın peşinden deli gibi koşmaya başladık fakat, aradaki mesafe çok fazlaydı ve çok geçmeden araba gözden kayboldu.

"Gördün mü bak!" dedi Holmes üzülerek, araba seli arasından soluk soluğa rengi atmış bir durumda çıktığında. "Böylesine kötü talih ve beceriksizlik, görülmüş şey mi Watson? Azizim Watson, dürüst bir adamsan, bunu da aleyhine bir not olarak yazmalısın!"

"Kimdi adam?"

"Bilmiyorum."

"Casus mu?"

"Aldığım bilgilere göre, Henry Baskerville, Londra'ya geldiğinden beri, biri sürekli onu izliyor. Aksi takdirde Northumberland Otelinde kaldığı nasıl bilinebilirdi ki? Şehre geldiği ilk gün izlendiğine göre ikinci gün de izleneceği apaçık ortada. Belki farkına varmışsındır, Doktor Mortimer efsaneyi okurken, iki kere pencereye gittim."

"Evet, hatırlıyorum."

"Pencereye gitmemin nedeni sokakta dolaşanlara bakmaktı ama, dışarıda şüphe çekecek kimseyi

göremedim. Yetenekli profesyonel bir adamla karşı karşıyayız Watson. Bu iş bir hayli derin, bizimle ilişkiye giren bu kişinin iyi ya da kötü niyetli olduğuna karar vermedim ama, gücünün ve tasarılarının farkındayım. Dostlarımız dışarı çıkar çıkmaz, görünmeyen izleyecisini bulmak için hemen arkalarından bu yüzden çıktım fakat, bu esrarengiz kişi çok kurnaz, aynı zamanda aşırı tedbirli biri. Arkalarından rahat gidebilsin ya da gerektiğinde kaçabilsin ya da arabaya bindikleri takdirde rahatça kovalayabilsin diye arabada bekledi. Buna rağmen arabaya binmesinin sakıncası da yok değildi."

"Acaba, Arabacının bağlı olduğu?.."

"Evet."

"Yazık, numarasını alamadık."

"Dostum Watson, her ne kadar düşüncesizce davrandıysam da, arabanın numarasını almayı akıl edemediğimi nasıl düşünebilirsin? Adamımız 2704 numaralı arabacıdır. Ama, bu bilgi şimdilik bir işe yaramaz."

"Anlamıyorum. Başka ne yapabilirdik ki?"

"Arabayı görür görmez hemen dönüp ters yöne gitmem gerekirdi. Sonra bir araba tutar, arkasından belli bir mesafe bırakarak izlerdim ya da daha iyi bir şey yapar, Nortumberland Oteline gider, orada beklerdim. Derken o kimliği belirsiz kişi Baskerville'yi otele kadar takip ettikten sonra, kendi oyununu biz ona oynar, nereye gittiğini öğrenirdik. Heyecanımızı yenemediğimiz için, rakibimizin olağanüstü çabukluğu ve enerjisi ile faka basmış olduk ve bu yüzden adamı elimizden kaçırdık."

Regent Street'den aşağı konuşarak iniyorduk. Doktor Mortimer ile Sir Henry çoktan gözden kaybolmuştu.

"Onları izlememizin bir anlamı yok artık," dedi Holmes. "Gölge gitti, bir daha da geri gelmez. Bakalım elimizde başka ne kartlar var, görelim, oyunumuzu ona göre dikkatle oynayalım. Arabadaki adamın yüzünü yemin edecek kadar tanıdığını söyleyebilir misin?"

"Sadece sakalını."

"Ben de öyle ama, galiba sakalı takmaydı. Böyle ince bir görev peşinde olan bir adamın sakalı yüz çizgilerini saklamaktan başka ne işe yarar ki. Gel girelim şuraya Watson."

Haber bürolarından birine girdik, müdür bizi saygıyla karşıladı.

"Wilson, küçük bir meselenizin çözümünde size yaptığım yardımı, görüyorum ki hâlâ unutmamışsınız."

"Nasıl unuturum efendim. Namusumu kurtardınız, hatta belki de hayatımı."

"Abartıyorsunuz sevgili dostum. Aklıma bir şey geldi Wilson, sizin çocuklar arasında Cartwright adında biri vardı hani, araştırmada çok yetenekliydi."

"Evet efendim, hâlâ burada çalışıyor."

"Çağırabilir misiniz? Teşekkür ederim! Bir de şu beş poundu bozmanızı rica edeceğim."

Cartwright on dört yaşlarında, akıllı ve güler yüzlü bir çocuktu, müdürün çağrısına cevap verip,

hemen geldi. Ünlü dedektife büyük bir hayranlıkla bakıyordu.

"Otellerin olduğu rehberi verir misiniz?" dedi Holmes. "Teşekkür ederim. Şimdi bak Cartwright, burada yirmi üç otel adı var, hepsi de Charing Cross çevresinde, gördün mü?"

"Evet efendim."

"Bunları tek tek dolaşacaksın."

"Peki efendim."

"Önce dışardaki kapıcıya bir şilin vereceksin. İşte sana yirmi üç şilin."

"Evet efendim."

"Çöp sepetine bakmak istediğini söyleyeceksin. Önemli bir telgrafın kaybolduğunu, aramak istediğini söyleyeceksin, anladın mı?"

"Evet efendim."

"Ama asıl aradığın şey, Times'ın orta sayfası, orası burası makasla kesilmiş delikli bir sayfa. İşte Times'ın bir nüshası. Sayfa da şu. Kolayca bulabilirsin, değil mi?"

"Evet efendim."

"Her seferinde dışardaki kapıcı, salona bakan çocuğu çağıracak, ona da bir şilin vereceksin. Yirmi üç şilin daha sana. Derken yirmi üç otelin yirmisinden çöplerin yakıldığını ya da atıldığını duyacaksın. Üçündeyse seni bir kâğıt yığını başına götürecekler, sen de orada Times'ın bu sayfasını arayacaksın. Beklenmedik bir şey olursa diye sana on şilin daha. Sonucu bana akşam olmadan telgrafla bildir, Baker Street'e. Şimdi geriye, telgrafla 2704 numaralı arabayı ve arabacıyı bulmamız kalıyor, Watson. Sonra da Bond Street'in resim galerilerinden birine girer, yemek saatine kadar vakit geçiririz."

BEŞ

ÜÇ KOPUK İPLİK

Sherlock Holmes'ün en önemli yeteneklerinden biri de istediği zaman belleğini üstünde yoğunlaştığımız konudan ayırabilmesiydi. Şimdi, saatlerdir uğraştığımız işi unutmuş gibiydi, çağdaş Belçikalı resim ustalarının eserlerini seyretmeye dalmıştı. Galeriden ayrılıp Northumberland Oteline gidinceye kadar resim ve sanat hakkında ilginç yorumlar yaptı.

"Sir Henry Baskerville sizi yukarda bekliyor," dedi otel görevlisi. "Gelir gelmez sizleri yukarı çıkarmamı söyledi."

"Kayıt defterinize bakmamda herhangi bir mahzur var mı?" dedi Holmes.

"Hayır, efendim."

Defterde Baskerville'den başka iki isim daha vardı. Biri Newcastle'dan Theophilus Johnson ve ailesi, öteki Alton'dan High Loge'lu Bayan Oldmore ve hizmetçisi.

"Herhalde bu tanıdığım Johnson olmalı," dedi Holmes görevliye. "Avukat, değil mi, topallayarak yürür?"

"Hayır efendim, bu Bay Johnson, kömürcü, çok çalışkan bir bey, sizin yaşlarınızda."

"Bilgilerinizde bir yanlışlık olmasın?"

"Hayır efendim, uzun yıllardır bu otelde kalır. Kendilerini çok iyi tanırız."

"O halde tamam. Bayan Oldmore'u da hatırlıyor gibiyim. Meraklı olduğum için özür dilerim, insan bir dostunu ararken bir başkasıyla karşılaşıyor."

"Kendileri hasta bir hanımdır efendim. Kocası bir zamanlar Gloucester valisiydi, şehre indiğinde bizde kalmayı tercih eder."

"Teşekkür ederim, tanıdığımı sanmıyorum. Bu sorularla pek önemli bir problemi çözdük Watson," diye devam etti alçak bir sesle. Merdivenden çıkarken, "Dostumuzla ilgilenen kişinin bu otelde kalmadığını öğrendik. Her ne kadar Sir Henry'yi gözden kaçırmak istemiyorlarsa da, onun kendilerini görmelerini de aynı derecede istemiyorlar. Bu insanın aklına pek çok soru getiriyor."

"Neler getiriyor?"

"Mesela, hey azizim bu da ne?"

Merdivenin başına gelince Sir Henry Baskerville ile karşılaştık. Yüzü öfkeden kıpkırmızı olmuştu, bir elinde eski, tozlu bir çizme vardı. Çok sinirlenmişti ve doğru dürüst konuşamıyordu, konuştuğu zaman da garip bir şiveyle, kendisinden şimdiye kadar duymadığımız bir Batı Amerika şivesiyle konuşuyordu.

"Beni enayi sanıyorlar," diye bağırdı. "Dikkatli davranmazlarsa yanlış adamla uğraştıklarını anlayacaklar; o çocuk kaybolan çizmeyi bulamazsa görür gününü. Bu sefer fazla ileri gittiler."

"Hâlâ çizmenizi mi arıyorsunuz?"

"Evet bayım, bulacağım da."

"Ama sizinki, dediğinize göre yeni kahverengi bir çizme değil miydi?"

"Öyleydi bayım, ama, aldıkları eski, siyah bir çizme, işte."

"Yoksa..."

"Evet öyle. Üç çift çizmem vardı, yeni aldığım kahverengi, eski siyah çizmelerim, bugün de siyah çizmenin tekini aldılar. Şimdi anladınız mı? Öyle bakıp duracağınıza bir şey söyleyin!"

Telaş içinde bir Alman garson ortaya çıktı.

"Üzgünüm efendim. Bütün oteli aradım ama bulamadım."

"Çizme, ya akşam olmadan hemen bulunur. Ya da otel müdürüne çıkıp, hemen oteli terk edeceğimi bildiririm."

"Sinirlenmeyin efendim, çizmenizi mutlaka bulacağız."

"Hemen bulun, yoksa bunun hesabını kötü verirsiniz, hırsızların serbestçe dolaştığı bu otelde başka bir şey kaybetmeye niyetim yok. Neyse, Bay Holmes, böyle önemsiz bir konuyla sizi karşıladığım için özür dilerim."

"Önemsiz olduğunu sanmıyorum."

"Çok ciddiye aldınız galiba?"

"Evet. Peki, siz bunu nasıl açıklıyorsunuz?"

"Açıklamaya kalkıştığım yok. Sadece başıma gelen en garip olay olduğunu biliyorum."

"En garibi olabilir?" dedi Holmes endişeli bir tavırla.

"Siz ne düşünüyorsunuz?"

"Bir şey anladığımı söyleyemem. İşiniz oldukça karışık Sir Henry. Amcanızın ölümünü de işin içine katarsak, uğraşmış olduğum önemli beş yüz olayın içinde, sizinki kadar sır dolu olanına rastlamadım. Ama, elimizde çeşitli ipuçları var; birinden biri eninde sonunda bizi gerçeğe götürecektir. Yanlış ipi çekebiliriz ama sonunda doğru olan ipliği mutlaka buluruz."

Güzel bir öğle yemeği yedik, yemek süresince bir araya gelmemize neden olan konu hakkında hiç konuşmadık.

Sonra da salona geçtik. Holmes, Baskerville'ye son kararını sordu.

"Baskerville Hall'e gideceğim."

"Ne zaman?"

"Hafta sonunda."

"Biraz düşünürseniz iyi olur," dedi Holmes. "Bu yerinde bir karar değil. Çünkü Londra'da izlendiğinize ilişkin, elimde pek çok kanıt var, milyonlarca insanın yaşadığı bu şehirde, bu insanları

bulmak ve amaçlarının ne olduğunu anlamak çok zor. Kötü niyetli kişilerse, size kötülük yapabilirler ve bunun önüne geçmek için gücümüz yetmeyebilir. Benim evimden çıktıktan sonra izlendiğinizi biliyor muydunuz?"

Doktor Mortimer dehşet içinde kaldı.

"İzlenmek mi? Bizi kim izliyordu?"

"Üzgünüm, bunu size söylemeyeceğim. Dartmore'daki tanıdıklarınız arasında kara ve top sakallı olan biri var mı?"

"Hayır, durun bir dakika, evet, Barrymore, Sir Charles'ın uşağının kara ve top sakalı vardır."

"Peki, Barrymore nerede?"

"Malikânede olması gerekir."

"Orada olduğundan, Londra'ya gelip gelmediğinden emin olmalıyız."

"Bunu nasıl öğrenebiliriz?"

"Bir telgraf kâğıdı verebilir misiniz? 'Sir Henry için her şey hazır mı?' Adresi, 'Bay Barrymore, Baskerville' diye yazın. En yakın postane nerede? Grimpen. Güzel, Grimpen'deki postane müdürüne bir telgraf daha çekeriz. 'Telgraf Bay Barrymore'un eline verilecek. Kendisi yoksa, lütfen telgrafı Sir Henry Baskerville Northumberland Oteli'ne geri göndermeniz rica olunur.' Barrymore'un işinin başında olup olmadığını böylece anlamış oluruz."

"Güzel," dedi Baskerville. "Yalnız, Doktor Mortimer, kim bu Barrymore?"

"Bir süre önce ölmüş olan bir uşağın oğlu. Dört nesildir malikâneye onlar bakarlar. Duyduğuma göre, o çevredeki en saygın çiftlerden biri."

"Aynı zamanda," dedi Baskerville. "Malikânede aileden biri olmadığı sürece güzel bir evleri olacak ve hiçbir iş yapmayacaklar."

"Doğru."

"Barrymore, Sir Charles'ın vasiyetinden yararlanabiliyor muydu?"

"Kendisi ve karısı beş yüz pound alacaklardı."

"Peki, bu parayı alacaklarını biliyorlar mıydı?"

"Evet, Sir Charles vasiyetnamesini herkese anlatmaktan zevk duyardı."

"Ya? Bu çok ilginç."

"Umarım," dedi Doktor Mortimer, "Sir Charles'ın vasiyetinden yararlanan herkese şüpheli gözle bakmıyorsunuzdur, çünkü bana da bin pound bırakıyordu."

"Ya? Mirastan yararlanan başka kim var?"

"Pek çok kişiye miktarı önemli olmayan para ve mülk bıraktı. Geri kalanı da Sir Henry alacaktı."

"Geri kalan ne kadardı?"

"Yedi yüz kırk bin pound."

Holmes şaşkınlık içinde gözlerini kaldırdı. "Toplam rakamın bu kadar yüksek olduğunu bilmiyordum," dedi.

"Sir Charles'ın zenginliği dillere destandı ama, senetlerini inceleyinceye kadar bunun miktarını bilmiyorduk. Malının genel tutarı bir milyona yakın."

"Vay canına! İnsan bu kadar para için her şeyini gözden çıkarabilir. Bir sorum daha var, Doktor Mortimer, buradaki genç dostumuzun başına kötü bir olay geldiğini düşünelim, böyle kötü bir varsayım için özür dilerim fakat, o zaman miras kime kalacak?"

"Sir Charles'ın küçük kardeşi Rodger Baskerville evlenmeden öldüğü için, mal uzaktan akrabası olan Desmonds'a kalır. James Desmond'a. Westmoreland'de oturuyor."

"Teşekkür ederim. Bunlar çok önemli bilgiler. Bay James Desmonds'u tanıyor musunuz?"

"Evet, bir kere Sir Charles'ı ziyarete gelmişti. Saygı ve güven uyandıran, kendini dine adamış bir insan. Sir Charles'ın bütün ısrarlarına rağmen gelir getiren bir mülkün kendine verilmesini kabul etmedi."

"Bu mütevazi bir hayatı olan adam, Sir Charles'ın binlerce poundunun sahibi olacak demek. Mirasın ona geçmesi için yasal bütün işlemler yapıldı. Şimdiki sahibi parayı dilediği gibi harcayabilir."

"Siz vasiyetnamenizi hazırladınız mı, Sir Henry?"

"Hayır, Bay Holmes, hazırlamadım. İşlerin bu durumda olduğunu daha dün öğrendim. Bu nedenle zaman bulamadım. Ama, nasıl olursa olsun paranın ünvan ve malla birlikte geçmesi gerekiyor. Zavallı amcam böyle istemiş. Mala bakacak parası olmayan biri, Baskervillerin onurunu nasıl koruyabilir? Ev ve toprak, parayla birlikte geçmeli."

"Güzel, o halde, Sir Henry hemen Devonshire'a gitmenizi öneriyorum. Yalnız, bazı önlemler alınması gerekiyor. Oraya asla yalnız gitmemelisiniz."

"Doktor Mortimer benimle birlikte dönecek."

"Ama Doktor Mortimer'in hastaları var, evi de size kilometrelerce uzakta. Ne kadar iyi niyetli olursa olsun, size yardım edemeyebilir. Olmaz, Sir Henry, güvenebileceğiniz ve yanınızdan ayrılmayacak biri gerekiyor size."

"Siz gelebilir misiniz, Bay Holmes?"

"İşler çıkmaza girerse, orada olmaya çalışırım. Londra'nın her yerinden kendilerine yardım edip, birtakım olayları aydınlatmam için başvurular oluyor, sürekli yardım istiyorlar. Bu şartlar altında, Londra'dan kısa bir süre için de olsa ayrılamayacağımı, anlayışla karşılayacağınıza inanıyorum. Şu sıralar, İngiltere'nin en saygın kişilerinden biri adi bir şantajcıyla karşı karşıya, bu rezaleti ancak ben önleyebilirim. Görüyorsunuz ki, şimdilik Dartmoor'a gitmem, gerçekten imkânsız..."

"Kimi önerirsiniz?"

Holmes kolumu tuttu.

"Eğer arkadaşım kabul ederse, ondan daha iyisini bulamazsınız. Size en güvenilir insanı öneriyorum."

Teklif beni şaşırttı ama, cevap vermeye zaman bulamadan Baskerville elimi tutup samimiyetle sıktı.

"Doğrusu bana büyük bir iyilikte bulunuyorsunuz Doktor Watson," dedi. "Durumumu biliyorsunuz, olay hakkında bütün düşündüklerimi de biliyorsunuz. Eğer Baskerville Hall'e gelip benimle birlikte kalırsanız, hayatımın sonuna kadar size minnettar kalıp, bu iyiliğinizi unutmayacağım."

Macera beni hep çekmiştir ve Holmes'ün sözleri, bana övgü dolu geldi. Ayrıca, Sir Henry'nin beni yürekten çağırması hoşuma gitmişti.

"Sevinerek gelirim Sir Henry, ne demek," dedim. "Zamanımı bundan daha iyi bir şekilde geçiremezdim."

"Bana sürekli haber gönderirsin," dedi Holmes. "Bir şeyler olursa, nasıl davranman gerektiğini sana bildiririm. Herhalde cumartesiye kadar her şey hazır olur."

"Senin için uygun mu Watson?"

"Evet."

"O halde cumartesi günü, Paddington'dan on buçukta kalkan trende buluşuruz. Bir terslik olursa sana bildiririm."

Tam ayrılmak üzereydik ki, Baskerville bir zafer çığlığı attı, odanın bir köşesine yönelerek, eğildi ve bir dolabın altından kahverengi bir çizme çıkardı.

"Kaybolan çizmem!" diye bağırdı.

"Bütün meselelerimiz böyle kolayca çözülseydi ne iyi olurdu!" dedi Sherlock Holmes.

"Ama, bu çok garip," dedi Doktor Mortimer. "Öğle yemeğinden önce odada aramadığım yer kalmamıştı."

"Ben de her yeri aramıştım," dedi Baskerville. "Aramadığım köşe bucak kalmamıştı."

"Bu yüzden çizmenin odada olmadığından eminim."

"O halde biz yemekteyken garson oraya koymuş olmalı," dedi Doktor Mortimer.

Alman garson hemen çağrıldı ama, hiçbir şeyden haberi olmadığını söyledi. Soruşturmadan bir sonuç çıkmadı. Sürekli birbirini izleyen bu anlamsız ve küçük esrarengiz olaylar zincirine biri daha eklenmişti. Sir Charles'ın ölümü hakkındaki ilginç hikâyeyi bir yana bırakacak olursak, iki gün içinde anlamsız bir dizi olay meydana gelmişti: Önce matbaa harfleriyle düzenlenmiş bir mektup geliyor, sonra arabadaki kara sakallı casus, yeni kahverengi çizmenin tekinin kaybolması, eski siyah çizmenin kaybolması, şimdi de yeni kahverengi çizmenin tekrar odaya bırakılması. Holmes, Baker Street'e doğru yol alırken, arabanın içinde susmuş oturuyordu. Çatık kaşlarından ve düşünceli yüzünden, aklından benim gibi bütün bu garip ve görünürde birbiriyle ilişkisi olmayan olayları birbirine bağlayacak ipuçları aradığı belliydi. Öğleden sonra ve akşamın geç saatine kadar pipo içerek,

düşünüp durdu.

Akşam yemeğinden önce iki telgraf geldi. Birincisinde şunlar yazılıydı:

'Barrymore'un malikânede bulunduğunu öğrenmiş bulunuyoruz.

Baskerville'

İkinci telgrafta ise:

"Söylediğiniz gibi yirmi üç otele gidildi, fakat kesik Times sayfası bulunamadı.'

"İpliklerimden ikisi koptu Watson. Beni hayatta sinirlendiren tek şey, bir olayda her şeyin ters gitmesidir. Dostum Watson peşinden gidebileceğimiz bir ipucu daha bulmalıyız."

"Casusu götüren arabacı var daha."

"Biliyorum ve bu yüzden, araba şirketine, arabacının adını ve adresini bildirmeleri için bir telgraf çektim. Eğer bildirdilerse, adam her an gelebilir. Belki, bu arabacı sorularıma olumlu cevap verebilir..."

Bu sırada, kapının aniden çalan zili odanın içinde çınlayınca, aynı anda yerimizden fırladık. Holmes'ün yüzünde bir tebessüm belirmişti. Çünkü, bu çalan zil, iyi bir haberin müjdecisi olabilirdi. Kapı açıldı ve içeri kaba saba bir adam girdi. Bu, Holmes'ün beklediği arabacı olmalıydı.

"Trafik bürosundan geliyorum. Bu adresde oturan bir bey 2704 numarayı şikâyet etmiş," dedi. "Yedi yıldır arabacılık yapıyorum, bugüne kadar hiç kimse beni şikâyet etmedi. Bürodan çıkıp doğru buraya geldim, şikâyetinizi yüz yüze konuşmak için."

"Hiç bir şikâyetim yok bayım," dedi Holmes. "Üstelik, sorularıma doğru cevap verirsen, sana yarım altın veririm."

"Zamanım boşa gitmedi öyleyse," dedi arabacı sırıtarak. "Ne sormak istiyorsunuz bayım?"

"Önce adını ve adresini not edeyim. Belli olmaz, belki yeniden gerekli olabilirsiniz."

"Adım John Clayton, adresim 3 Tupey Street, the Borough. Arabam ise, Waterloo İstasyonu'nun yanındaki Shipley garajında, durur sürekli."

Sherlock Holmes arabacının söylediklerini not etti.

"Clayton, söyle bakalım; bu sabah saat onda bu eve gelip burayı gözetleyen ve sonra da bu evden çıkıp, Regent Street'den aşağı iki yürüyen beyi takip eden müşterin hakkında ne biliyorsun?

Adam şaşırmıştı, biraz da keyfi kaçtı.

"Söyleyecek fazla bir şey yok. Baksanıza benim bildiğim kadarını siz de biliyorsunuz. Yalnız, bilmediğiniz tek şey o adamın dedektif olduğu. Adam dedektif olduğunu söyledi ve hakkında da kimseye bir şey söylememem konusunda beni uyardı."

"Bak ahbap, bu pek ciddi bir konu, benden bir şey saklamaya kalkarsan, sonra başın belâya girer. Demek, adam dedektif olduğunu söyledi, öyle mi?"

"Evet?"

"Ne zaman söyledi bunu?"

"Arabadan inerken."

"Başka neler söyledi?"

"Adını söyledi."

Holmes zafer kazanmış bir edayla bana bir bakış fırlattı. "Demek adını söyledi. Neymiş adı?"

"Adı," dedi, "Sherlock Holmes'müş."

Arabacının verdiği cevap üzerine bugüne kadar Holmes'ün bu kadar çok şaşırdığını ve böylesine sinirlendiğine hiç şahit olmamıştım. Bir süre öyle kaldı. Derken, katıla katıla gülmeye başladı.

"Büyük bir yetenekle karşı karşıyayız azizim Watson," dedi. "Kılıcı benim kadar çabuk kullanıyor. Doğrusu güzel çıkıştı. Demek adı Sherlock Holmes idi?"

"Evet efendim, adı öyleydi."

"Olağanüstü! Söyler misin, bu adam nereden bindi, başka neler oldu?"

"Saat dokuz buçukta, Trafalgare Square'den geçerken beni çağırdı. Dedektif olduğunu ve soru sormadan, bütün gün her istediğini yaptığım takdirde, iki pound vereceğini söyledi. Ben de memnuniyetle kabul ettim. Önce Northumberland Oteline gittik, iki bay çıkıp, sıradaki bir arabaya bininceye kadar bekledik. Sonra buraya yakın bir yere gelinceye kadar arabayı takip ettik."

"Burası olacak," dedi Holmes.

"Bundan emin değilim ama, yolcum çok iyi biliyordu. Arabayı bir kaldırımın kenarına doğru çekip, bir buçuk saat kadar bekledik. Sonra iki bay yanımızdan geçti ve Baker Street'den aşağı..."

"Orasını biliyorum," dedi Holmes.

"Regent Street'in dörtte üçünü geçmiştik ki, yolcum pencereyi kaldırıp son süratle Waterloo İstasyonu'na gitmemi söyledi. Atı kırbaçladım, on dakikada ordaydım. Sonra sözünde durarak iki poundu verdi. Arabadan inince dönüp 'Belki taşıdığın yolcunun kim olduğunu bilmek istersin, ben ünlü dedektif Sherlock Holmes'üm,' dedi ve istasyonona girdi. Adamın adının Sherlock Holmes olduğunu bu şekilde öğrenmiş oldum."

"Anlıyorum. Yolcunu bir daha da görmedin değil mi?"

"İstasyona girdikten sonra görmedim."

"Peki, bu ünlü dedektif Sherlock Holmes'ü tarif edebilir misin?"

Arabacı bir süre durdu, başını kaşıdı. "Tarif etmek o kadar kolay değil. Kırk yaşlarında kadar, orta boylu, sizden beş on santim kadar kısa efendim. Kibar bir bey gibi giyinmişti, kara sakalı vardı, ucu kare şeklinde kesilmişti, solgun bir yüzü vardı. Başka söyleyebileceğim bir şey yok. Hepsi bu."

"Gözlerinin rengi?"

"Bilmiyorum."

"Başka bir şey hatırlamıyor musun?"

"Hayır efendim. Başka hiçbir şey hatırlamıyorum."

"İyi, işte yarım altının. Eğer bir şeyler hatırlayıp da yeni bilgiler getirirsen, bir yarım daha veririm. Güle güle."

"İyi geceler bayım, teşekkür ederim."

John Clayton neşeli bir şekilde ayrıldı. Holmes omuz silkerek bana döndü ve sıkıntılı bir şekilde gülümsedi.

"Üçüncü ipliğimiz de koptu, yine başladığımız yere döndük," dedi. "Kurnaz herif. Evimizin numarasını biliyordu, Sir Henry Baskerville'in bana başvurduğunu biliyordu, Regent Street'den beni tanıdı, arabanın numarasını alacağımı tahmin etti ve arabacıyı bulup sorguya çekeceğimi anladı, bu cüretli haberi bana gönderdi. Watson, bu sefer tam dişimize göre bir düşmanımız var. Londra'da mat oldum. Umarım Devonshire'da şans güler sana. Ama, 'O konuda?' içim pek rahat değil."

"Hangi konuda?"

"Seni oraya göndermek konusunda. Pis iş Watson, pis ve tehlikeli bir iş, Baker Street'te yeniden seni sağ salim görünce inan çok sevineceğim."

ALTI

BASKERVILLE MALİKÂNESİ

Sir Henry Baskerville ve Doktor Mortimer, belirlenen gün ve saatte istasyondaydılar; Devonshire'a hareket ettik. Bay Sherlock Holmes beni istasyona kadar götürdü. Dikkatli olmam için uyardı ve önerilerde bulundu.

"Kafanı birtakım varsayım ve şüphelerle doldurarak ön yargılı davranmanı istemiyorum," dedi, "Senden istediğim, orada olup bitenleri tek tek en ince ayrıntısına kadar bildirmen, varsayımları bana bırak."

"Neleri bildireyim?"

"Olayla ilgisi olabilecek her şeyi, bu ilgi ne kadar dolaylı olursa olsun, özellikle genç Baskerville'nin komşularıyla aralarında geçenler, ya da Sir Charles'ın ölümüyle ilgili yeni kanıtlar. Geçen gün bazı araştırmalar yaptım ama, bir sonuca ulaşamadım. Kesin gibi görünen bir tek şey var. Müstakbel vâris olan Bay James Desmond, sevilen, sayılan, yaşlı bir adam; böyle bir işe kalkışmaz o. Onu hesaba hiç katmayabiliriz. Sir Henry Baskerville'nin bozkırda çevresini sarmakta olan öteki kişiler."

"Önce, şu Barrymore çiftini listeden çıkarsak, iyi olmaz mı?"

"Aman, sakın. Eğer böyle bir şey yaparsak, bu büyük bir hata olabilir. Eğer masumsalar büyük haksızlık yapmış oluruz; eğer suçluysalar bunu kanıtlamak için kanıtları ortadan kaldırmayıp, gözönünde tutalım. Hayır, hayır, onları da şüpheliler listesinde tutalım. Sonra, yanılmıyorsam malikânede bir seyis vardı. İki bozkır çiftçisi. Doktor Mortimer var ki, tamamen suçsuz olduğuna inanıyorum, hakkında bir şey bilmediğimiz karısı var bir de. Sonra şu doğa bilimci Stapleton ile, çekici bir kadın olduğu söylenen kız kardeşi var. Lafter Hall'lü Bay Frankland da var, onun da kim olduğunu bilmiyoruz ve birkaç komşu daha. Bunları birer birer gözden geçir."

"Elimden geleni yaparım."

"Silâhın yanında mı?"

"Yanıma, almayı uygun buldum."

"Evet. Gece gündüz yanından ayırma, hiçbir zaman dikkatsiz davranma."

Dostlarımız birinci sınıf kompartmandan yer almışlardı, bizi peronda bekliyorlardı.

"Hiçbir haber yok," dedi Doktor Mortimer, Sherlock Holmes'un sorularına. "Yalnız bir şeye yemin edebilirim, iki gündür etrafı kontrol etmeden dışarı çıkmadık, eğer izlenseydik bunu fark ederdik."

"Hiç ayrılmadınız, değil mi?"

"Sadece dün öğle üzeri. Londra'ya geldiğimde bir günü kendime ayırırdım. Yine öyle yaptım ve günü, Cerrahlar Koleji Müzesi'nde geçirdim."

"Ben de parkta gelen geçene baktım. Ama başımıza bir şey gelmedi," dedi Sir Henry.

"Yine de, tedbirsiz davranmışsınız; lütfen, sizden rica ediyorum Sir Henry, tek başınıza bir yere gitmeyin. Başınıza büyük bir felâket gelebilir. Çizmenin öteki tekini buldunuz mu?"

"Hayır."

"Ya, ilginç? Neyse, güle güle," dedi Holmes, tren perondan ayrılırken. "Yalnız Sir Henry, Doktor Mortimer'ın bize okuduğu şu eski tuhaf efsanedeki cümlelerden birini unutmazsanız iyi olur. Şeytanın gücünün arttığı karanlık saatlerde, bozkıra çıkmayın."

Arkamızda bıraktığımız perona bakınca, Holmes'ü ciddi ve asık suratla, hiç kıpırdamadan, dimdik durmuş, arkamızdan bakarken gördüm.

Yolculuk çabuk ve eğlenceli geçti, Doktor Mortimer'ın İspanyol köpeğiyle oyunlar oynarken iki yol arkadaşımı daha yakından tanımaya çalışıyordum. Birkaç saat sonra kahverengi toprak kızıllaştı, tuğla granite döndü, bol otların daha zengin ve daha ıslak bir iklime işaret ettiği, çevresi çitlerle kaplı tarlalarda inekler otluyordu. Genç Baskerville pencereden heyecanla başını çıkarıp, Devon sahnesinin tanıdık çizgilerini görerek bir çığlık attı.

"Doktor Watson, buradan ayrıldıktan sonra, birçok yer gezdim, dolaştım," dedi. "Ama, burayla karşılaştırabilecek bir yer hayatımda görmedim."

"Ben de, memleketiyle övünmeyen hiçbir Devonshire'lı görmedim," dedim.

"Bu, insanın soyundan ileri gelebileceği gibi, ülkenin bir özelliği de olabilir," dedi Doktor Mortimer. Yuvarlak Kelt kafatasını görmek için dostumuza bir defa bakmak yeter, içinde de Kelt isteği ve heyecanı, bir şeye bağlanma kuvveti vardır. Zavallı Sir Charles'ın kafası ender görülen bir tipti. Yarı Galya, yarı Ivernian özellikleri taşıyordu. Ama, Baskerville Malikânesi'nden ayrıldığınızda çok küçüktünüz değil mi?"

"Babam öldüğü zaman on dört on beş yaşlarındaydım, kendisi güney kıyısında küçük bir evde oturduğu için, malikâneyi hiç görmedim. Oradan da doğru Amerika'daki bir dostun yanına gittim. Bozkır, Doktor Watson'a ne kadar yabancıysa, bana da öyle, bozkırı görmeyi çok istiyorum."

"Öyle mi? O halde arzunuz kolayca yerine getirilmiş demektir, bakın, bozkır görülmeye başladı," dedi Doktor Mortimer, vagonun penceresinden eliyle işaret ederek.

Dört köşe tarlalardan ve ormanın alçak eğrisinden, uzakta, gri hüzünlü bir tepe yükseliyordu, rüyalardaki olağanüstü bir manzara gibi uzakta loş ve belirsiz görünen garip, çentikli bir tepesi vardı.

Baskerville'nin gözleri uzun bir süre oraya takılı kaldı. Kendi kanından olan kimselerin uzun süre hüküm sürdüğü ve derin iz bıraktığı bu garip yeri ilk defa görmenin, onun yüzünde nasıl bir etki bıraktığını gördüm. Tüvid elbisesi, Amerikan şivesiyle vagonun köşesinde oturmuştu, esmer ve anlamlı yüzüne bakınca o asil kanlı, ateşli, usta adamların soyundan geldiğinden daha bir emin oldum. Kalın kaşlarında ve kahverengi iri gözlerinde gurur, ağırbaşlılık ve güç vardı. O yasak bozkırda zor ve tehlikeli bir şey karşımıza çıktığı takdirde, cesurca davranacağı belli olan bir arkadaştı bu.

Tren küçük bir istasyonda durdu, hepimiz indik. Dışarda, alçak beyaz bir parmaklığın arkasında, bir çift atın koşulu olduğu küçük bir araba vardı. Gelişimizin büyük bir olay yarattığı belliydi, istasyon müdürü ve hamallar valizlerimizi taşımak için toplanmışlardı. Tatlı şirin bir kır köşesiydi ama, kapının iki yanında kısa tüfekleri üstüne dayanmış, biz geçerken dikkatle çevreye bakan siyah

üniformalı askerleri görünce şaşırdım. Kaba, nasırlı bir yüzü olan arabacı, Sir Henry Baskerville'yi selâmladı. Arabaya bindikten birkaç dakika sonra, geniş beyaz yoldan aşağı uçarcasına gidiyorduk. İki yandan otlaklar yukarı doğru yuvarlanarak gidiyordu. Eski evler, belirli aralıklarla sık yeşil yaprakların arasından çıkıyordu.

Araba kenar bir yola girdi, asırlarca tekerleklerin iz bıraktığı derin yollardan, iki yanda ıslak otlar, çok sayıda hayvan iskeleti, eğrelti otları ve yüksek tümseklerin arasından çıkmaya başladık. Alacalı böğürtlenler, batan güneşin altında parlıyordu. Yavaş yavaş çıkıyorduk, dar bir granit köprüden geçip, kurşuni kaya parçaları arasından köpürerek ve gürleyerek hızla aşağı doğru akan gürültülü bir dere boyunca yol aldık. Yol ve dere, meşe ve çam ağaçlarıyla doluydu.

Her dönemeçte, Baskerville ellerini çırparak mutluluk çığlıkları atıp, heyecan içinde etrafa bakıyor ve ardı arkası kesilmeyen sorular soruyordu. Gördüğü her şey gözlerine güzel geliyordu ama, ona güzel gelen şeyler bana, ölüp giden yılın izini açıkça gösteren bir hüzün havasıyla doluymuş gibi geliyordu. Yolları kaplayan sarı yapraklar biz geçtikçe titreşiyordu. Arabamız bir ara, çürümüş bitki yığını arasına girdi, Baskerville'lerin dönmekte olan vârisinin arabasının karşısına çıkan kötü armağanlardı bu yığınlar.

"Hey!" diye bağırdı Doktor Mortimer, "Bu da ne?" Önümüzde bir bayır uzanıyordu. Bu bayır, bozkırın bir parçasıydı fakat, Doktor Mortimer'ı şaşırtan şey bayır değildi. Onu şaşırtan asıl şey, bozkırı ikiye ayıran yolun kenarında yükselen tepenin üstünde ata binmiş, sert ve parlak bir heykele benzeyen bir askerin durmasıydı. Askerin gergin, sert bir duruşu vardı, tüfeğini koluna dayamış, geçtiğimiz yerde nöbet bekliyordu.

"Bu da nedir Perkins?" diye sordu Doktor Mortimer.

Arabacımız oturduğu yerden cevap verdi:

"Princetown'dan bir mahkûm kaçmış efendim. Üç gün oluyor ve hâlâ ele geçiremediler. Askerler bütün yolları ve istasyonları tutmuşlar ama, yine de yakalayamadılar. Buradaki çiftçiler bundan tedirgin oldular. Bütün mesele bundan ibaret."

"Duyduğuma göre, haber verene beş pound mükâfat varmış," dedim.

"Öyle ama bayım, beş pound için kimse canını tehlikeye atmaz. Adi bir tutuklu değil ki. Ele avuca gelmeyen cinsten."

"Kim peki?"

"Selden, Notting Hill canavarı."

O dâvâyı iyi hatırlıyorum, cinayetin inanılmaz vahşeti ve caninin zalimliği Holmes'ün de ilgisini çekmişti. Davranışı zalimceydi fakat, onun bir akıl hastası olduğuna karar verdiler. Böylece ölüm cezasından kurtulmuş oldu. Arabamız bir yokuşun üstüne gelmiş, önümüzde taş ve kaya yığını bozkır uzanıyordu. Esmekte olan soğuk rüzgâr iliklerimize işliyordu. O gaddar adam orada bir yerde, bu ıssız ovada vahşi bir hayvan gibi, kuytu bir köşede ya da mağaranın birinde, kâlbi, kendisini afaroz eden bütün insan ırkına kinle dolu olarak, gizleniyordu. Bu kötü adam, saklandığı yerde mutlaka yeni kötülük plânları hazırlamaktaydı. Issız toprak, soğuk rüzgâr ve karanlık gökyüzünün oluşturduğu manzarayı tamamlamak için bir bu eksikti. Baskerville bile susup, paltosuna sıkı sıkı sarıldı.

Verimli memleket topraklarını arkamızda bırakmıştık. Hepimiz susmuş manzarayı seyrediyorduk: Batmak üzere olan güneşin eğik ışınları dereleri altın iplikler haline getiriyor, sabanın yeri altüst ettiği kızıl toprağı ve ormanları parlatıyordu. Önümüzdeki yol, dev gibi kayalarla kaplı, kızıl yeşil, bayırlarda daha vahşi ve soğuk bir havaya bürünmüştü. Ara sıra bir bozkır evinin yanından geçiyorduk; evlerin duvar ve çatıları taştan yapılmıştı. Kesin ana çizgilerini gösterecek hiçbir bitki yoktu çevrelerinde. Birden, fırtınalı geçen yılların gazabıyla eğrilmiş, meşe çamlarıyla örtülmüş gibi duran, fincana benzer bir yapı göründü. Arabacı kırbacıyla orayı işaret etti.

"Baskerville Hall," dedi.

Sir Baskerville doğrulmuş, kırmızı yanakları ve parlayan gözleriyle, arabacının gösterdiği yapıya bakıyordu. Birkaç dakika sonra küçük evin kapısına geldik. Giriş, birtakım garip desenli demirlerle kaplıydı, her iki yanda rüzgârdan aşınmış, ısırganlarla kaplı, üstünde Baskerville'lerin arması olan ve tepesinde yaban domuzu başı olan sütunlar vardı. Bu küçük bina, siyah granit ve çıplak kirişler iskeletinden ibaretti ama, karşısında yeni bir yapı vardı; yarım kalmıştı; Sir Charles'ın Güney Afrika'dan getirdiği altının meyvesi.

Kapıdan geçip bir yola girdik, tekerleklerin çıkardığı ses, yerlere dökülmüş olan yaprakların içinde kayboluyordu. Aralarından geçtiğimiz asırlık ağaçların uzun dalları, havanın aydınlığını gölgeliyordu. Baskerville, ilerisinde hayalet gibi parıldayan bir ev olan, uzun karanlık yoldan yukarı bakınca ürperdi.

"Burası mı?" diye sordu alçak sesle.

"Hayır, hayır, porsuklu yol öbür taraftadır."

Genç Baskerville, kara kara düşünerek bakındı.

"Amcamın böyle bir yerde, başına bir felâket geleceğini düşünmesine fazla şaşmamak gerekiyor," dedi. "Kim olursa olsun, bu manzara insanı korkutur. Altı ay içinde sıra sıra elektrik lâmbaları dizeceğim buraya, ayrıca köşk kapısının önünü de değiştireceğim. Swan ve Edison marka bin mumluk ampullerle donatacağım."

Yolun sonunda, uzun otların çevirdiği eve vardık. Sönmek üzere olan ışıkta, ortada, balkonlu koskoca bir yapı kütlesi vardı. Bütün cehpesi sarmaşıklarla kaplıydı, sağında, solunda tek tük açıklık vardı, ya bir pencere deliği ya da arma görünüyordu. Binanın orta bloğundan, eski, mazgallı, birbirinin eşi iki kule yükseliyordu. Kulelerin sağında ve solunda siyah granitten modern kanatlar açılıyordu. Tirizli pencerelerden sönük bir ışık geliyordu ve dik, yüksek bacaların sadece tekinden duman çıkıyordu.

"Hoş geldiniz Sir Henry. Baskerville Hall'e hoş geldiniz."

Arabanın kapısını açmak için balkonun gölgesinden uzun boylu bir adam çıkmıştı. Köşkün sarı ışığında bir kadın vücudu görünüyordu. Gelip, arabacının bavulları indirmesine yardım etti.

"Ben hemen eve gitsem iyi olur. Bu aceleci davranışımdan dolayı beni bağışlarsınız değil mi Sir Henry?" dedi Doktor Mortimer. "Karım beni bekler."

"Akşam yemeğine kalmaz mıydınız?"

"Teşekkür ederim. Gitmeliyim. Beni bekleyen bir hasta da olabilir. İnip, size evi göstermek isterdim ama, Barrymore size benden daha iyi rehberlik eder. Hoşçakalın, yardıma ihtiyacınız olduğunda, hangi saat olursa olsun, hemen haber gönderin."

Sir Henry ile birlikte köşke girerken tekerleklerin sesi bahçe yolunun sonunda kesildi ve ağır bir kapı arkamızda kapandı. Kendimizi güzel bir salonda bulduk, geniş ve yüksekti, kirişleri zamanla kararmış meşedendi. Büyük eski model bir şöminede, demir parmaklık ardında odunlar çıtır çıtır yanıyordu.

Sir Henry ile ikimiz, ellerimizi ateşe tuttuk, uzun yol uyuşturmuştu elimizi. Derken, yüksek, ince vitrayı, meşe kaplamalar, geyik başlarını, duvardaki armaları seyretmeye başladık, hepsi de ortadaki kısık ışığın altında loş ve karanlıktı.

"Tam düşündüğüm gibi," dedi Sir Henry. "Tam eski bir aile evi değil mi? Ailemin beş yüz yıldır burada yaşadığını düşünün. İnsana huzur ve mutluluk veriyor."

Sir Henry çevreye baktıkça, yüzünün çocuksu bir ışıltıyla aydınlandığını görüyordum. Işık durduğu yere vurmuştu, uzun gölgeler duvarlardan aşağı iniyor, üstünde büyük bir kubbe gibi duruyordu. Barrymore, bavulları odaya taşıdıktan sonra geldi. İyi yetişmiş bir uşak tavrıyla, mütevazı bir şekilde önümüzde durdu. Oldukça yakışıklı bir adamdı, uzun boyluydu, dört köşe siyah bir sakalı ve hatları belirli soluk bir yüzü vardı.

"Akşam yemeğini hemen arzu eder miydiniz efendim?"

"Hazır mı?"

"Birkaç dakika içinde hazır olur efendim. Odalarınızda sıcak su var. Yeni tasarılarınızı hazırlayıncaya kadar, ben ve karım sizinle birlikte kalmaktan memnun oluruz, yalnız yeni şartlar altında, bu evin idaresi için birçok insana ihtiyacı olduğunu bildirmemi anlayışla karşılayacağınızı sanıyorum."

"Ne gibi şartlar?"

"Sir Charles'ın isteklerini yerine getirebiliyorduk, çünkü kendisinin sakin bir hayatı vardı. Siz elbette daha kalabalık bir çevre içinde yaşamak istersiniz, yaşama biçiminizde değişiklikler yapacaksınızdır."

"Yani karınızla birlikte gitmek mi istiyorsunuz?"

"Uygun bulursanız, öyle efendim."

"Ama, aileniz kaç nesildir burada, öyle değil mi? Eski bir aile dostundan ayrılmak hiç hoşuma gitmez."

Uşağın soluk yüzünde heyecan izi görür gibi oldum.

"Ben de, karım da aynı duyguları paylaşmaktayız. Ama, doğrusunu söylemek gerekirse, efendim Sir Charles'a yakından bağlıydık, ölümü bize büyük bir darbe oldu ve bu yüzden, burası bizim için büyük bir acı kaynağı oluyor. Baskerville Hall'de korkarım bir daha rahat yüzü görmeyeceğiz."

"Peki niyetiniz nedir?"

"Herhalde bir yerde yeni bir iş buluruz efendim. Sir Charles'ın cömertliği sayesinde. Şimdi isterseniz sizi odalarınıza götüreyim."

Eski Hall'ün tepesinde çepeçevre kare bir balkon vardı, buraya iki merdivenle çıkılıyordu. Bu merkez noktadan bütün bina boyunca iki uzun koridor uzanıyordu, yatak odaları da bu koridorun üzerindeydi. Benimki Baskerville'inkiyle aynı kanattaydı, hemen hemen yanında sayılırdı. Bu odalar köşkün orta kısmına göre daha yeni gibi görünüyordu, parlak duvar kâğıdıyla, mumlar, gelişimizin zihnimizde bıraktığı olumsuz izlenimi biraz olsun gidermişti.

Hall'den dışarı açılan yemek odası, loş ve karanlıktı. Uzun bir odaydı bu, ailenin oturduğu yüksek yerden bir basamakla uşakların oturduğu yere iniliyordu. Yukarıda isin kararttığı tavanın altında kara kirişler vardı. Sıra sıra parlak meşaleler ve eski zaman şölenlerinin renkleri ve şenliği olsaydı, hava yumuşayabilirdi ama, böyle siyah elbiseli iki bey gölgelikli bir lâmbadan düşen küçük bir ışık dairesi altında oturursa, insanın sesi boğuk çıkar, ruhu sıkılırdı. Duvarlara asılı olan çerçevelerden Elizabeth Çağı şövalyesinden tutun da, Regency devrinin delikanlısına kadar, her çeşit kıyafette karanlık bir atalar dizisi bize bakıyor ve sessiz duruşlarıyla ürkütüyordu. Az konuşuyorduk, yemek bitip de yeni bilardo odasına geçip, bir sigara yakınca, kendi hesabıma çok sevindim.

"Doğrusu pek neşeli bir yer değil," dedi Sir Henry. "Biraz havası yumuşatılabilir ama, şimdilik kendimi pek yerleşmiş hissetmiyorum. Böyle bir yerde yapayalnız yaşadığına bakılırsa, amcamın sinirlerinin bozuk olmasında şaşılacak bir şey yok. Neyse, isterseniz, yatmaya çıkalım artık. Belki yarın sabah, çevremiz biraz daha canlı görünür gözümüze."

Yatağa girmeden önce, perdeleri açıp pencereden dışarı baktım. Hall'ün kapısının önünde çayır uzanıyordu. Biraz ötede, esmeye başlayan rüzgârda inleyen, sallanan iki ağaç vardı. Yarışan bulutların arasından yarım ay göründü. Soğuk ışığı altında ağaçların ötesinde, dik, sivri kayalar; uzun ve gittikçe alçalan hüzünlü bozkır uzanıyordu. Perdeyi kapadım, benim içim de hüzünle dolmuştu.

İş bununla bitmedi. Yorgun, bitkin olmama rağmen, gözüme uyku girmiyordu, olduğum yerde dönüp duruyordum. Havanın iyice kararmasıyla birlikte, eski köşkün üstüne bir ölü sessizliği çökmüştü. Uzaklarda bir yerde saat vurdu. Derken birden gecenin sessizliği içinde bir ses duydum, belirli, hıçkırığa benzeyen bir ses; bir kadın hıçkırığıydı bu; kontrol edilemeyen bir kederin boğazına tıkadığı, kısık bir ses. Kalktım, oturup dinledim. Bu es dışarıdan gelemezdi. Yakından, çok yakından geliyor gibiydi. Evde bir yerde olmalıydı. Yarım saat kadar sinirlerim gergin bir halde bekledim ama, saatin sessiz vuruşundan ve sarmaşıkların duvardaki hışırtısından başka bir ses duyulmadı.

YEDİ

MERRIPIT KÖŞKÜNDEKİ STAPLETON'LAR

Sabahın taze güzelliği, Baskerville Hall'ün üstümüzde bıraktığı karanlık ve gri karamsar havayı biraz sildi. Sir Henry ile kahvaltıya oturduğumuzda, güneş ışığı yüksek tirizli penrcerelerden, üstlerini kaplayan armaların renklerini sulu boya gibi etrafa yansıtıyordu. Siyah tahta kaplamalar, altın ışıklar altında tunç gibi parlıyordu. Dün gece, ruhlarımızı karanlığa bürüyen o odanın, bu oda olduğunu düşünmek güçtü.

"Galiba suç evde değil, bizde!" dedi Genç Baskerville. "Yolculuk bizi yormuştu, üşümüştük, onun için burası bizde karamsarlık yarattı. Şimdi iyice dinlenip, gücümüzü yeniden topladık, neşemiz de yerine geldi."

"Evet, mutlaka öyle olmalı fakat, dün gece, beni rahatsız eden başka bir şey oldu," diye cevap verdim. "Meselâ, siz geceleyin hıçkırarak ağlayan bir kadın sesi duydunuz mu?"

"Ah, evet. Yarı uykulu bir halde ona benzer bir şey duydum. Bir süre dinledim, bir daha duymadığım için hayâl olduğuna karar verdim."

"Ben çok net duydum. Bir kadın hıçkırığı olduğundan eminim."

"Bunu hemen öğrenmeliyiz," dedi ve zili çalıp, Barrymore'a duyduğumuz ses hakkında bir şey bilip bilmediğini sordu. Efendisini dinlerken, uşağın soluk yüz çizgilerinin daha bir sarardığını görür gibi oldum.

"Evde sadece iki kadın var Sir Henry," diye cevap verdi. "Biri kiler hizmetçisi, evin öteki kanadında yatar, diğeri karım, sesin de ondan gelmediğine eminim."

Yalan söylemişti, çünkü tesadüfen kahvaltıdan sonra uzun koridorda Bayan Barrymore ile karşılaştım, güneş vurmuştu yüzüne. İri yarı, duygusuz, iri çizgili ağzında yerleşmiş ciddi bir ifade olan bir kadındı. Ama, kendini ele veren gözleri kıpkırmızıydı ve ağlamaktan şişmiş gözkapaklarının altından bana bakıyordu. Gece ağlayan oydu demek, ağladığına göre de kocasının haberi olması gerekirdi. Ama ortaya çıkmış olan bir şeyi saklamıştı. Adam bunu niye yapmıştı ve karısı neden bu denli hıçkırarak ağlamıştı? Bu soluk yüzlü, yakışıklı, kara sakallı adamın çevresini esrar ve karanlık bir hava sarmaya başlamıştı. Sir Charles'ın cesedini bulan ilk o olmuştu, yaşlı adamı ölüme sürükleyen şartlar hakkında tüm bilinenler sadece, onun sözlerine dayanıyordu. Acaba Regent Street'deki arabanın içindekinin Barrymore olmasının imkânı var mıydı? Sakal onun sakalı olabilirdi. Arabacı daha kısa boylu bir adam, tarif etmişti ama, edindiği izlenimde yanılmış olabilirdi. Nasıl çözmeliydi bu işi? Herhalde, yapılması gereken ilk iş, Grimpen posta müdürünü görüp, telgrafın Barrymore'un kendi eline gerçekten teslim edilip edilmediğini anlamaktı. Cevap ne olursa olsun, Sherlock Holmes'e yazabileceğim bir şey olurdu hiç olmazsa, Sir Henry kahvaltıdan sonra birtakım evrakı gözden geçirmek üzere oturdu. Yolculuğa çıkmanın tam zamanıydı. Bozkırın kenarı boyunca dört millik güzel bir yürüyüş, beni, küçük, gri bir köye getirdi. Burada diğerlerinden daha yüksek olan iki büyük bina vardı. Birinin han, ötekininse Doktor Mortimer'in evi olduğunu öğrendim. Aynı zamanda köyün bakkallığını yapan posta müdürü, telgrafı iyi hatırlıyordu.

"Elbette efendim," dedi. "Söylendiği gibi Bay Barrymore'a telgrafı teslim ettirdim."

"Kim teslim etti?"

"Oğlum, işte burda kendisi. James, geçen hafta, Bay Barrymore'a Hall'de telgrafı verdin, değil mi?"

"Evet baba, verdim."

"Kendi eline mi?" diye sordum.

"Kendisi çatı arasındaydı, kendine veremedim. Bayan Barrymore'a verdim, o da hemen kendisine teslim edeceğini söyledi."

"Bay Barrymore'u gördün mü?"

"Hayır efendim, çatı arasındaydı dedim ya."

"Onu görmedinse, çatı arasında olduğunu nerden biliyorsun?"

"Canım karısı bilmez mi nerede olduğunu?" dedi posta müdürü ters ters. "Telgrafı almamış mı? Bir yanlışlık olmuşsa, Bay Barrymore'un kendisinin şikâyet etmesi gerekir."

Soruşturmaya devam etmenin bir anlamı yoktu. Yalnız, Holmes'ün kurnazlığına rağmen Barrymore'un Londra'da olmadığına dair elimizde herhangi bir kanıt yoktu. Londra'da olduğunu varsayalım, Sir Charles'ı canlı olarak en son görenin ve İngiltere'ye döndüğünde yeni vârisi izleyen adamın o olduğunu düşünsek ne elde etmiş olurduk? Başka biri adına mı iş yapıyordu, yoksa kendi hesabına mı? Barrymore'un, Baskerville ailesini öldürmekle eline ne geçebilirdi? Times'ın başmakalesinden kesilen garip mektup geldi aklıma. Bu, onun işi miydi, yoksa onun plânlarına karşı gelmek isteyen başka birinin mi? Tek mantıklı neden, Sir Henry'nin ortaya atmış olduğu gibi, aile korkutulup kaçırıldığı takdirde Barrymore'lar için rahat ve devamlı bir ev sağlanmış olacağıydı. Ama, bu genç Baskerville'nin çevresini saran görünmeyen bir ağ gibi örülen derin ve ince plânları açıklayamazdı. Holmes'ün kendisi dememiş miydi, merak dolu uzun araştırma sırasında böyle karışık bir olayla karşılaşmadım diye? Kurşuni tenha yoldan geri dönerken, arkadaşımın işlerinden kurtulup, omuzlarımın üstündeki ağır sorumluluğu alması için dua ettim.

Birden, arkamdan koşarak gelen ayak sesleri duydum. Biri adımla çağırıyordu beni. Doktor Mortimer olacak, diye döndüm, koşarak gelenin bir yabancı olduğunu görünce şaşırdım. Ufak tefek, zayıf, sinekkaydı traşlı, sarı saçlı bir adamdı, etsiz bir çenesi vardı, otuz ile kırk yaşları arasındaydı, gri bir elbise giymişti ve başında, bir de eski hasır şapkası vardı. Omuzunda bitki örnekleri koymak için ince bir kutu asılıydı, bir elinde de yeşil bir kelebek ağı vardı.

"Cesaretimi bağışlayın Doktor Watson," dedi soluk soluğa durduğum yere gelince. "Burada bozkırda basit insanlarız biz, aramızda resmiyet pek yoktur. Ortak dostumuz olan Bay Mortimer, sanırım benden bahsetmiştir. Ben Merripit Köşkü'nden Stapleton."

"Ağınız ve kutunuz bunu belli ediyor zaten," dedim. "Ayrıca, sizin bir doğa bilimci olduğunuzu biliyordum ama, siz nasıl tanıdınız beni?"

"Mortimer'e uğramıştım, muayenehanesinin penceresinden gösterdi sizi. Yollarımız da aynı yönde olduğu için peşinizden koşup, kendimi tanıtmayı düşündüm. Sir Henry, yolculuk sırasında fazla yorulmamıştır umarım."

"Merak etmeyin, Sir Henry gayet iyi durumda."

"Sir Charles'ın üzücü ölümünden sonra genç Baskerville'nin burada oturmayacağından korkuyorduk. Zengin ve rahat bir hayat yaşamaya alışmış olan bir insandan buraya gelip kendisini böyle karanlık ve sıkıcı bir yere gömmesi istenemez ama, burası için büyük faydası dokunacağını söyleyebilirim. Sir Henry herhalde kendisine anlatılan efsane ve olayla ilgili boş inançlara bağlı değildir."

"Sanmıyorum."

"Herhalde siz de biliyorsunuzdur, ailenin başına musallat olan şu canavar köpek efsanesini, öyle değil mi?"

"Duydum."

"Buradaki köylülerin ne kadar boşboğaz olduklarını bilemezsiniz. Kime sorarsanız sorun, bozkırda böyle bir canavara rastladıklarına yemin ederler." Gülümseyerek konuşuyordu ama, gözlerinde işi daha ciddiye aldığını görür gibiydim. "Hikâye, Sir Charles'ın hayalini fazla sardı, kötü son da bu yüzden oldu."

"Nasıl peki?"

"Sinirleri öyle gerilmişti ki, herhangi saldırgan, vahşi bir köpek, hasta kâlbini sekteye uğratabilirdi. Porsuklu yolda o gece gerçekten öyle bir şey gördüğünü tahmin ediyorum. Her zaman kötü bir olayın meydana gelmesinden korkuyordum. Çünkü, Sir Charles'ın zaten zayıf olan kâlbinin, böyle bir olaya dayanamayacağını biliyordum."

"Nasıl biliyordunuz?"

"Dostum Mortimer söylemişti."

"Demek ki Sir Charles'ın bu köpek tarafından kovalandığını ve bu yüzden korkarak öldüğünü düşünüyorsunuz?"

"Daha iyi bir açıklamanız var mı?"

"Herhangi bir sonuca varmış değilim."

"Sherlock Holmes ne diyor?"

Bu sözler üzerine soluğum kesildi ama, sakin yüzünü durgun bakışlarını görünce herhangi bir hayret ifadesi hissetmedim.

"Sizi tanımadığımızı saklamak boşuna Doktor Watson," dedi. "Dedektifinizin haberi buraya geldi, o işin içinde olduğuna göre, sizin de olmanız gerek. Mortimer, bana adınızı söyleyince, kim olduğunuzu da söylemesi gerekti. Siz burada olduğunuza göre Bay Sherlock Holmes'ün de bu işle uğraştığını anlamak için kâhin olmaya gerek yok. Bu yüzden, ne düşündüğünü merak etmem de doğal."

"Üzgünüm, bu sorunuzun cevabını veremeyeceğim."

"Kendileri acaba buraya gelecekler mi?"

"Şimdilik şehirden ayrılacak gibi değil. Çözmesi gereken başka olaylar var."

"Yazık! Bize karanlık gelen şeyi aydınlatabilirdi belki. Sizin kendi araştırmalarınıza gelince, herhangi bir şekilde size yardımım dokunabilirse emrinizdeyim. Şüphelerinizin ne tarafa yöneldiği hakkında, ya da ne gibi bir yol takip edeceğinizi bilseydim, şimdi bile yardım edebilirdim."

"Dostum Sir Henry'ye sadece konuk olarak geldim. Ve, bu işle hiç ilgilenmiyorum. Bu yüzden hiçbir şekilde yardıma ihtiyacım olmadığından emin olabilirsiniz."

"Çok güzel!" dedi Stapleton. "Tedbirli ve sıkı ağızlı olmakta tamamıyla haklısınız. Gereksiz yere işe burnumu soktuğum için beni bağışlayacağınızı umarım. Bir daha da bu konuyu açmayacağıma söz veriyorum."

Dar çimenli bir patikanın yoldan ayrılıp bozkırdan kıvrılarak gittiği noktaya gelmiştik. Sağ tarafta sarp kayalıklı bir tepe vardı sağda, bir zamanlar granit ocağı olmalıydı. Bize doğru olan yanı, oyuklarında böğürtlen ve eğreltiotlarıyla kaplı olup kapkara bir kayadan ibaretti. Uzakta yüksek bir yerden gri bir duman yükseliyordu.

"Bu bozkır patikasından giderseniz çok geçmeden Merripit Köşkü'ne varırsınız," dedi. "Bir saatinizi ayırabilseydiniz, sizi kız kardeşimle tanıştırmaktan mutluluk duyardım."

İlkin Sir Henry'nin yanında olmam gerektiğini düşündüm. Ama, çalışma masasının üstündeki deste deste evrakları hatırladım. Çalışmasında ona yardım edemezdim. Holmes de bozkırdaki komşuları incelememi özellikle istemişti. Stapleton'ın davetini kabul ettim ve birlikte patikadan aşağı inmeye başladık.

"Çok hoş bir yer şu bozkır," dedi. Dalgalanan çayırlar üstünde hayalî dalgalar halinde köpüren, çentikli granit tepeleri olan uzun, yeşil, büyük dalgalarda göz gezdiriyordu. "İnsan bıkmıyor şu bozkırdan. Öyle harika gizemleri var ki, aklınız almaz. Öyle geniş, öyle ilginç, öyle sır dolu ki."

"Buraları iyi tanıyorsunuz demek?"

"Buraya geleli daha iki yıl oldu. Buranın sakinleri benden, yeni gelen diye söz ederler. Sir Charles yerleştikten kısa bir süre sonra gelmiştik. Ama, merakım buranın, bütün kıyısını köşesini keşfetmeme sebep oldu, şimdi buraları benden daha iyi bilen birinin çıkacağını sanmıyorum."

"Tanınması zor mu?"

"Çok. Meselâ kuzeye doğru büyük ovaya bakın, garip tepeleri olan. Orada bir tuhaflık görüyor musunuz?"

"Güzel at, binilecek bir yer, böylesine az rastlanır."

"Böyle düşünmekte haklısınız ama, bu düşünce pek çok kişinin canına mâl oldu. Oraya buraya dağılmış şu parlak yeşil noktaları görüyor musunuz?"

"Evet daha verimli gibi görünüyor oraları."

Stapleton güldü.

"Orası büyük Grimpen bataklığıdır," dedi. "İnsan olsun, hayvan olsun bir kere yanlış bir adım attı

mı artık öldü gitti demektir. Daha dün bozkır atlarından birinin, o bataklığın içine daldığını gördüm. Bir daha da çıkmadı. Uzun süre kurtulmak için uğraştı ama, sonunda bataklık diğerleri gibi onu da çekip yuttu. Ordan geçmek, kurak mevsimlerde bile tehlikelidir ama, bu sonbahar yağmurlarından sonra, daha korkunç bir yer olur. Fakat, ben bataklığın içlerine kadar girer, canlı olarak çıkabilirim. Aman Tanrım zavallı atlardan biri daha." Yeşil sazlar arasından yuvarlanan, oraya buraya atılan kahverengi bir leke görünüyordu. Derken işkence çeker gibi uzun boynunu yukarı çıkaran hayvan vahşi vahşi bağırdı. Atın sesi bozkırda yankılanırken, tüylerim diken diken oldu ama, yol arkadaşımın sinirleri benimkilere göre daha sağlamdı.

"Gitti." dedi, "Bataklık yuttu. İki gün içinde iki tane, belki de daha çoktur. Kuru havada oraya gitmeye alışıyorlar, bataklığın pençesine düşünceye kadar hiçbir şey fark etmiyorlar. Kötü bir yer şu Grimpen bataklığı."

"Ama siz girebiliyorsunuz demek?"

"Çevik bir adamın gidebileceği bir iki küçük yol var. Ben kendim buldum."

"Fakat, neden gidiyorsunuz böyle korkunç bir yere?"

"Şu ötedeki tepeleri görüyor musunuz? Bunlar aslında geçit vermeyen, her yanı bataklıkla çevrili adalardır. Bataklık, yavaş yavaş, yıllar geçtikçe sarmıştır çevrelerini. En nadir bitkiler ve kelebekler de orada, elbette insanın merakı varsa."

"Bir gün, ben de denerim şansımı," dedim.

Hayretle bana baktı.

"Tanrı aşkına aklınıza böyle bir düşünce getirmeyin," dedi. "Ölümünüzden ben sorumlu olurum sonra. Emin olun ki canlı çıkabilmeniz için tek ihtimal bile yok. Ben, bazı karışık işaretleri hatırlayarak başarabiliyorum bunu."

"Hey!" diye bağırdım. "O da ne?"

Uzun, alçak sesli, son derece acıklı bir inilti bozkırdan rüzgâr gibi geçti. Bütün hava onunla doldu. Nereden geldiği belli değildi. Pis bir mırıltıyla başlayarak derin bir kükreme halini aldı, sonra yeniden acıklı ve heyecanlı bir mırıltı halinde söndü. Stapleton bana bir tuhaf baktı.

"Garip yer şu bozkır," dedi.

"Neydi bu?"

"Köylüler, bu sesin, Baskerville'leri çağıran lânetli köpeğe ait olduğunu söylerler. Ben bu sesi bundan önce bir iki kere daha duymuştum ama, sesi bu kadar yüksek değildi."

İçimde uyanan dehşetli bir korkuyla, yeşil çimenlerle benek benek kabaran büyük ovaya baktım. Arkamızdaki düzlükte bir kayanın ardında ciyak ciyak bağıran bir çift kargadan başka hiç bir şey kımıldamıyordu.

"Siz, okumuş, kültürlü bir adamsınız. Bu gibi saçma şeylere inanmıyorsunuzdur herhalde, öyle değil mi?" dedim. "Böyle garip ses nereden geliyor dersiniz?"

"Bataklıklar bazen garip sesler çıkarır, çamur yerleşir, su yükselir buna benzer doğa olayları işte."

"Hayır, hayır, bir canlı sesiydi bu."

"Doktor Watson, siz hiç Balabankuşu'nun çığlığını duydunuz mu?"

"Hayır, hiç duymadım."

"Şimdi İngiltere'de çok az görülen bir kuştur, soyu hemen hemen tükenmiştir ama, bozkırda olmayacak şey yoktur. Duyduğumuz bu ses Balabankuş'larının sonuncusuysa hiç şaşmam."

"Ömrümde duymuş olduğum en garip, en korkunç şey."

"Burası güvenilir bir yer değildir. Şu ötedeki yamaca bakın. Orası nasıl bir yer dersiniz?"

Bütün dik yamaç taştan gri dairelerle kaplıydı.

Bana çok ilginç gelen bazı ilkel ağıllarla.

"Nedir onlar, koyun ağılları mı?" diye sordum merakla.

"Hayır, sayın atalarımızın yuvaları. Tarih öncesi insanlardan bozkırda yaşamış olanlar dışında başka kimse burada yaşamadığı için, onlardan geri kalan şeyleri aynen bıraktıkları gibi buluyoruz. Şunlar damsız kulübeleri. Merak edip de gidip içlerine bakarsanız, ocaklarını da görürsünüz, yattıkları yerleri de."

"Küçük ilkel bir şehire benziyor. Ne zaman yaşamışlar burada?"

"Neolitik Çağ[6]'da, tarihi belli değil."

"Nasıl geçinirlermiş?"

"Keçilerini bu yamaçlarda otlatırlarmış, tunç kılıç, taş baltanın yerini alınca, kazarak maden elde etmeyi öğrenmişler. Karşı tepedeki şu büyük hendeğe bakın. Bıraktıkları iz işte. Anlayacağınız Doktor Watson, pek garip tarafları vardır bu bozkırın. Bir dakika aman, Cyclopides[7] olacak bu."

Küçük bir sinek, ya da bir pervane yolumuzun üstünde kanat çırpıyordu, göz açıp kapayıncaya kadar Stapleton olağanüstü bir güç ve hızla sineği kovalamaya başladı. Yaratığın korku içinde, büyük bataklığa doğru uçtuğunu gördüm. Yol arkadaşım da durmadan bir ot yığınından ötekine sıçrıyor, yeşil ağı havada dalgalandırıp, sineği yakalamaya çalışıyordu. Gri elbisesini durmadan hareket ettiren, kıvrılarak gidişi, kendisini de dev bir pervaneye döndürüyordu. Olağanüstü çevikliğine hayran oldum ve bataklığa ayağı kayacak diye korku içinde durmuş, ona bakarken, bir ayak sesi duydum. Merripit Köşkünün olduğu yere işaret eden dumanların çıktığı yönden gelmişti ama, bozkırın eğimi duyduğum ayak seslerinin sahibini, yaklaşıncaya kadar belli etmemişti.

Bunun, adı geçen Miss Stapleton olduğu belliydi, çünkü bozkırda o kadar çok kadın yoktu, üstelik çok güzel diye de bahsedilmişti ondan. Bana doğru yaklaşan kadının çok farklı özellikleri vardı. Bu park, erkek kardeşiyle onun arasında çok açık bir şekilde belli oluyordu. Çünkü, Stapleton kumral saçlı gri gözlü olup rengi soluktu, oysa kardeşi, İngiltere'deki esmerlerden daha esmerdi; ince, uzun ve nazik davranışlıydı. Ağır başlı, güzel bir yüzü vardı. Yüz hatları keskin ve kusursuz denebilecek kadar düzgündü. Kusursuz vücudu ve şık elbisesiyle, bu ıssız bozkır patikasında garip bir hayaleti

andırıyordu.

Ben döndüğümde, kardeşine çevrilmişti gözleri, derken bana doğru adımlarını sıklaştırdı. Şapkamı kaldırmış, knedisini selâmlayıp birkaç söz söylemek üzereydim ki, onun bir anlam veremediğim sözleri, düşüncelerimi başka yöne çevirdi.

"Dönüp gidin," dedi. "Durmayın, dönün Londra'ya."

Aptal aptal bakakaldım. Bana doğru çevrili gözlerinden ateş fışkırıyordu, ellerini sinirli sinirli oğuşturuyordu.

"Niye gideyim?" diye sordum.

"Anlatamam," dedi; alçak, heyecanlı bir sesle konuşuyordu, şivesi biraz peltekti. "Gidin, bir daha da bu bozkıra ayak basmayın."

"Ama, daha henüz geldim."

"Ah! Ah niçin anlamak istemiyorsunuz?" diye bağırdı. "Uyarımın kendi iyiliğiniz için olduğuna inanmıyor musunuz? Susss, kardeşim geliyor. Ona söylediklerimden bahsedeyim demeyin sakın. Şu ötede atkuyrukları arasındaki orkideyi benim için alabilir misiniz? Bozkırda orkide bakımından zenginiz, yine de güzelliklerini görmek için biraz geç kaldınız."

Stapleton sineği kovalamayı bırakmış, soluk soluğa, kıpkırmızı vaziyette yanımıza geldi.

"Hey Beryl! merhaba," dedi. Kardeşini selâmlarken ki sesinin tonu pek candan değildi.

"Yüzün kıpkırmızı olmuş, Jack."

"Evet, sanırım biraz yoruldum. Bir cyclopides kovalıyordum da. Pek az rastlanır, özellikle de sonbaharın bu geç vaktinde. Yazık oldu, kaçırdım!" Sesinde bir kayıtsızlık vardı. Ama, küçük, açık renkli gözleri, hiç de kayıtsız değildi.

"Tanışmışsınız bakıyorum."

"Evet. Sir Henry'ye bozkırın güzelliklerini görebilmesi için, biraz geç kaldığını söylüyordum."

"Ne dedin? Kim sandın bu beyi?"

"Sir Henry Baskerville değil mi?"

"Yok canım" dedim. "Sadece mütevazi bir arkadaşıyım. Adım Doktor Watson."

Anlamlı yüzü hafifçe kızardı.

"Ben de Sir Henry ile konuşuyorum sanmıştım," dedi.

"Pek konuşmaya vaktiniz de olmadı galiba," dedi kardeşi aynı soru dolu bakışlarla.

"Kendisini sadece bir misafir olmayıp, buraya yerleşmeye gelen biri sanarak konuştum," dedi. "Orkideler için geç kalıp kalmaması pek önemli değil o halde. Sanırım Merripit Köşkü'ne gelirsiniz, değil mi?"

Kısa bir yürüyüşten sonra, soğuk bir bozkır evine geldik, eskiden çobanların oturduğu bir çiftlikmiş burası ama, şimdi onarılmış, yeni bir köşk haline getirilmişti. Çevresinde bir meyve bahçesi vardı. Bozkırdaki diğer ağaçlar gibi, bu ağaçlar da eğri büğrüydü, bu manzara, insana hüzün ve kasvet veriyordu. Evin hizmetkârı olduğu anlaşılan, pas rengi bir ceket giymiş, buruşuk yüzlü bir uşak kapıyı açtı. İçerisi kadının zevkiyle süslenmişe benziyordu. Zarif döşenmiş büyük salonlar vardı. Ufka kadar yuvarlanarak giden, bitip tükenmeyen granit benekli bozkıra pencereden bakınca, bu bilim adamıyla, güzel bir kadını buraya getiren şeyin, ne olabileceğini düşündüm.

"Garip yer, değil mi?" dedi Stapleton, sanki düşündüğüme cevap verirmiş gibi. "Ama, yine de mutlu sayılırız, değil mi Beryl?"

"Hem de nasıl!" dedi. Ama bu sözler pek inandırıcı bir havada söylenmemişti.

"Bir okulum vardı," dedi Stapleton. "Kuzey tarafındaydı. Benim doğamdaki bir adam için monoton ve makine gibi bir işti fakat, gençler arasında yaşamak, taze beyinlerin oluşmasına yardım etmek ve onlara kendi düşünce ve ideallerini aşılamak ayrıcalığı vardı. Buna rağmen, kader başka türlü istedi. Okulda salgın bir hastalık başgösterdi, çocukların üçü öldü. Bu darbeden kurtulamadık bir türlü. Sermayenin çoğu da bir daha elde edilmemek üzere yok oldu gitti. Yine de çocukların sevimli arkadaşlıklarından yoksun kalmamış olsaydım, felâkete karşı direnebilirdim. Fakat, insan hayatta her türlü sıkıntıya alışıyor zamanla. Aslına bakarsanız, buraya gelmekle iyi yaptığıma inanıyorum. Burada sonsuz fırsat var, kız kardeşim de benim kadar bağlı doğaya. Doktor Watson, bozkırı pencereden seyrederken yüzünüzdeki ifadeden bütün bunların aklınızdan geçtiği belli."

"Aklıma gelmedi değil, sizin için pek o kadar değil ama, kız kardeşinizin canı bir hayli sıkılıyor olmalı."

"Hayır, hiç sıkılmıyor," dedi genç kadın hemen.

"Kitaplarımız var, vaktimizin bir kısmını çalışarak değerlendiriyoruz. Sonra, hoş komşularımız ve kendisinden çok istifade ettiğimiz Doktor Mortimer var. Zavallı Sir Charles da çok iyi bir arkadaştı. Çok iyi tanırdık kendisini, onu nasıl özlediğimizi bilemezsiniz. Bu öğle üzeri gelip Sir Henry ile tanışsam rahatsız eder miydim acaba?"

"Çok memnun olacağından eminim."

"O halde, kendisini mutlaka ziyaret edeceğimi söyleyin lütfen. Yeni çevresine alışması için belki kendisine yardım edebiliriz. Yukarı gelip Lepidoptera koleksiyonumu görmek ister miydiniz Doktor Watson? İngiltere'nin güneybatısındaki en eksiksiz koleksiyon olduğunu söyleyebilirim. Siz onlara bakıncaya kadar, yemek de hazır olur.

Görevime dönmek istiyordum. Bozkırın kasveti, zavallı midillinin ölümü, Baskerville'lerin uğursuz efsanesiyle ilgili garip ses, bütün bunlar düşüncelerimi kasvete boğuyordu. Bütün bu belli belirsiz izlenimlerin üstüne, büyük ciddiyetle söylenen Bayan Stapleton'un kesin ve açık uyarısının, arkasında ciddi ve derin bir sebep olduğundan şüphem yoktu. Yemeğe kalmamak için elimden geleni yaptım ve dönmek üzere, geldiğimiz çimenli patikadan yürümeye başladım.

Buraları iyi bilen biri için kestirme bir yol olmalıydı. Çünkü yola vardığım zaman, kenarda, bir kaya üstünde Bayan Stapleton'ı görünce şaşırdım. Yüzü öyle güzel bir kızıllığa bürünmüştü ki; bu genç bayanın güzelliğine hayran olmamak mümkün değildi.

"Size yetişebilmek için koşa koşa geldim Doktor Watson," dedi. "Aceleden şapkamı bile almadım. Buraya gelmem doğru değil, aslında. Çünkü kardeşim bundan hoşlanmayabilir. Aslında, sizi yanlışlıkla Sir Henry sandığım için özür dilemek istedim. Ne olur söylediğim sözleri unutun, sizinle hiçbir ilgisi yok."

"Ama unutamam ki Bayan Stapleton," dedim. "Ben, Sir Henry'nin arkadaşıyım ve onun iyiliği benim iyiliğim demektir. Sir Henry'nin Londra'ya gitmesi için niye bu kadar ısrar ettiğinizi söyler misiniz?"

"Bir kadın kaprisi Doktor Watson. Beni daha iyi tanıyınca söylediklerimin ve yaptıklarımın sebeplerini neden açıklayamadığımı göreceksiniz."

"Yok canım. Sesinizdeki heyecanı, gözlerinizdeki bakışı hatırlıyorum. Ne olur, bana samimi davranın Bayan Stapleton, buraya geldim geleli her yanımın gölgelerle kaplı olduğunu hissediyorum. Hayat şu büyük Grimpen bataklığı gibi bir şey oldu, insanın her an batabileceği tehlikeli yeşil lekeler var her yerde. Fakat, bu bataklıkta batıp kaybolmamak için, yol gösterecek bir rehber de yok. Ne demek istediğinizi söyleyin, uyarınızı Sir Henry'den başkasına söylemeyeceğimden emin olabilirsiniz."

Yüzünden bir kararsızlık ifadesi geçerken, hafif bir yumuşama oldu fakat, bakışları bana cevap verirken yeniden sertleşti.

"İşi büyütüyorsunuz Doktor Watson," dedi. "Sir Charles'ın ölümü kardeşimle bana büyük bir darbe oldu. Onu çok yakından tanırdık, kendisiyle çok sık görüşürdük. Ailenin üstüne çökmüş olan lânet Sir Charles'ı çok etkilemişti. İfade ettiği korkunun bir sebebi olması gerektiğini düşündüm. Ailenin başka bir üyesinin de gelip burada oturacağını duyduğum zaman, ister istemez üzüldüm, içinde bulunduğu tehlikeyi de kendisine haber vermeyi uygun gördüm. Bütün söylemek istediğim buydu."

"Peki tehlike nereden geliyor?"

"Köpeğin hikâyesini bilmiyor musunuz?"

"Böyle saçmalıklara inanmam ben."

"Ben inanıyorum ama. Sir Henry üstünde herhangi bir etkiniz varsa, Baskerville ailesi için uğursuz olan bu yerden, alın götürün onu. Dünya büyük. Ve duyduğum kadarıyla kendisi de, oldukça varlıklıymış. O halde neden böyle bir yerde yaşayıp, hayatını tehlikeye soksun ki?"

"Tehlike ve tehlikenin içinde yaşamak, Sir Henry'nin doğasında var. Bana daha elle tutulur bir bilgi vermezseniz, onu yerinden kıpırdatmam imkânsız olur."

"Kesin bir şey söyleyemem, çünkü kesin hiçbir şey bilmiyorum."

"Size bir sorum daha var Bayan Stapleton. Benimle konuştuğunuzda bu söylediğiniz şeylerden başka söyleyecek bir şeyiniz yoksa, kardeşinizin söylediklerinizi duymasından niye korktunuz? Söylediğiniz şeyler açık ve netti."

"Kardeşim Hall'de oturulmamasından kaygılanıyor, bozkırdaki yoksul halkı düşünüyor. Sir Henry'nin buradan uzaklaşması için söylediklerimi duyarsa çok kızar. Ama, şimdi görevimi yerine getirmiş bulunuyorum, artık başka bir şey söylemeyeceğim. Dönmeliyim, yoksa beni arar ve sizinle konuştuğumdan şüphelenir. Hoşçakalın!" Dönüp, seyrek kayalar arasında kayboldu, bense ruhum belli

belirsiz korkular içinde, Baskerville'nin yolunu tuttum.

SEKİZ

DOKTOR WATSON'IN İLK RAPORU:

Bundan böyle masamın üstünde, önümde duran Bay Sherlock Holmes'e yazmış olduğum mektuplarla olayları izleyeceğim. Almış olduğumu notlar ve yazdığım mektuplar, bu feci olaylar belleğimde ne kadar canlı olarak kalmış olursa olsun, olayların geliştiği sırada duyduklarımı, şüphelerimi hafızamdan daha iyi gösterecektir.

Baskerville Hall, Ekim 13.

Azizim Holmes;

İlk mektup ve telgraflarım, dünyanın bu Tanrının tamamıyla terk ettiği köşesindeki bütün olan bitenleri, sana bildirmiş durumda. Burada kaldıkça, bozkırın kasvetli havası, insanın üstüne her an daha fazla çöküyor: Buranın büyüklüğü ve büyüleyici vahşiliği insanı adeta uyuşturuyor. Bir kere, içine girdin mi, çağdaş İngiltere'nin bütün izlerini arkanda bırakmışsın demektir, ama aynı zamanda, her yerde tarihöncesi insanların evleri ve eserlerini görerek, geçmişte kalan başka bir medeniyetin varlığıyla karşılaşıyorsun. Nereye gidersen git, bu unutulmuş gitmiş olan ilkel ailelerin evleri, mezarları ve tapınakları olması gereken büyük taş anıtlar var. Yamaçlarda yara izi gibi duran gri taş kulübelere baktıkça insan kendi çağından uzaklaşıyor. Eğer, hayvan derilerine bürünmüş tüylü bir adamın, alçak kapısından sürünerek çıkıp, yayına çakmak taşı uçlu okunu uydurmaya çalıştığını görsen, kendi varlığını yadırgamadığın gibi onunkini de yadırgamazsın. Garip tarafı şu: En verimsiz topraklarda, daima kalabalık insan topluluklarının yaşadığı anlaşılıyor. Eski eserler uzmanı değilim ama, başka kimsenin oturmayacağı bir yerde oturmak zorunda kalan bu insanların, savaş sevmeyen fakat, buna rağmen rahat yüzü görmeyen bir ırk olduğunu tahmin ediyorum.

Bununla beraber bütün bunların senin, beni buraya göndermenle ilgisi yok, bunlar senin son derece olumlu bakış açın için ilgi çekici gelmeyebilir. Güneş mi dünyanın, dünya mı güneşin çevresinde dönüyor konusuna ne kadar ilgisiz davrandığını biliyorum.[8] Bunun için, lâfı uzatmadan Sir Henry Baskerville ile ilgili olaylara geleyim.

Son birkaç gün içinde, bir şey yazmamamın sebebi kayda değer, yazacak bir şey olmamasıydı. Derken hayret verici bir şey oldu, bunu zamanı gelince anlatacağım. Önce gelişen bazı olayları anlatmalıyım.

Bunlardan biri şimdiye kadar hakkında pek az bilgi verdiğim kaçak mahkûm. Buradan uzaklaşmış olmalı. Bu da, bölgede yalnız yaşayanların içine su serpiyor. Caninin kaçmasından bu yana on beş gün geçti. Bu süre içinde ne görüldü, ne de hakkında varlığını belirtecek bir şey duyuldu. Bütün bu zaman içinde, bozkırda kalmasına imkân yok. Elbette, saklanması işten bile değil. Sözünü ettiğim şu taş kulübelerin herhangi birine saklanabilir ama, bozkır koyunlarından birini yakalayıp öldürmedikçe yiyecek bir şey bulamaz. Fakat, böyle bir şey yapması da söz konusu değil. Çünkü, hemen dikkati çekerdi. Onun varlığını belli edecek hiçbir ize rastlanmadığı için, biz de buradan kaçıp, uzaklara gittiğine karar verdik, tarlada çalışan çiftçiler ve aileleri şimdi yataklarında daha rahat uyuyor.

Bu evde, dört, güçlü kuvvetli insanız, kendimizi koruyabiliriz ancak, Stapleton'ları düşündükçe, zaman zaman huzursuzluk duyuyorum. Kilometrelerce uzakta oturuyorlar ve bu yüzden onlara, yardım

ulaşması oldukça zor. Bir hizmetçi kız, yaşlı bir uşak, kızkardeş ve gücü, kuvveti yerinde olmayan bir de erkek kardeş. Şu Notting Hill canavarı gibi biri, onların evine girecek olsa o zavallılar kendilerini nasıl korurlar bilemiyorum. Sir Henry ve ben onların adına kaygılanıyoruz. Seyis Perkins'in yanlarında kalma fikrini de kabul etmediler.

Dostumuz genç Baskerville, güzel komşumuzla yakından ilgileniyor. Genç dostumuzun, bu ilgisi hoşuma gidiyor; çünkü bu ıssız yerde onun gibi hareketli bir adam için zaman zor geçiyor, o da çok çekici, güzel bir kadın. Başka, tropikal bir ülkeden gelmiş gibi, havasıyla soğukkanlılık ve heyecanını belli etmeyen kardeşiyle büyük bir zıtlık gösteriyor. Ama, erkek kardeşinde, örtülü ateş gibi yanan bir şey var. Kızkardeşinin üstündeki etkisinin büyük olduğu belli. Sözlerinin onaylanıp onaylanmadığını görmek için, ikide bir kızkardeşine, beni onaylamak zorundasın der gibi baktığını fark ettim. Buna rağmen kız kardeşinin ona iyi davrandığını sanıyorum. Gözlerinde kuru bir parıltı var, olumlu ve sert doğasına uyan ince dudakları ile gerçekten incelenmeye değer biri.

O ilk gün Baskevrille'ye geldi, ertesi sabah da şeytan Hugo'nun efsanesinin geçtiği yeri göstermek için bizi alıp oraya götürdü. Birkaç kilometre yürüdükten sonra da o hikâyeyi yaratabilecek, korkunç bir manzaranın olduğu yere geldik. Sarp kayaların arasından geçen kısa bir vadiden sonra, çimenli bir alana çıktık. Tam ortasında iki büyük taş yükseliyordu, tepeleri aşınarak sivrilmiş, canavar bir hayvanın korkunç dişlerini andırıyordu. Sir Henry çok endişelenmişti. Birkaç kere Stapleton'a doğaüstü varlıkların insanların işlerine karışma durumuna inanıp inanmadığını sordu. Gerçi bunları şaka yollu söylüyordu ama, endişeli olduğu da görülüyordu. Stapleton cevap verirken dikkatli davranıyordu. Fakat, Sir Henry'nin duygularına saygı gösterdiği için bütün düşüncelerini açıklamıyor, sadece kısa kısa cevaplar veriyordu. Şeytanî olaylardan örnekler verdi ve bu olayların etkisi altında kalan ailelerden sözetti. Sonuçta bu konuda herkesin düşüncesini paylaştığı yargısına vardık.

Dönüşte, Merripit Köşkü'nde öğle yemeğine kaldık, Sir Henry, orada Bayan Stapleton ile tanıştı. Daha görür görmez onun çekiciliğine kapıldığını hissettim, bu duygunun karşılıklı olduğuna inanıyorum. Eve dönerken, durup durup ondan bahsediyordu, o gün bugün, gün geçmiyor ki kardeşlerden birini görmeyelim. Bu gece akşam yemeğine bizdeler... Sonra da biz onlara gidecekmişiz. Böyle bir eşin Stapleton tarafından kabul göreceği sanılır ama, Sir Henry kız kardeşiyle ilgilendiği için, Stapleton'ın bu duruma bozulduğunu sanıyorum. Çünkü, ters ters bakıyor, buna kaç kere tanık oldum. Kız kardeşine yakından bağlı olduğuna kuşku yok. Eğer kız kardeşi evlenip yanından ayrılsa, tek başına kalır hayatta ama, kız kardeşinin yapacağı iyi bir evliliğe de engel olması, büyük bir bencillik sayılır. Stapleten'ın, bu yakınlığın aşka dönüşmesini istemediğinden eminim. Kaç kere baş başa kalmamaları için birtakım zorluklar çıkardığını gördüm. Unutmadan, şunu da söylemeliyim, Sir Henry'nin hiçbir zaman tek başına dışarı çıkmaması için verdiğin direktifi, dertlerimize bir de aşk eklenecek olursa yerine getirmek daha da zorlaşıyor. Söylediklerini kelimesi kelimesine yerine getirmeye kalkarsam, bunu başaramayacağım için, şöhretin bundan zarar görecek.

"Geçen gün, daha doğrusu perşembe günü, Doktor Mortimer bizde öğle yemeğine kaldı. Long Down'da bir mezarlık kazısında, tarihöncesi bir kafatası bulduğu için neşeliydi. Aklını tek bir yere yönelten bunun gibi taşkın adam görmedim. Sonra Stapletonlar geldi; iyi kâlpli doktor ile birlikte, o kötü gecede yaşanan korkunç olayın meydana geldiği yeri görmek için, Sir Henry'nin ricası üzerine dışarı çıktık. O porsuklu yolda yürümek korkunçtu. Eski, yıkılmaya yüz tutmuş harabe ev, budanmış ağaçlar ve dar çimen şeridinin ucundaydı. Yaşlı adamın purosunun külünü silkelediği bozkır kapısı yarı açıktı. Asma kilidi olan beyaz tahta bir kapı. Kapının ardında bozkır uzanıyor. Olay hakkındaki varsayımını hatırladım birden ve bütün olan bitenleri aklımda canlandırmaya çalıştım. Yaşlı adam

orada beklerken, bozkırdan gelen bir şey görüyor. Bu gelenin aklını kaçırtacak kadar korkunç bir şey olduğunu görünce kaçmaya başlıyor, korku ve yorgunluktan düşüp ölünceye kadar koşuyor. Koşa koşa kaçtığı uzun karanlık tüneli yakından gördüm. Neden kaçıyordu? Bozkırdaki bir çoban köpeğinden mi? Yoksa siyah, ölüler aleminden gelen vahşi bir hayaletten mi? Bu işte bir insan eli var mıydı? Soluk yüzlü, gözünden bir şey kaçmayan Barrymore'un, sakladığı önemli bir şey var mıydı? Her şey bulanık ve belirsiz ama, ardında suçun karanlık gölgesi var gibi.

Kısa bir süre önce yeni bir komşuyla, bizden altı yedi kilometre kadar daha güneyde oturan Lafter Hall'den Bay Frankland ile tanıştım. Kırmızı yüzlü, beyaz saçlı, öfkeli bir ihtiyar. Kendisi bir hukukçu ve bütün zevki İngiliz yasalarıyla uğraşmak, bu uğraşısı için çok miktarda para harcamış. Sırf zevk için uğraşıyor, yasanın bazen savunucusu, bazen de karşısında oluyor, bu onun için pahalı bir eğlence. Aslında pek şaşırdığımı söyleyemem. Bu adam bazen bir hakkı tekeline alıp, herkese meydan okuyor, bazen başkasının kapısına dayanıyor ve oranın eskiden beri yol olduğunu öne sürerek, orayı yıktırıyor. Yıktırdığı yerin sahibinin, kendini mahkemeye vermesi için, meydan okuyor. Eski örf ve âdet hukukunu iyi bilir, bilgisini, Fernworthyliler'in bir lehine, bir aleyhine kullanır, böylece bir alkışlanır, bir lanetlenir. Söylendiğine göre şu anda elinde yedi dava varmış, bu belki servetinin geri kalanının da tükenmesine, onu yiyip bitirmesine ve artık kimseye zarar veremeyecek duruma gelmesine neden olacak. Yasalar bir yana, iyi kalpli, iyi huylu birine benziyor, kendisinden söz etmemin sebebi senin çevredeki kişileri inceleyip bildirmemi istemen. Şimdi garip bir şeye merak sarmış, kendisi amatör bir astronom olduğundan, güzel teleskopuyla çatıya çıkıyor ve bütün gün, kaçak mahkûmu bulurum diye çevreyi gözetleyip duruyor. Bütün enerjisini buna harcasa iyi, ama söylenenlere göre akrabasına haber vermeden Long Down'daki mezarlığı açıp kafatasını aldı diye Doktor Mortimer'ı de dâvâ edecekmiş. Hayatımızın monotonluğunu biraz değiştiriyor ve gerçekten ihtiyacımız olan komik havayı biraz olsun estiriyor.

Kaçak mahkûm, Stapleton'lar, Doktor Mortimer ve Lafter Hall'lü Franklan'den haber verdikten sonra, şimdi sana önemli bir şey söyleyeceğim. Dün geceki bizi şaşırtan olayla ilgili Barrymore'lar hakkında.

Önce, Barrymore'un burada olup olmadığını anlamak için Londra'dan çektiğin telgraftan söz edeyim. Posta müdürünün ifadesinin bu telgrafın boşa gittiğini gösterdiğini ve elimizde hiçbir kanıt olmadığını sana bildirmiştim. Sir Henry'ye durumu anlattım, o da gerçeği hemen öğrenmek istediği için, Barrymore'u çağırıp, telgrafı kendisinin alıp almadığını sordu. Barrymore telgrafı aldığını söyledi.

"Çocuk, bunu bizzat sana mı teslim etti?" diye sordu Sir Henry.

Barrymore bu soru karşısında şaşırdı ve bir süre düşündü.

"Hayır!" dedi. "Ben o sırada sandık odasındaydım, telgrafı bana karım getirdi."

"Cevabı kendin mi verdin?"

"Hayır, karıma cevap vermesini söyledim, o da yazmak için aşağı inmişti."

Akşam olunca Barrymore, bu konuyu kendiliğinden açtı.

"Bu sabahki sorularınızın nedenini pek anlayamadım," dedi. "Umarım, güveninizi kaybedecek kötü bir şey yapmadım?"

Sir Henry öyle bir şey olmadığını söyledi ve kendisini yatıştırmak için Londra'dan getirdiği elbiselerden bazılarını ona verdi.

Bayan Barrymore'un davranışlarıyla yakından ilgileniyorum. Hantal fakat, güçlü biri, pek disiplinli, son derece de saygılı. Sürekli hareket ve heyecan içinde. Bundan daha heyecanlı bir kişi tahmin edemezsin. İlk gece, onun hıçkırarak ağladığından söz etmiştim sana. O günden beri kaç kere gözyaşı izi gördüm yüzünde. Derin bir acının içini kemirdiği belli. Bazen, işlediği bir suç mu acaba onu rahat bırakmıyor diyorum, bazen de onu üzüp ağlatan Barryomore mu diye düşünüyorum. Bu adamın davranışlarında garip ve şüphe uyandırıcı bir şeyler hissediyorum hep. Nihayet dün gece olanlar bu kuşkularımı iyice güçlendirdi.

Bu anlattığım sana, önemsiz bir olay gibi gelebilir. Bilirsin, uykum hafiftir, bu evde nöbetçiliğe başladığımdan bu yana, uykularım daha da hafifleşti. Dün gece sabaha karşı saat ikide, odamın önünden geçen sinsi bir ayak sesiyle uyandım. Kalktım, kapıyı yavaşça açıp dışarı baktım. Uzun, siyah bir gölge, koridordan aşağı kayıyordu. Elinde mum, koridordan aşağı ses çıkarmadan yürüyen bir adamın gölgesiydi bu. Üstünde pijama, altında pantolon vardı, ayakları çıplaktı. Sadece gölgesini görüyordum ama, boyundan Barrymore olduğunu anladım. Çok yavaş ve dikkatli adım atıyordu. Davranışlarında suçlu ve bir şeyden gizleniyormuş gibi, anlatamadığım esrarengiz bir hava vardı.

Koridorun, Hall'ün çevresindeki balkonla kesildiğini söylemiştim. Fakat, öteki uçta koridor yeniden başlıyordu. Biraz uzaklaşıncaya kadar bekledim, sonra arkasından gittim. Balkona geldiğimde, Barrymore koridorun öteki ucuna varmıştı, açık bir kapıdan sızan ışığın sayesinde, oradaki odalardan birine girdiğini anladım. Bu odaların hiçbirinde eşya yoktu ve kullanılmıyordu. Bu nedenle yolculuk daha esrarlı görünüyordu. Adam hareketsiz duruyormuş gibi, ışık sürekli parlıyordu. Koridordan aşağı elimden geldiği kadar ses çıkarmadan inmeye başladım ve kapının köşesinden baktım. Barrymore, elindeki mumu cama tutmuş vaziyette pencerenin önüne oturmuştu. Yüzü yarı bana dönüktü, bozkırın karanlığına bakıyor, bir şey bekliyormuş gibi duruyordu. Birkaç dakika dikkatle baktı. Derken anlaşılmaz kelimeler homurdanıp, sabırsızlık ifade eden bir hareketle ışığı söndürdü. Ben hemen odama döndüm, az sonra sinsi adımların yeniden odamın kapısının önünden geçtiğini duydum. Çok sonra hafif bir uykuya dalmıştım ki, kapılardan birinde bir anahtarın döndüğünü duydum ama, sesin nereden geldiği tam olarak anlaşılmıyordu. Bütün bunların nedenini bilemiyorum fakat, bu evde gizli bir şeyler dönüyor ve er geç bunun ne olduğunu anlayacağım. Kendi varsayımlarımla seni tedirgin etmek istemiyorum, çünkü sadece olayları yazmamı istemiştin benden. Bu sabah akşamki olayları Sir Henry'ye anlattıktan sonra, uzun uzun düşünerek, bir plân hazırladık. Bu plândan şimdilik bahsetmiyorum ama, bu durum, daha sonra yollayacak olduğum raporumu senin için çok ilgi çekici hale getirecek.

DOKUZ

DOKTOR WATSON'IN İKİNCİ RAPORU: BOZKIR ÜSTÜNDEKİ IŞIK

Baskerville Hall, Ekim 15

Azizim Holmes;

Görevimin ilk günlerinde seni habersiz bırakmak zorunda kalmıştım ama, şimdi geçen zamanı telâfi etmek istediğimi göreceksin. Çünkü, meydana gelen ilginç olaylar birbirini izlemeye başladı. Son raporumda Barrymore'un penceredeki şüpheli duruşundan söz etmiştim. Şimdi elimde öyle kozlar var ki, eğer yanılmıyorsam, seni bir hayli şaşırtacak. İşler beklemediğim bir boyut kazandı. Geçen kırksekiz saat içinde, bazı olaylar açıklık kazanırken, bazı olaylar da iyice içinden çıkılmaz hale geldi.

Maceramı izleyen sabah, kahvaltıdan önce, koridordan aşağı indim, Barrymore'un dün gece girdiği odayı yakından inceledim. Önünde durup dikkatle baktığı, batıya açılan pencerenin, evdeki diğer pencerelere göre, daha farklı bir özelliğe sahip olduğunu gördüm. Bu, bozkıra en yakın olan pencereydi. İki ağaç arasında meydana gelen bir açıklık vardı ve bu açıklık, doğruca bozkıra bakıyordu. Bunun dışında kalan pencerelerden bakıldığında, bozkır çok az görünüyor. Bozkır, sadece bu pencereden daha iyi göründüğüne göre, Barrymore buradan, bozkırdaki bir şeye ya da birine bakıyordu. Barrymore, gecenin bu saatinde ve karanlığında kimi görmek isteyebilirdi? Aklıma, bunun bir aşk macerası olabileceği geldi. Bu düşünce, uzun şüpheli davranışlarını ve karısının huzursuzluğunu açıklayabilirdi. Adam yakışıklı biri, bir köylü kızının gönlünü çalmış olabilir, bu bakımdan bu varsayımın tutması akıl dışı değil. Sabahleyin iyice düşündüm, bu düşünce saçma bile olsa şüphelerim beni böyle düşünmeye itiyor.

Barrymore'un hareketlerinin gerçek açıklaması ne olursa olsun, bunları şimdilik Sir Henry'ye açıklamak istemedim. Fakat, daha sonra fikrimi değiştirdim. Kahvaltıdan sonra Sir Henry ile görüştüm ve bütün gördüklerimi kendisine anlattım. Beklediğimden daha az şaşırdı.

"Ben, onun geceleri yürüdüğünü biliyordum. Bu konuda kendisiyle görüşecektim," dedi. "Söylediğiniz saatte koridordan gelen ayak seslerini ben de duydum zaten."

"O halde, her gece o pencereye gidiyor demek," dedim.

"Olabilir. Eğer bazı şüpheleriniz varsa, bunun ne olduğunu anlamak için, onu izlelyebiliriz. Acaba dostunuz Holmes burada olsaydı ne yapardı?"

"Söylediğinizi yapardı herhalde," dedim. "Barrymore'u izler ve ne yaptığını anlamaya çalışırdı."

"O halde biz de aynı şeyi yapalım."

"Ama, bizi mutlaka farkeder."

"Sanmam, çünkü adam biraz sağır, bazı şüpheleriniz varsa, bunun ne olduğunu anlamak için, onu izleyebiliriz. Ayrıca, ne olursa olsun şansımızı deneyelim. Bu gece ayak seslerini duyuncaya kadar benim odamda bekleyelim." Sir Henry sevinçle ellerini birbirine vurdu. Bu macerayı, bozkırın sakin

hayatını biraz değiştireceğine inandığı için, heyecanla karşılıyordu.

Sir Henry, daha önce Sir Charles için plân yapan mimarla ve Londralı bir müteahhit ile görüşüyor. Burada yakında bir hayli değişiklikler olacak. Plymouth'dan dekoratör ve döşemeciler geldi. Dostumuzun para harcamak niyetinde olduğu belli, ailesinin itibarını yeniden kazandırmak için çalışmaktan ve masraftan kaçınmak niyetinde değil. Ev elden geçip, yeniden döşenince, tek eksiği güzel bir kadın olacak. Söz aramızda, Sir Henry, eğer bir eş isterse, bunu bulmakta pek zorluk çekmeyecek, Sir Henry güzel komşumuz Bayan Stapleton'a âşık gibi. Ama, gerçek aşkın gerektirdiği hareketler yok. Mesela bugün aradan bir kara kedi geçti, dostumun canını epey sıktı ve çok telâşlandı.

Barrymore hakkındaki görüşmemizden sonra Sir Henry, şapkasını giyip dışarı çıkmaya hazırlandı. Elbette, ben de arkasından.

"Ne o, sen de mi geliyorsun Watson?" diye sordu bana garip garip bakarak.

"Bozkıra mı gidiyorsunuz?" diye sordum.

"Evet."

"Aldığım direktifi biliyorsunuz. İşinize karıştığım için özür dilerim ama, Holmes'ün, sizi yalnız bırakmamamı ve özellikle bozkıra yalnız gitmemenizi ısrarla söylediğini biliyorsunuz."

Sir Henry elini omuzuma koydu, gülerek:

"Dostum," dedi. "Holmes, bütün zekâsına ve tecrübesine rağmen, bozkıra geldiğimden beri meydana gelen olayları tahmin edemedi. Anlıyorsunuz ya, işleri bozan bir adam olmadığınızdan eminim."

Böyle davranması beni çok zor durumda bırakıyordu, ne yapacağımı, ne söyleyeceğimi bilemiyordum. Ben daha kararımı vermeden, bastonunu alıp evden çıkmıştı bile. Ama, sonra vicdanımla hesaplaştığımda, onu gözden kaybetmenin kesinlikle doğru bir hareket olmadığına karar verdim. Sana talimatını dinlemediğinden dolayı kötü bir olayın meydana geldiğini itiraf edecek olsaydım, ne duruma düşeceğimi tahmin ediyorum. Emin ol, bunun düşüncesi bile yanaklarımı kızartıyor. Aradan bir süre geçti fakat, yine de geç kalmış olmayabilirdim; hemen Merripit köşkünün yolunu tuttum. Sir Henry'nin izine rastlamadan hızla gidiyordum, bozkır patikasının ikiye ayrıldığı yere gelinceye kadar yürüdüm. Orada yanlış bir yöne sapmaktan çekinerek bozkırın kuşbakışı göründüğü bir tepeye 'karanlık taş ocağıydı burası' çıktım. Çıkar çıkmaz da onu gördüm. Birkaç yüz metre ötede, bozkır patikası üstündeydi; yanında bir kadın vardı, bu bayan Stapleton'dan başkası değildi. Daha önceden sözleşmiş oldukları anlaşılıyordu. Konuşmaya dalmışlar, yavaş yavaş ilerliyorlardı. Genç bayan söylediklerinin ciddiliğini kanıtlamak istercesine elleriyle çabuk, küçük hareketler yapıyordu. Sir Henry dikkatle dinliyor, ara sıra bazı şeyleri reddediyormuş gibi, başını sallıyordu. Kayaların arasında durmuş, acaba ne yapmam gerekiyor diye düşünüp duruyordum. Onları takip edip konuşmalarına kulak misafiri olmak ayıptı ama, görevim genç Baskerville'yi yakından izleyip, onu bir an olsun gözden kaybetmememi gerektiriyordu. Bir dosta karşı casus gibi davranmak nefret edilecek bir şeydi doğrusu. Yine de onu, tepeden gözetlemekten başka çare bulamadım. Sonradan bu durumu kendisine itiraf eder, vicdanımı rahatlatırdım. Herhangi bir tehlike olduğunda yardımda bulunamayacak kadar uzakta olduğum gerçekti. Ama, onlara iyice yaklaşmaya çalışırsam, hemen farkedilebilirdim. Böyle bir şey ile karşılaşan Sir Henry, kız arkadaşının yanında küçük

düştüğüne hükmederek, bana küsüp, darılabilirdi. Böyle bir dalgınlık işleri bozup, birlikte hareket etmemizi engelleyebilirdi.

Dostumuz Sir Henry ile Bayan Stapleton, patikada durmuşlar, konuşmalarına öyle dalmışlardı ki, kendilerinden başka kimseyi görecek durumda değillerdi. Birden, bu görüşmenin tanığının yalnız ben olmadığını gördüm. Havada uçuşan yeşil bir şey takıldı gözüme. Dikkatlice bakınca, o yeşil şeyin engebeli toprak üstünde ilerlemekte olan bir adamın sopasının ucunda olduğunu gördüm. Kelebek ağlı Stapleton'dı bu. O çifte benden daha yakındı. Onlara doğru ilerliyor gibiydi. O sırada Sir Henry birden Bayan Stapleton'ı kendine doğru çekti. Kolunu kızın beline dolamıştı ama, bana öyle geliyordu ki, sanki kız başını yana çevirmiş, karşı koyuyordu. Sir Henry başını kıza doğru eğdiğinde, kız hayır der gibi elini kaldırdı. Derken birden ayrılarak, telâşla dönüp baktıklarını gördüm. Stapleton'dı buna sebep. Saçma ağı arkasında sallanarak onlara doğru bağırarak, deli gibi koşuyordu. Yanlarına gelince, heyecan içinde, dans eder gibi, el kol hareketleri yapmaya başladı âşıkların önünde, bu sahnenin ne ifade ettiğini bilmiyorum ama, sanki Stapleton Sir Henry'ye çıkışıyormuş gibi geldi bana. O da açıklamalarda bulunmaya çalışıyordu, Bay Stapleton ikna olmayıp, daha çok kızıyordu. Kız sessizce durmuş, ses çıkarmıyordu. Sonunda Stapleton topuğu üstünde döndü ve eliyle kız kardeşine emreder gibi, yanına gelmesini işaret etti, o da kararsız kararsız Sir Henry'ye bir bakış fırlatıp, kardeşine doğru gitti. Doğa bilimcinin öfkeli hareketleri, kız kardeşine sinirlendiğini gösteriyordu. Sir Henry bir dakika kadar durup arkalarından baktı, sonra, geldiği yoldan yavaş yavaş geri dönmeye başladı. Üzüntülü vaziyette başını, önüne eğmiş, yürüyordu.

Bütün bunlara bir anlam veremedim ama, dostumun haberi olmadan bu kadar özel bir olaya tanık olduğum için çok utanmıştım. Tepeden aşağı koşup, Sir Henry'ye yetiştim. Aklını kaçıracak kadar sinirlenmiş biri gibi, yüzünün kıpkırmızı ve kaşlarının çatılmış olduğunu gördüm.

"Hey Watson! Nereden düştün?" dedi. "Yoksa her şeye rağmen peşimden mi geldin?"

Her şeyi anlattım ona: Durup beklemediğimi, nasıl takip ettiğimi ve bütün olup bitenlere nasıl tanık olduğumu anlattım. Bir an, gözleri ateş içinde baktı bana ama, açık kâlpliliğim öfkesini yumuşattı. Sonunda acı acı güldü.

"İnsan şu çayırın ortasını yalnız kalınabilecek, güvenli bir yer sanır," dedi, "Aman Tanrım, bütün çevre halkı sanki benim aşkımı görmeye çıkmış, şaşılacak bir durum doğrusu! Neredeydin?"

"Şu tepede."

"Oldukça geride?" dedi. "Ama, kardeşi epey öndeydi. Bize doğru gelişini gördün mü?"

"Gördüm."

"Kardeşinin deli olabileceği aklına geldi mi?"

"Pek sanmıyorum."

"Sen öyle bil. Ben de bugüne kadar aklı başında sanırdım ama, ya o, ya ben, ikimizden birinin deli gömleği giymesi gerek. Neyim var benim? Birkaç haftadır benimle kalıyorsun Watson, açık söyle, sevdiğim kadına kocalık yapamayacak biri miyim?"

"Yok canım."

"Servetime de bir şey diyemez. Demek beni beğenmiyor. Bana karşı olmasının nedenini anlamıyorum? Kadın olsun erkek olsun, hayatımda kimseyi incitmedim, yine de kız kardeşinin parmaklarının ucuna dokunmamdan bile çekiniyor. Evet. Dahası da var. Bak Watson, kızı tanıyalı birkaç hafta oldu ancak ama, onu ilk gördüğümde benim için yaratılmış olduğunu fark ettim, o da, yemin ederim benimle birlikte olduğu zaman çok mutlu. Bir kadının gözlerinde, sözden daha güçlü ışık vardır. Ama, hiç başbaşa bırakmadı bizi, bugün ancak kendisiyle daha çok konuşabildim. Benimle buluştuğu için çok memnundu fakat, aşk hakkında konuşmuyordu, benim konuşmamı da engellemeye çalışıyordu. Durup durup, buranın çok tehlikeli olduğundan bahsediyor. Ben buradan ayrılmadıkça, içinin rahat etmeyeceğini söylüyor. Ona, seni tanıdıktan sonra, buradan ayrılmam mümkün değil dedim. Gerçekten gitmemi istiyorsan sen de bir yolunu bulup benimle beraber gel dedim. Ona evlenme teklif ettim ama, cevabını veremeden, yüzü sararmış, deli gibi koşarak kardeşi geldi yanımıza. Öfkeden yüzünün rengi atmıştı, gözleri ateş saçıyordu. Kızkardeşiyle ne yapıyor muşum? Kendisine iğrenç gelen bu tarz yaklaşmalara, nasıl cesaret ediyor muşum? Sir olmakla istediğimi yapabileceğimi mi sanıyor muşum? Kızın kardeşi olmasaydı haddini bildirecektim. Kendisine kız kardeşine duyduğum hislerin utanılacak bir şey olmadığını ve karım olmak şerefini bana bağışlayacağını ümit ettiğimi söyledim. Bir şey değişmeyince, ben de kendimi tutamadım, biraz sert konuştum. Kız kardeşinin yanında, belki o kadar sert konuşmamalıydım. Böylece, birlikte gittiler gördüğün gibi; bu bölgede şu anda benden daha şaşkınını bulamazsınız. Nedir bütün bunlar Watson? Söylersen hayatımın sonuna kadar sana minnettar kalacağım."

Bir açıklama yapmaya çalıştım ama, doğrusu ben de şaşırmıştım. Dostumuzun ünvanı, serveti, yaşı, huyu, görünüşü hepsi iyiydi ve ailenin üstüne çöken talihsizlikten başka karşı çıkılacak herhangi bir nokta göremiyorum. Kızın kendi fikrini sormadan böyle hayır cevabı verilmesi ve kızın da bir şey demeden buna boyun eğmesi insanı şaşırtıyor. Bununla beraber Stapleton o gün öğleden sonra bizi ziyarete geldi. İçimizi rahatlattı. Sabahki kabalığı için özür diliyordu. Sir Henry çalışma odasında, özel bir görüşme sonunda işlerin düzeldiğini söyledi ve bunun bir kanıtı olarak da gelecek cuma günü Merripit köşkünde yemeğe davet edilmiştik.

"Şimdi deli demiyorum artık," dedi Sir Henry. "Bu sabah üstüme doğru gelirken, gözlerinin ifadesini unutamam ama, öyle nazik özür diledi ki."

"Davranışı hakkında bir açıklamada bulundu mu?"

"Hayattaki her şeyinin kız kardeşi olduğunu söylüyor. Değerini anlaması hoşuma gidiyor. Hep birlikte yaşamışlar, dediğine göre çok yalnız bir adammış, kız kardeşinden başka kimsesi yokmuş. Onu kaybetmenin düşüncesi bile çok dehşet verici bir olaymış. Benim ona bağlandığımı önceleri anlamamış ama, bunu görünce ve kız kardeşinin elinden alınabileceğinin farkına varınca, öyle şaşkına dönmüş ki, bir süre ne yaptığını, ne dediğini bilememiş. Bütün olup bitenler için çok üzülmüş ve kız kardeşi gibi güzel bir kızı, bütün hayatı boyunca kısıtlamanın ne kadar delice ve bencilce bir şey olduğunu anlamış. Elinden gitmesi kaderse, kötü birine gideceğine, iyi birine gitmesini tercih edermiş. Ama, ne olursa olsun kendisi için büyük bir darbeymiş bu ve buna dayanabilmesi için biraz zaman istiyormuş. İşe üç ay ara verir de, hemen evlilik istemeden kız kardeşiyle arkadaşlığa devam edilirse hiç engel olmayacağını söyledi. Ben de söz verdim."

Böylece, küçük problemlerden biri çözülmüş oldu. İçinde yürümekte olduğumuz bu bataklığın bir yerinde dibi bulmak yine de bir aşama sayılır. Şimdi Stapleton'ın kız kardeşinin, Sir Henry'ye karşı ters davranmasının asıl sebebini biliyoruz. Dolaşmış çileden çektiğim bir ipliğe daha geçiyorum.

Geceki hıçkırıkların sırrına, Bayan Barrymore'un gözyaşı dolu gözleri, uşağın evin batıya bakan kafesli penceresine yaptığı yolculuk. Beni tebrik et sevgili dostum, bir dedektif olarak seni hayâl kırıklığına uğratmadığımı söyle, beni gönderirken gösterdiğin güven yüzünden, pişman olmadığını söyle. Bütün bunlar bir gece içinde çözüldü.

'Bir gece' dedim ama, aslında 'iki gece,' çünkü ilk gecede bir sonuç elde edemedik. Sir Henry ile sabahın üçüne kadar oturduk, merdiven başındaki saatin vuruşundan başka ses duymadık. Pek sıkıcı bir nöbetti. İkimiz de oturduğumuz yerde uyuya kaldık. Fakat, umudumuzu yitirmedik ve yeniden beklemeye karar verdik. Ertesi gece, lâmbayı aşağı indirdik, ses çıkarmadan beklemeye başladık. Zaman geçmek bilmiyordu, tıpkı bir avcı gibi, kurduğu tuzağa avının düşmesini sabırla beklediği gibi, inatla bekliyorduk. Saat biri vurdu, ikiyi, yine boşuna beklediğimiz sanmıştık ki, birden oturduğumuz yerden doğrulduk, yorgun olan beş duyumuz hazır ol durumuna geçti. Çünkü, koridorda bir ayak sesi çıtırtısı duymuştuk. Sessiz sessiz yürüyerek uzaklarda kayboldu. Derken, Sir Henry yavaşça kapıyı açtı ve izlemeye başladık. Adam balkonu dönmüştü bile, koridor karanlıktı. Öteki kanada varıncaya kadar sessizce ilerledik. Uzun boylu kara sakallı, omuzları kalkık bir adamın ayak uçlarına basa basa ilerlediğini gördük. Daha önce yaptığı gibi odaya girdi, mumun ışığı karanlıkta onu çerçeveliyordu ve koridorun karanlığına bir tek sarı ışık demeti düşürüyordu. Adımlarımızı yavaşça atarak, çevreyi kontrol ederek, dikkatle ilerledik. Ayakkabılarımızı çıkarmıştık ama, eski tahtalar her adım atışta hafifçe gıcırdıyordu. Heyecandan nefes almaya bile çekiniyorduk. Her an, farkedilmekten korkuyorduk. Adam iyi ki sağırdı, kendini tamamen işine vermişti. Sonunda kapıya varıp içeri göz attık, tam iki gece önceki gibi, mum elinde, pencerenin önüne oturmuş, dikkatle dışarıya bakıyordu.

Bu olayla ilgili herhangi bir plân hazırlamamıştık ama, Sir Henry doğrudan iş görmeyi seviyordu. Odaya girdi, Barrymore bir hayret çığlığı atarak, benzi atmış bir şekilde tir tir titreyerek, olduğu yerde kala kaldı. Yüzünün beyaz maskesinden parlayan kara gözlerinin, Sir Henry'den bana çevrilince dehşet ve şaşkınlıkla dolu olduğunu gördüm.

"Ne yapıyorsun burada Barrymore?"

"Hiç efendim."

Öyle telâş içindeydi ki, konuşamıyordu, elindeki mumun titrek ışığı, gölgeleri bir aşağı bir yukarı kaldırıp indiriyordu. "Pencereye baktım efendim. Her gece dolaşır bakarım, iyice kapalı mı diye."

"İkinci kattaki pencereleride mi?"

"Evet efendim, bütün pencereleri."

"Bak Barrymore," dedi Sir Henry ters ters. "Senden gerçeği öğrenmeye karar verdik, şimdi söylemen senin için daha iyi olur. Haydi, yalanları bırak! Söyle ne yapıyordun pencerede?"

Adam çaresiz bize bakıyordu, şüphe ve umutsuzluğun son noktasına varmış gibi ellerini birbirinin içinde sıkıp duruyordu.

"Kötü bir şey yapmıyordum efendim. Pencereye mum tutuyordum?"

"Pencereye niye mum tutuyordun?"

"Sormayın, lütfen sormayın! Size yemin ederim ki kendi sırrım değil bu. Sadece benim sırrım olsaydı sizden saklamazdım."

Birden aklıma bir fikir geldi, uşağın titreyen elinden mumu aldım.

"İşaret olarak kullanıyordu herhalde," dedim. "Bakalım cevap gelecek mi." Mumu onun tuttuğu gibi tuttum. Ve gecenin karanlığına baktım. Belli belirsiz ağaçların kara gövdelerini ve hafif ışık altında uzayan bozkırı görüyordum. Ay, bulutların arkasına gizlenmişti. Birken bir zafer çığlığı attım; küçücük bir topluiğne başı gibi sarı bir ışık, gecenin karanlık örtüsünü delmiş, pencerenin çerçevelediği siyah karenin ortasında parlıyordu.

"İşte orda!" diye bağırdım.

"Hayır, hayır efendim, bir şey değil, hiçbir şey," dedi uşak heyecanla. "Sizi temin ederim ki..."

"Işığı hareket ettir Watson," diye bağırdı Sir Henry. "Bak o da oynatıyor! Serseri herif, bunun bir işaret olduğunu inkâr mı ediyorsun? Söyle! Kim o suç ortağın nedir bu maskaralık."

Adamın yüzü meydan okur gibi bir tavır aldı.

"Bu benim işim, sizinle ilgisi yok, söylemeyeceğim."

"O halde işini bırakır gidersin buradan."

"Peki efendim, gitmem gerekiyorsa giderim."

"Namusun lekelenmiş durumda. Kendinden utanman gerekir, ailen yüz yıldır bu evde yaşamış, sense bana karşı sinsi oyunlar hazırlıyorsun."

"Hayır efendim, size karşı değil!"

Bir kadın sesiydi bu, Bayan Barrymore kocasından daha soluk yüzlü ve dehşet içinde, kapıda duruyordu. Yüzündeki güçlü duygu ifadesi olmasa, şal ve eteklik içindeki şişko vücudu komik görünebilirdi.

"Gidiyoruz Eliza. Burada işimiz bitti. Topla eşyalarımızı," dedi uşak.

"Ah John, John, bütün bunlara ben neden oldum! Hepsi benim suçum Sir Henry, hep benim suçum. Yaptıklarının hepsi benim içindi, ben yalvardığım için."

"O halde, her şeyi açıkça anlatın."

"Zavallı kardeşim bozkırda açlıktan ölüyor. Kapımızın önünde ölmesine gönlümüz razı olmaz. Işık, gelip yemeğini alması için verilen bir işarettir. Onun ışığı da yemeğin götürülmesi gereken yeri gösteriyor.

"Demek ki kardeşiniz..."

"Kaçak mahkûm efendim, cani Selden."

"Gerçek bu efendim," dedi Barrymore. "Kendi sırrım olmadığı için size anlatamayacağımı söylemiştim. Şimdi öğrendiniz artık ve bu hareketin size karşı olmadığını gördünüz."

Demek ki, gizli hareketler ve penceredeki esrar, buydu. Sir Henry ve ben, hayret içinde kadına baktık. Bu saygı değer kadının, ülkenin en tehlikeli canilerinden birinin kardeşi olmasına imkân var

mıydı?

"Evet efendim, benim adım da Selden'di, küçük kardeşimdir benim. Küçükken çok şımartılıp, başı boş bırakıldığı için, her istediğini yapıyordu. Büyüyünce kötü arkadaşlar edindi, şeytan ruhuna girdi, annemin kalbini kırdı ve adımızı lekeledi. Suç üzerine suç işledikten sonra, Tanrı korudu da darağacından kurtuldu ama, benim için, hâlâ o küçükken baktığım ve abla olarak sevdiğim kıvırcık saçlı haylaz çocuktur. Bir fırsatını bulup, hapishaneden kaçmış. Burada olduğumuzu, ona yardım etmekten kaçınmayacağımızı biliyordu. Açlıktan bitkin bir durumda, ayaklarında zincir buraya sürünerek geldiğinde ne yapabilirdik? Aldık, besledik, baktık. Sonra siz geldiniz efendim, kardeşim kargaşalık yatışıncaya kadar bozkırda kalmayı daha uygun gördü ve orada gizlendi. Ama iki gece de bir, orada olup olmadığını anlamak için, mum tutuyorduk, onun ışığını görünce de, kocam biraz yiyecek götürüyordu. Her gün, ah bir gitse diyorduk ama, o orada oldukça onu açlığa mahkûm edemezdik. Bütün gerçek bu, ben namuslu ve saygılı bir kadınım. Ortada bir suç varsa, o suç kocamın değil benim. O tüm bunları benim hatırım için yaptı."

Kadının sözleri inandırıcı bir ciddilikle söylenmişti.

"Doğru mu Barrymore?"

"Evet Sir Henry, hepsi doğru."

"Karına yardım ettiğin için seni suçlayamam. Söylediklerimi unut. Şimdi odanıza gidin, yarın sabah bu işi daha etraflı konuşuruz."

Gittiklerinde tekrar dışarı baktık, Sir Henry pencereyi açınca soğuk gece rüzgârı, yüzümüze kırbaç gibi çarptı. Uzakta, karanlıkta sarı ışık noktası hâlâ parlıyordu.

"Bakıyorum, çok kurnaz," dedi Sir Henry.

"Sadece buradan görülebilecek şekilde yerleştirilmiş olsa gerek."

"Olabilir. Ne kadar uzak dersin?"

"Dik kayanın yanında olmalı."

"Bir iki kilometre kadar."

"Olsa olsa o kadar."

"Barrymore yemek götürdüğüne göre, fazla uzak olmasa gerek. Watson, ben gidip adamı yakalayacağım."

Aynı düşünce benim kafamdan da geçmişti. Barrymorelar bize sır vermemişlerdi. Biz zorla almıştık ağızlarından. Adam o çevrede oturanlar için büyük tehlikeydi, affedilecek, acınacak tarafı olmayan, ıslah olmaz caninin biriydi. Yakalayıp, adalete teslim ederek, onun bölgedeki masum insanlara zarar vermesine engel olmalıydık. Eğer müdahale etmezsek, vahşi ve zalim doğası, başkalarına zarar verebilirdi. Mesela herhangi bir gece, komşumuz Stapleton'lar onun tarafından saldırıya uğrayabilirdi. Belki de bu düşünce, Sir Henry'yi bu kadar duyarlı yapmıştı.

"Ben de geliyorum," dedim.

"O halde silâhını alıp, çizmelerini giy. Hemen çıkalım. Adam bir şeylerden şüphelenip, her an kaçabilir."

Beş dakika içinde dışarıdaydık. Maceralı yolculuğumuza başladık. Karanlık çalılar, sonbahar rüzgârının kasvetli iniltisi ve düşen yaprakların hışırtısı arasından hızla ilerliyorduk. Gece havası, nem ve çürük kokusuyla ağırdı. Ara sıra ay görünüyor, bulutlar gökyüzünde uçuşup duruyordu. Şansımıza, bozkıra çıktığımızda yağmur çiselemeye başladı. Işık sönmemişti.

"Sizin de silâhınız var mı?"diye sordum.

"Var!"

"Ona sessizce yaklaşmalıyız. Karşı koymasına fırsat vermeden gafil avlamalıyız."

"Watson, dostum," dedi Sir Henry, "Holmes buna ne der acaba? Şeytanın gücünün arttığı karanlık saatten ne haber!"

Sözlerine cevapmış gibi, bozkırın geniş karanlığından, Grimpen bataklığının kıyılarından, o garip uluma yükseldi birden. Gecenin sessizliği içinde rüzgârla birlikte gelen, uzun derin bir homurtu, yükselen bir uluma, acıklı bir inilti halinde kaybolup giderken, defalarca yankılandı, bütün hava cırtlak, vahşi ve tehdit havasıyla sarsılmıştı. Sir Henry kolumu tuttu, yüzü karanlıkta pırıl pırıldı.

"Tanrım bu da ne, Watson?"

"Bilmiyorum. Bozkırda duyulan bir ses. Daha önce de duymuştum."

Ses sustu, ortalığı derin bir sessizlik kapladı. Nefes almaya çekinerek çevreyi dinledik, bir şey duyulmuyordu.

"Watson," dedi Sir Henry, "Bir köpek sesiydi bu."

Kanım damarlarımda donmuştu. Ani korkudan sesimin değiştiğini farkettim.

"Bu sese ne diyorlar?" diye sordu.

"Kim?"

"Köylüler."

"Onlar cahil kimseler. Ne dediklerinden size ne?"

"Söyle Watson. Ne diyorlar?"

Durakladım ama sorudan kaçamadım.

"Baskerville'lerin köpeğinin sesi diyorlar."

Homurdandı, sonra bir süre sustu.

"Bir köpekti," dedi sonunda. "Ama, sesi sanki kilometrelerce uzaktan geliyordu, şu taraftan sanıyorum."

"Tam olarak nereden geldiğini kestirmek güç."

"Rüzgârla yükselip alçalıyordu. Grimpen bataklığı tarafı değil mi?"

"Evet."

"Evet, evet, oradan geliyordu. Watson, sen ne dersin? Bir köpek uluması değil miydi bu? Ben çocuk değilim. Gerçeği söyle, neydi o?"

"Bu sesi ilk duyduğumda, Bay Stapleton ile beraberdik. Garip bir kuş sesinin olabileceğini söyledi."

"Hayır hayır bu bir köpek sesiydi. Aman Tanrım bu hikâyeler gerçek mi yoksa? Böylesine karanlık bir sebepten, tehlike içinde miyim ben? Sen bunlara inanmıyorsun değil mi Watson?"

"Hayır, hayır."

"Ama, Londra'da başkaydı, o zaman gülebiliyorduk ama, burada, bozkırın karanlığında böyle bir ulumayı duymak dehşet verici bir şey. Zavallı amcam. Yattığı yerin yanında köpeğin ayak izleri varmış. Hepsi tutuyor. Watson, korkak olduğumu sanmıyorum ama, şu ses kanımı dondurdu. Bak tut elimi."

Sir Henry'nin eli demir gibi soğuktu.

"Yarın kendinize gelirsiniz."

"Bu ulumayı unutabileceğimi hiç sanmıyorum. Şimdi ne yapalım.?"

"Dönsek mi?"

"Hayır, kaçağı yakalamaya geldik ve yakalayacağız. Biz onun arkasında ve bir cehennem köpeği de bizim arkamızda. Yürü! Cehennem kuyusunun bütün canavarları bozkıra salınmış bile olsa yürü!"

Çevremizde kayalık tepeler örgüsü, önümüzde sürekli yanıp duran sarı ışık beneği, yavaş yavaş, düşe kalka ilerliyorduk. Koyu karanlık bir gecede, bir ışığın uzaklığını kestirmek oldukça zor bir iş; parıltı bazen ufukta bir yerde, bazen birkaç metre ileride görünüyordu. Nerede olduğunu anladık sonunda. Işığın çok yakınındaydık, erimekte olan bir mum, rüzgâra siper olan kayaların yükseldiği bir aralığa sokulmuştu; sadece Baskerville Hall'den görülecek kadar iyi ayarlanmıştı. Bizi granit bir kaya gizliyordu, arkasına saklanıp, üstünden işaret ışığına baktık, çevresinde hayat belirtisi olmadan bozkırın ortasında yanan bir mumu görmek garip bir şeydi, sadece tek, düz, sarı bir alev ve her iki yanında görünen kayalar.

"Ne yapalım?" diye fısıldadı Sir Henry.

"Burada bekleyelim. Işığın yanında bir yerde olmalı, önce görelim."

Bu sözler ağzımdan çıkar çıkmaz, ikimiz de onu gördük; mumun yandığı aralığın üstündeki kayalarda şeytanî bir yüz, garip ihtirasların görüldüğü bir yaratığın yüzü. Çamur içinde, çalı gibi uzamış sakalı ve keçeleşmiş saçlarıyla, tepedeki şu inlerde, eskiden oturmuş olan vahşilerden bir farkı yoktu. Alttaki ışık, küçük kurnaz gözlerinde yansıyordu, avcıların ayak seslerini duymuş, vahşi ve kurnaz bir hayvanın gözleri gibi karanlıkta, dehşet içinde sağa sola bakıp duruyordu.

Bir şeyden şüphelendiği belliydi. Belki Barrymore'un bilmediğimiz başka bir işareti daha vardı,

belki de başka bir şey ama, şeytanî yüzünde korku görüyordum. Her an ışığı söndürüp, karanlığın içinde kaybolabilirdi. Bu yüzden ileri atıldım, Sir Henry de atıldı. O sırada kaçak mahkûm bir küfür savurdu ve üzerimize, bizi koruyan granit kayaya çarparak parçalanan büyük bir taş yuvarlandı. Koşmak için ayağa fırladığında, kısa, ufak tefek, güçlü vücudunu net olarak gördüm. O sırada şans yardım etti, ay bulutların altından çıktı. Tepenin sırtından aşağı atıldık, adam öteki yamaçtan aşağı son hızla koşuyor, bir dağ keçisi çevikliğiyle taştan taşa sıçrıyordu. Tabancamdan çıkacak bir kurşun onu durdurabilirdi ama, silâhı, bize saldırdığı zaman kullanmak için almıştım yanıma, yoksa kaçan silâhsız bir adama ateş etmek için değil. İkimiz de yarışmalara katılmış sporcular gibi iyi koşucuyduk. Fakat, çok geçmeden bizden daha hızlı koşan adamı yakalayamayacağımızı anladık. Ay ışığı altında hızlı koşup, ufak bir tepenin yamacındaki kayaların arasında bir benek haline gelip yitinceye kadar izledik. Gücümüz tükeninceye kadar koşmamıza rağmen, aramız gittikçe açılıyordu. Sonunda durduk ve soluk soluğa iki kayanın üstüne oturduk, uzakta kayboluşunu sinirden ne yapacağımızı bilemez vaziyette seyrettik.

İşte tam o sırada, çok garip, hiç beklenmedik bir şey oldu. Oturduğumuz kayanın üstünden kalkmış, eve dönmek üzereydik, umutsuz kovalamadan vazgeçmiştik. Ay sağdan alçalıyordu, granit bir kayanın diş diş tepesi, gümüş yuvarlağın alt eğrisine geliyordu. Orada abanozdan bir heykel gibi, ay ışığının aydınlattığı kayanın üstünde, bir adam gördüm. Hayâl gördüm sanma Holmes, ömrümde bundan daha belirli bir şey görmediğimden emin olabilirsin. Tahminime göre ince uzun bir adamdı bu. Ayakları biraz aralık duruyordu, kollarını kavuşturmuş başını eğmişti, sanki önünde uzanan ve granitten yapılmış olağanüstü ıssızlığa bakarak bir şey düşünüyordu. O müthiş yere ait, korkunç bir hayaletti sanki. Fakat, bu esrarengiz kişi, kaçak mahkûm değildi. Bu adam ötekinin kaybolduğu yerden çok uzaktaydı. Üstelik ondan daha uzun boylu biriydi. Bir hayret çığlığıyla Sir Henry'ye bakmasını söyledim ama, o dönüp, gösterdiğim yere bakıncaya kadar, adam ortadan kayboldu. Granitin keskin tepesi hâlâ ayın alt kenarını kesmekteydi ama, üstünde o sessiz ve hareketsiz duran adamdan eser yoktu.

O yöne doğru gidip kayalıkları aramak istedim fakat, orası çok uzaktı ve Sir Henry'nin sinirleri ailenin karanlık hikâyesini hatırlatan o ulumadan dolayı hâlâ gergindi. Bu yüzden, yeni maceralara atılacak durumda değildi. Bu adamı görmediği için, onun kayaların üstündeki garip varlığı ve tehdit eder gibi duruşunu ve verdiği heyecanı benim kadar hissedemezdi. "Bekçilerden biridir herhalde," dedi. "Şu herif kaç-tığından beri, bozkır onlarla doldu." Bu düşüncesi beni pek tatmin etmemişti. Bugün Princetownlılarla görüşüp kaçırdıkları adamın nerede aranması gerektiğini söyleyeceğiz. Onu yakalayıp, kendi tutuklumuzmuş gibi getiremediğimize üzüldüm. Dün geceki maceralar bundan ibaret. Holmes. Kabul et ki, iyi rapor veriyorum sana. Söylediklerimin çoğu elbette konudan uzak ama, bütün olup bitenleri sana anlatmamın yararı olduğuna inanıyorum. Sen sonuçlara varmak için arasından hangisini seçersen seç. İlerleme kaydettiğimiz bir gerçek. Barrymore'un söz konusu ilginç hareketlerinin nedenini ortaya çıkarmış bulunuyoruz, bu da durumu epey aydınlatmış oldu. Ama, bozkırın esrarı ve garip sakinleri eskisi gibi hâlâ büyük bir sır. Belki gelecek raporumda bununla ilgili bilgiler verebilirim. En iyisi senin buraya gelmen. Neyse, birkaç gün içinde yeniden yazarım sana.

ON

DOKTOR WATSON'IN GÜNLÜĞÜNDEN:

Buraya kadar, ilk günlerde Sherlock Holmes'e göndermiş olduğum raporları verdim. Şimdi bu yöntemi bırakmak zorunda kalıyorum, yeniden o zamanlar tutmuş olduğum günlüğüme ve hatıralarıma dayanacağım. Günlüğümdeki notlar, bütün ayrıntılarıyla belleğimden silinmeyecek gibi kazılmış olan o sahneleri canlandıracak. Kaçak mahkûmu izlediğimiz gecenin sabahı bozkırdaki garip olayları anlatmaya başlıyorum.

Onaltı Ekim. Kasvetli, sisli bir gün, yağmur çiseliyor. Gök, yuvarlanıp giden bulutlarla kaplı. Bulutlar sürekli yükselip alçalıyorlar ve böylece bozkırın çizgilerini daha bir belirginleştiriyorlar. Tepelerin yamaçlarında ince gümüş damarlar var; uzakta, ıslak yüzlerine ışık vuran, parıldayan kayalar uzanıyor. Sir Henry, gece heyecan içinde yaşadığımız olayların hâlâ etkisinde. Ben de kalbimde bir ağırlık duymaktayım, sanki bir tehlike bizi bekliyormuş gibi, hep orada duran, bekleyen bu tehlike ve ne olduğunu tam olarak anlatamadığım için de daha olağanüstü görünüyor.

Boşuna mı duruyorum böyle? Çevremizde hareket eden uğursuz bir etkiye yönelmiş olaylar serisini düşünün bir. Ailenin üzerindeki lânet efsanesini doğrulayan Hall'ün son sakininin ölümü var ki, bunun sırrı hâlâ çözülmüş değil. Ayrıca, bozkırda garip bir varlık gördüklerini söyleyen köylülerin anlattığı hikâyeler. İki kere kendi kulaklarımla duydum. Uzaktan gelen köpek ulumasına benzer bir çığlık. Doğanın normal yasalarının dışında olması imkânsız ve inanılmayacak bir şey. Yerde ayak izi bırakan, havayı ulumasıyla yankılatan bir köpek, kesinlikle hayalî olamaz. Stapleton ve Mortimer buna inanabilir ama, dünyada en çok güvendiğim bir şey varsa o da sağduyumdur. Ben, böyle bir şeye hiçbir zaman inanamam. İnanmak demek, zavallı, cahil köylülerin seviyesine inmek demektir. Bu cahil insanlar sıradan vahşi bir köpekle yetinmeyip, ağzından ve gözlerinden cehennem ateşi fışkırtan bir köpek hayâl ediyorlar. Holmes böyle hayallere inanmaz, ben de onun dostuyum. Gerçek gerçektir, bu ulumayı iki kere duydum bozkırda. Oralarda dolaşan dev bir köpeğin olduğunu kabul etmek, her şeyi anlatırdı. Ama, böyle bir köpek nerede saklanabilir, yiyeceğini nereden bulur, nereden gelmiştir, nasıl oluyor da gündüz vakti ortaya çıkmıyor? Elbette açıklaması ortaya, öteki kadar zorluklar çıkarıyor. Üstelik, bu işin içinde, Londra'daki şüpheli kişinin parmağı da olabilir. Arabadaki esrarengiz adam, Sir Henry'ye gelen ihbar mektubu.

Hiç olmazsa bu gerçek. O dost veya düşman olan kişi, şimdi nerede? Londra'da mı kaldı, yoksa peşimizden buraya mı geldi? Kayalıkların tepesinde gördüğüm yabancı, o esrarengiz adam olabilir mi?

Onu bir kere gördüğüm doğru ama, yine de çok iyi emin olduğum bir şey var ki, o adam burada görmüş olduğum kimselerden değil. Bütün komşuları çok iyi tanıyorum. Boyu Stapleton'dan daha uzun, Frankland'den çok daha inceydi. Barrymore olabilirdi ama, onu arkamızda bırakmıştık, bizi izleyemeyeceğinden de eminim. Demek ki bir yabancı ve bizi takip ediyor. Tıpkı Londra'daki yabancının bizi izlediği gibi. O adamı yakaladığımız takdirde, çözülmesi güç olaylara son vermiş olacağız. Bütün gücümü buna harcamalıyım. İlk aklıma gelen şey, plânlarımı Sir Henry'ye açmaktı. İkinci ise, kendi oyunumu kendim oynamalıydım ve bundan kimseye söz etmemeliydim. Sir Henry pek konuşmuyor, dalgın. Sinirleri bozkırdaki o sesi duyduğundan beri bir hayli bozuldu. Endişesini artıracak bir şey söylemek istemiyorum, yolumda kendi başıma ilerleyeceğim.

Bu sabah, kahvaltıdan sonra bir şey oldu. Barrymore Sir Henry ile görüşmek istedi, çalışma odasına kapandılar bir süre. Ben bilardo odasındaydım, birkaç kez, seslerinin yükseldiğini duydum, tartıştıkları konuyu tahmin ediyordum. Az sonra Sir Henry kapıyı açıp beni çağırdı.

"Barrymore'un bir şikâyeti var Doktor Watson," dedi. "Sırrını kendiliğinden söylediği için, kayınbiraderini izlememizi haksızlık olarak görüyormuş!"

Uşak, yüzünün rengi atmış, ciddiyetini bozmadan karşımızda duruyordu.

"Biraz fazla ileri gitmiş olabilirim efendim," dedi. "Bunun için özür dilerim. Ama, sizin dün gece Selden'ı izlediğinizi duyunca çok şaşırdım.. Zavallı, yeteri kadar izleniyor, siz de üstüne tuz biber ektiniz."

"Bunu daha önce söylemiş olsaydın, başka türlü davranırdık," dedi Sir Henry. "Sen, sadece, daha doğrusu karın söyledi, sen sonra itiraf ettin."

"Bundan yararlanacağınızı düşünmemiştim Sir Henry, gerçekten düşünmemiştim."

"O adam, acımasız bir cani ve bozkırdaki evler korumasız. Bu caninin güvenilir biri olmadığını anlamak için yüzünü görmek yeter. Mesela Bay Stapleton'ın evini düşün, onları koruyacak kimse yok. Bu cani yeniden hapishaneye girmeden, kimse güvenlikte olmayacak."

"O hiç kimseye saldıracak durumda değil efendim. O bakımdan yemin edebilirim. Bu civarda kimseye saldırmaz. Sir Henry, emin olun, birkaç gün içinde gerekli işlemler tamamlanacak ve Güney Amerika yolunda olacak. Tanrı aşkına efendim, hâlâ bozkırda olduğunu, polis duymasın. İzlemeyi bıraktılar, gemi hazır oluncaya kadar kalacak, hepsi o kadar. Eğer onu yakalatırsanız, benim de karımın da başı derde girer. Lütfen polise haber vermeyin, ne olur."

"Ne dersin Watson?"

Omuz silktim. "Ülkeden kazasız belâsız giderse, bizi bir uğraştan kurtarmış olur."

"Ama, gitmeden birinin canını yakacak olursa?"

"Öyle delilik yapamaz efendim. Bütün gerekli olan şeyleri sağladı. Suç işlerse, gizlendiği yeri ele vermiş olur."

"Doğru," dedi Sir Henry. "Peki Barrymore."

"Tanrı sizi korusun. Çok çok teşekkür ederim. Yeniden yakalanacak olsaydı, karım kahrından ölürdü."

"Kötülüğe yardım ediyoruz galiba Watson. Ama, duyduklarımızdan sonra, adamı ele verebileceğimi sanmıyorum, neyse, bu iş burada bitiyor. Peki Barrymore, gidebilirsin."

Birkaç teşekkür ifade eden cümle parçaları söyledikten sonra gitmek üzere döndü, derken durdu, geri geldi.

"Bize çok iyi davrandınız efendim, ben de karşılığında size bir şey yapmak istiyorum. Biliyorum bunu daha önce söylemem gerekiyordu Sir Henry ama, soruşturmadan çok sonra keşfettim. Henüz kimseye söylemedim. Yani, zavallı Sir Charles'ın ölümü hakkında.

Genç Baskerville ile birlikte ikimiz ayağa fırladık. "Nasıl öldüğünü biliyor musun?"

"Hayır efendim, o kadarını bilmiyorum."

"Ne biliyorsun o halde?"

"O saatte kapıda bir kadının beklediğini."

"Kadın mı?"

"Evet efendim."

"Kim bu kadın peki?"

"Adını bilmiyorum efendim, yalnız baş harflerini biliyorum. L. L."

"Bunu nereden biliyorsun Barrymore?"

"Bakın, Sir Henry, amcanız o sabah bir mektup almıştı. Çok mektup alırdı, tanıdıkları çoktu, iyi kalpliliğini herkes bilirdi, bu yüzden, başı derde giren kim olursa olsun, ona başvururdu. Ama, o sabah, sadece bir mektup vardı ve bu yüzden dikkatimi çekti. Mektup Coombe Tracey'den geliyordu, adresi bir kadının yazdığı belliydi."

"Sonra?"

"Bu konunun üzerinde karım dikkatimi çekinceye kadar, bir daha durmadım. Sir Charles'ın çalışma odasına, öldüğünden beri hiç dokunmamıştık. Fakat, birkaç hafta önce odayı temizlerken şöminenin arkasında yanmış bir mektubun küllerini buldum. Büyük kısmı parça parça kül olmuştu ama, bir parçası, sayfanın sonu, yanmamıştı, yazı okunabiliyordu. Mektubun sonunda lütfen gibi bir yazı vardı, şöyle yazıyordu: 'Ne olur, lütfen, bir centilmenseniz eğer, bu mektubu yakın ve saat onda kapıda beni bekleyin.' Altında L. L. vardı."

"O kâğıt duruyor mu?

"Hayır efendim, yerinden alınca dağıldı."

"Sir Charles aynı yazıyla başka mektup almış mıydı hiç?"

"Doğrusu efendim mektuplarına pek dikkat etmezdim. Bunu da, kendiliğinden ortaya çıkmasaydı görmezdim."

"L. L. 'nin kim olduğu hakkında bir fikrin var mı?"

"Hayır efendim, sizden fazla hiçbir şey bilmiyorum. Ama, bu kadını bulursak, Sir Charles'ın ölümü hakkında çok şey öğreniriz sanıyorum."

"Böyle önemli bir haberi nasıl saklayabildin Barrymore, anlamıyorum."

"Tam o sırada başımıza bildiğiniz olaylar geldi. Sonra efendim, karım ve ben Sir Charles'ı çok severdik, üstelik bizim için yaptıklarından sonra, bu işi ortaya çıkarmanın zavallı efendimize yardımı dokunmazdı ve işin içinde bir kadın parmağı olduğuna göre, dikkatli hareket etmek gerekirdi."

"Şöhretine söz mü gelirdi diyorsun?"

"Pek hoş bir şey olmayacağını düşünmüştüm. Ama şimdi siz bize iyi davrandınız ve olay hakkında bildiğimizi size söylememekle haksızlık ettiğimi düşündüm."

"Güzel, Barrymore. Gidebilirsin." Uşak çıkınca, Sir Henry bana döndü. "Evet Watson, bu yeni ışığa ne dersin?"

"Karanlığı biraz daha karartıyor, o kadar."

"Ben de öyle düşünüyorum ama, L. L. 'in kim olduğunu bulsak, bütün iş ortaya çıkar. Bu da bir aşama. Birinin olaylar hakkında bilgisi olduğunu biliyoruz, onu bir ele geçirebilsek. Ne yapalım dersin?"

"Holmes'e derhal haber verelim. Bu haber onun için önemli olabilir. Belki buraya gelir."

Hemen odama dönüp, sabahki konuşmamızı rapor ettim. Son zamanlarda Holmes'ün işinin çok olduğunu, Baker Street'den gelen az, kısa ve verdiğim haberle ilgisi olmayan cevaplardan anlıyordum. Herhalde, şantaj olayı bütün zamanını alıyordu. Ama, bu yeni bilginin dikkatini çekmesi sonucu, olayı yeniden ele almasını gerektirebilir. Ah, keşke burada olsaydı.

Ekim 17. Bütün gün yağmur yağdı, sarmaşıklar rüzgârın etkisiyle hışırdayıp durdu ve saçaklardan sürekli su aktı. Soğuk, barınaksız bozkırdaki kaçak mahkûmu düşündüm. Zavallı şeytan! Suçları ne olursa olsun, bir kısmını ödedi. Sonra öteki geldi aklıma, bozkırda, kayanın üstündeki adam. O da, bu tufanda dışarıda mıydı? Akşam yağmurluğumu giydim, çamur içindeki bozkırda epey yürüdüm. Kötü hayâller kuruyordum, yağmur yüzüme vuruyor, kulaklarımda uğulduyordu. Yolu kara bataklığa düşenleri Tanrı korusun, sert topraklar bile şimdi bataklığa dönüşüyor olmalıydı. Üzerinde nöbet bekleyen bekçiyi gördüğüm, siyah kayayı buldum, çentikli tepesinden kasvet içindeki bozkıra baktım. Kızıl yüzünden yağmur sağanakları geçiyordu. Koyu renkli, bulutlu manzaranın üstünde, alçakta duruyor, görüntü, tepelerin yamaçlarında gri çelenkler meydana getiriyordu. Uzakta, soldaki boşlukta, yarı yarıya sisle kaplı, ağaçların üstünden Baskerville Hall'ün iki ince kulesi yükseliyordu. Tepelerin yamaçlarında tarihöncesi kulübelerden başka, görebildiğim tek insan hayatı iziydi bunlar. Fakat, iki gece önce, aynı yerde gördüğüm adamdan iz yoktu.

Dönerken, yolda Doktor Mortimerle karşılaştım. Tek atlı arabasıyla, Foulmire'ın çiftlik evinden eğri bir bozkır yolundan geliyordu. Bizimle çok ilgileniyordu, gün geçmiyordu ki Hall'e gelip, hatırımızı sormasın. Arabasına binmem için ısrar etti, eve doğru yollandık. Küçük İspanyol köpeğini kaybettiği için çok üzgündü. Bozkıra çıkmış bir daha da dönmemiş. Elimden geldiği kadar teselli etmeye çalıştım ama, Grimpen bataklığındaki midilli geldi aklıma. Bu yüzden, küçük köpeğinin yüzünü bir daha göreceğini sanmıyorum.

"Bir şey soracaktım Mortimer," dedim, yolda ine kalka ilerlerken. "Arabayla gidilebilecek mesafe içinde, tanımadığımız kimse kalmadı, değil mi?"

"Sanmam."

"O halde, adının baş harfleri L.L. olan bir kadın tanıyor musunuz?"

Birkaç dakika düşündü.

"Hayır," dedi. "Birkaç çingene ve işçi var adlarını bilmediğim ama, çiftçiler ve mülk sahipleri arasında adının baş harfleri L.L. olan kimse yok. Durun bir dakika," dedi biraz sonra, "Laura Lyons

var, adının baş harfleri L.L. ama, Coombe Tracey'de oturuyor."

"Kim bu kadın?"

"Frankland'in kızı."

"Ne! Şu huysuz ihtiyarın mı?"

"Evet, kızı Lyons adında bir sanatçıyla evlendi, bozkıra gelip skeçler yapardı. Fakat, adam kötü biri çıktı ve kızı terketti. Duyduğuma göre, kusur yalnız tek taraflı olmayabilir. İznini almadan evlendiği için, belki, babası yüz çevirmiş olabilirdi kızından. Böylece kadın, yaşlı günahkârla genç günahkâr arasında oldukça zor durumlara düştü."

"Nasıl geçiniyor?"

"Frankland'in bir miktar para bağladığını sanıyorum, pek fazla olmasa gerek, çünkü kendi işi başından aşkın. Kız cezayı hak etmiş bile olsa, bu kadar kötü durumda bırakılmazdı. Hikâyesi duyuldu, burada oturan pek çok kişi, namuslu yaşasın diye, elinden geleni yaptı. Stapleton, Sir Charles. Ben de yardım ettim biraz."

Niye sorduğumu sordu. Ben de, fazla bir şey anlatmayarak merakını giderdim. Kimseye sırlarımızı açmamızın bir anlamı yoktu. Yarın sabah Coombe Tracey'ye gideceğim, şu şüpheli şöhreti olan Laura Lyons'ı görebilirsem bu esrar zincirinin bir halkası aydınlatılabilir. Yılan zekâsı gelişmeye başladı bende, çünkü Mortimer'ın soruları zorlaşınca, Frankland'in kafatasının hangi guruba ait olduğunu sordum, yolculuğumuzun geri kalan kısmında, sadece kafatası bilimi üstüne nutuk dinledim. Sherlock Holmes ile yıllarca boşuna yaşamadım ya.

Bu fırtınalı ve kasvetli günde anlatılacak bir olay daha var. Biraz önce Barrymore ile yaptığım görüşme zamanı gelince oynayacağım bir koz daha veriyor elime.

Mortimer yemeğe kaldı, Sir Henry ile birlikte biriç oynadılar. Uşak kahvemi kütüphaneye getirdi, böylece birkaç soru sorma fırsatı buldum.

"Ne haber?" dedim. "Şu sizin kıymetli akrabanız gitti mi, yoksa hâlâ gizleniyor mu orada?"

"Bilmiyorum efendim. Gitmediyse bile ölmesini diliyorum. Çünkü belâdan başka bir şey getirmedi buraya. Son yemek götürdüğümden beri bir haber almadım, üç gün oluyor."

"Üç gün önce gördün mü onu?"

"Hayır efendim, sonraki gidişimde yemeğin yerinde olmadığını gördüm."

"Demek ki oraya gitmiş?"

"Öyle olacak, tabii, eğer diğer adam almadıysa."

Dudaklarıma götürmekte olduğum kahve fincanı yarı yolda kaldı, Barrymore'a bakakaldım .

"Demek başka bir adam olduğunu sanıyorsun?"

"Evet efendim, bozkırda başka biri daha var."

"Sen gördün mü onu?"

"Hayır efendim."

"O halde nereden biliyorsun?

"Selden söyledi bana, bir hafta, ya da daha önce. O da gizleniyormuş ama, anladığıma göre kaçak bir mahkûm değil. Hoşuma gitmiyor bu durum. Doktor Watson!.. Çok açık söylüyorum efendim, bu durum hiç hoşuma gitmiyor." Birden heyecanlanmış, tedirgin bir tavır almıştı.

"Şimdi dinle beni Barrymore! Bu konuda benim bir çıkarım yok. Sadece yardım için geldim efendine. Hoşuna gitmeyen şeyin ne olduğunu açıkça söyle bana."

Barrymore birden sinirlenişine ya da duygularını sözle ifade edemeyişine üzülüyormuş gibi bir süre durakladı.

"İşlerin gittiği yön efendim," diye konuştu sonunda, bozkıra açılan, yağmurun kırbaçladığı pencereye doğru elini sallayarak. "Bir yerde kötü bir oyun oynanıyor, bir şeytanlık hazırlanıyor, buna yemin edebilirim! Sir Henry, bir an önce Londra'ya dönse öyle memnun olacağım ki!"

"Seni korkutan nedir peki?"

"Sir Charles'ın ölümünü düşünün. Cinayet soruşturmasını yapan memur çok ürpertici şeyler söyledi. Gecenin karanlığında bozkırdan gelen sesler. Üstüne para verseniz, gece vakti oradan geçecek kimse bulamazsınız. Şu ötelerde gizlenen esrarengiz yabancı. Ne bekliyor? Ne istiyor? Bu adamın, Baskerville'ye karşı iyi duygular beslediğini sanmıyorum. Sir Henry'nin yeni uşakları gelse, buradan kurtulsam, içim öyle bir rahatlayacak ki."

"Şu yabancı hakkında," dedim. "Bildiğin bir şey var mı? Selden, sana ne dedi? Nerede gizlendiğini, ne yaptığını biliyor mu?"

"Bir iki kere görmüş onu ama, sır küpüdür, bir şey alamazsınız ondan. Önce polis sanmış fakat, çok geçmeden polis olmadığını anlamış. Dediğine göre, kötü niyetli birine benzemiyormuş. Fakat, ne yaptığını çıkaramamış."

"Nerde gizleniyormuş peki?"

"Yamaçtaki eski kulübelerde, ilk insanların yaşadıkları taş kulübelerde."

"Yiyeceği nereden buluyor dersin?"

"Selden'ın dediğine göre, onun için çalışan bir çocuk varmış, bütün ihtiyaçlarını o sağlıyormuş. Herhalde Coombe Tracey'den getiriyor istediklerini."

"Güzel, Barrymore. Sonra, yine bu konu hakkında konuşuruz."

Uşak gidince, pencereye doğru yürüdüm ve buğulu camdan, uçuşan bulutlara ve rüzgârın savurduğu ağaçların sallanan dallarına baktım. İnsan, evinin içinde bile ürküyordu geceden ve şimdi, bozkırdaki taş kulübe nasıldı acaba? Bir insanın böyle bir zamanda, böyle bir yerde, gizlenmesine neden olan, hangi nefret tutkusuydu acaba!.. İnsanı, böyle bir işkenceye katlanmaya zorlayan ne gibi derin ve ciddi bir sebep olabilir? Orada, bozkırdaki kulübe içinde, beni endişelendiren meselenin özü yatıyor gibi.

Gizemin kalbine varmak için, elimden geleni yapacağıma yemin ediyorum.

ON BİR

KAYALIKTAKİ ADAM

Günlüğümün son bölümünü oluşturan kısım, hikâyemi ekim ayının on sekizine kadar getirdi. Bu, garip olayların müthiş sonucuna doğru hızla gitmeye başladığı bir zaman. Bunu izleyen birkaç gün içinde olup bitenler, hafizamda silinmeyecek gibi kazılı. İki önemli olayı saptadıktan sonra gelen günü anlatmaya başlıyorum. Bu çok önemli olan iki olaydan biri, Coombe Trace'li Laura Lyons'ın Sir Charles Baskerville'ye mektup yazması ve ölümle karşı karşıya geldiği yer ve saatte randevu vermiş olması, öteki, yamaçtaki taş kulübelerde, bozkırda gizlenen adam. Elimdeki bu iki gerçekle, karanlık noktaları eğer aydınlatamıyorsam ya zekâm yetmiyor demektir ya da cesaretim yok.

Bayan Lyons hakkında dün akşam öğrendiklerimi Sir Henryy'e söylemeye fırsat bulamadım, çünkü Doktor Mortimer'le birlikte gece geç saatlere kadar oyun oynadılar. Keşfimi sabah kahvaltıda anlattım, benimle birlikte Coombe Tracey'ye gelmeyi isteyip, istemediğini sordum. Önce gelmek istedi, sonra düşündük, benim yalnız gitmemin daha uygun olduğuna karar verdik. Ziyaretimiz dikkat çekerse, fazla bilgi alamayabilirdik. Sir Henry'yi geride bıraktım bu yüzden, yine de içim rahat değildi; içimdeki sıkıntıyla yola koyuldum.

Coombe Tracey'e varınca, Perkins'e atları bir ahıra götürüp, dinlendirmesini söyledim ve soruşturma yapacağım bayan hakkında araştırmalara başladım. Oturduğu yeri bulmakta güçlük çekmedim, evi merkezî, güzel bir yerdeydi. Yol gösterilmeyi beklemeden bir hizmetçi, beni içeri aldı. Salona girince, Remington yazı makinesinin önünde oturan bir hanım, yerinden kalkıp, gülümseyerek beni karşıladı. Yabancı biri olduğumu görünce yüzü asıldı, derken, oturup ziyaretimin nedenini sordu.

Bayan Lyons'ı gördüğünüzde gözünüze çarpan ilk şey, son derece güzel bir kadın olduğuydu. Gözleri ve saçları aynı, parlak kestane rengindeydi. Yanakları her ne kadar çil içindeyse de, esmer rengin o güzel pembeliğiyle karışmıştı, gülün içinin o nefis pembesi. İlk izlenimiz hayranlıktı, dediğim gibi. İkinci izlenim ise, eleştiri duygusu veriyordu insana. Yüzünde ince bir sahtelik vardı, bir ifade kabalığı, sertlik belki de, o mükemmel güzelliği bozan bir dudak sarkıklığı. Bunlar sonradan anlaşılıyordu ama, insan o sırada sadece güzel bir kadının huzurunda hissediyordu kendini. Bana ziyaretimin sebebini tekrar sordu. O ana kadar yapacağım işin inceliğini fark etmemiştim.

"Babanızla," dedim. "Babanızla tanışmış bulunuyorum."

Saçma bir girişti bu, böyle olduğunu kadın bana şöyle hatırlattı:

"Babamla aramızda hiç bir ortak yanımız yok," dedi. "Ona karşı hiçbir borcum yok, dostlarıysa benim dostlarım değildir. Sir Charles Baskerville ile bazı iyi kalpli kişiler olmasaydı, açlıktan ölür giderdim. Buna, babamın kılı bile kıpırdamazdı."

"Şu an hayatta olmayan Sir Charles Baskerville hakkında, sizinle görüşmeye gelmiştim."

Kadının yüzündeki çiller oynadı.

"Onun hakkında ne söyleyebilirim?" diye sorarken, parmakları yazı makinesinin tuşları üstünde sinirli sinirli geziniyordu.

"Onu tanıyordunuz, değil mi?"

"İyiliğine karşı ne kadar borçlu olduğumu söyledim ya. Şimdi geçinebiliyorsam, onun sayesinde."

"Kendisiyle mektuplaşır mıydınız?"

Kadın, kahverengi gözlerinde kızgın bir parıltıyla başını kaldırıp, yüzüme baktı.

"Bu sorulardan amaç ne?" dedi birden.

"Amaç bir dedikodunun yayılmasını önlemek, iş bizim denetimimiz dışına çıkmamalı."

Susuyordu, yüzü hâlâ soluktu. Sonunda cesur ve meydan okuyan bir havayla başını kaldırıp baktı.

"Peki söyleyeyim," dedi. "Ne soruyordunuz!"

"Sir Charles ile mektuplaşır mıydınız?"

"Nezaketine ve cömertliğine teşekkür etmek için bir kaç kere yazdım."

"Hangi tarihlerde yazdığınızı hatırlıyor musunuz?

"Hayır."

"Onunla buluştunuz mu hiç?"

"Evet, bir iki kere Coombe Tracey'ye geldiğinde. Yalnız yaşayan bir adamdı, yardımlarınını gizlice yapardı."

"Ama, kendisini bu kadar az gördünüzse, ona bu kadar az yazdınızsa, durumunuzu bilmeden nasıl yardım etti peki?"

Bu zor soruma, cevabı hazırdı.

"Çok kişi biliyordu üzücü hikâyemi, bana yardım için birleşmişlerdi. Biri Sir Charles'ın samimi dostu ve komşusu Stapleton'dı. Çok iyi kalpli biriydi, o anlattı durumumu Sir Charles'a."

Sir Charles Baskerville, Stapleton'ı defalarca para toplasın diye yardıma çağırmıştı, bu bakımdan kadının dediklerinde gerçek payı vardı.

"Sir Charles'ın sizinle buluşması için yazdınız mı?" diye devam ettim.

Bayan Lyons yine öfke içinde kızardı.

"Doğrusu hiç olmayacak bir soru bu."

"Üzgünüm aynı soruyu bir daha tekrarlamak gerekecek."

"Cevabı hayır o halde."

"Sir Charles'ın öldüğü gün?"

Yüzündeki kızarıklık bir an kayboldu, karşımda bir ölünün yüzü belirdi. Kuru dudakları, duyamadığım ama, gördüğüm 'hayır'ı söyleyemiyordu.

"Herhalde belleğiniz sizi yanıltıyor," dedim. "İsterseniz, mektubunuzdan bir iki satır tekrarlayabilirim size. Bakın, tekrarlıyorum. 'Beni, akşam saat onda, kapıda bekleyin. Ve, eğer bir centilmenseniz, bu mektubu lütfen yakarak imha edin.' Bayıldığını sandım ama, kısa sürede kendini topladı."

"Aman Tanrım, bu mektubu yakıp, yok etmesini söylemiştim. Sandığım gibi centilmen biri değilmiş demek," dedi soluk soluğa.

"Sir Charles'a haksızlık ediyorsunuz. Mektubu yaktı yakmasına. Fakat, bazen mektup yansa da okunabilir durumla kalabiliyor. Yazdığınızı itiraf ediyorsunuz demek?"

"Evet, yazdım," diye bağırdı, kelimeler dudaklarından sel gibi dökülmeye başladı. "Yazdım, niye inkâr edeyim? Utanacak bir şey yok ki bunda. Bana yardım etmesini istiyordum. Kendisiyle görüşebildiğim takdirde, bu yardımı alacağımı sanıyordum, bu nedenle benimle buluşmasını rica ettim."

"Ama niye böyle garip bir saatte?"

"Çünkü ertesi gün Londra'ya gideceğini duymuştum, bir daha dönünceye kadar aylar geçebilirdi. Daha önce oraya gidemememin nedenleri vardı."

"Peki niye evine gitmediniz de, bahçede randevu verdiniz?"

"O saatte bir kadının, bekâr bir adamın evine gidebileceğini mi sanıyorsunuz?"

"Peki gidince, ne oldu?"

"Gitmedim ki."

"Bayan Lyons!"

"Hayatım üstüne yemin ederim ki gitmedim. Bir şey engel oldu gitmeme."

"Neydi o?"

"Özel bir konu. Söyleyemem."

"Sir Charles'ın ölümle karşılaştığı yerde ve saatte randevunuz olduğunu söylüyorsunuz fakat, oraya gitmediğinizi söylüyorsunuz demek?"

"Gerçek bu."

Pek çok soru sorup durdum, ama, fazla ileri gidemedim.

"Bayan Lyons", dedim bu uzun ve sonuçsuz görüşmeden sonra ayağa kalkarak. "Büyük bir sorumluluk alıyorsunuz üstünüze, bütün bildiklerinizi açıklamayıp kendinizi güç bir duruma sokuyorsunuz. Polise haber verirsem, ne kadar zor durumda olduğunuzu daha iyi anlayacaksınız. Eğer masumsanız, başta niye kabul etmediniz?"

"Çünkü yanlış bir sonuca varılmasından korkuyordum ve adımın çıkmasından çekiniyordum."

"Niye Sir Charles'ın mektubunuzu yakması için o kadar ısrar ettiniz?"

"Mektubu okudunuzsa anlarsınız."

"Mektubu okuduğumu söylemedim."

"Bir kısmını bana anlattınız ya."

"Sadece okunabilir kısmını. Dediğim gibi mektup yanmıştı. Tabii ufak bir bölümü dışında. Size yine soruyorum, niçin Sir Charles'ın, ölmeden önce aldığı o mektubu yakması için ısrar ettiniz?"

"Çok özel bir konu."

"Bu işin yayılmaması için daha iyi bir sebep yok mu?"

"Sanırım, mutsuz evliliğimi ve bu evlilikten dolayı duyduğum pişmanlığı biliyorsunuz."

"Biliyorum. O kadarını duydum."

"Hayatım, nefret ettiğim bir kocanın eziyetinden kaçmakla geçti. Yasalar ondan yana, beni tekrar kendisiyle yaşamaya zorlayabilir. Sir Charles'a o mektubu yazdığımda bazı giderleri karşıladığım takdirde özgürlüğüme kavuşma ihtimalimin olduğunu öğrenmiştim. Benim için büyük bir şeydi bu. Sakin bir kafa, mutluluk, onur, her şey. Sir Charles'ın cömertliğini biliyordum, hikâyeyi benim ağzımdan duyduğu takdirde, bana yardım edebileceğini düşünmüştüm."

"Peki nasıl oldu da gitmediniz?"

"Çünkü bu arada başka bir kaynaktan yardım gördüm."

"O halde bunu açıklamak için Sir Charles'a niye yazmadınız?

"Ertesi sabah öldüğünü gazetede okumuş olmasaydım, yazacaktım."

Kadının hikâyesinde çelişkili bir yan yoktu, hiçbir sorum cevapsız kalmadı. Sadece, facia sıralarında kocasına boşanma dâvâsı açıp açmadığını araştırarak kontrol edebilirdim.

Baskerville Hall'e gerçekten gitmiş olsaydı, oraya gitmediğini söylemeye cesaret edemezdi. Çünkü, sabahın erken saatinde kimseye görünmeden, Coombe Tracey'ye dönemezdi. Böyle bir yolculuk saklanamazdı. Galiba kadın, doğruyu söylüyordu, hiç olmazsa bir kısmını. Şaşkın bir halde hayâl kırıklığına uğramış olarak döndüm. İşin başkahramanına varmak için girdiğim her yolun sonunda bir engelle karşılaşıyordum. Yalnız, kadının yüzü gözümün önüne geldikçe, benden bir şey sakladığını hissediyordum. Niye o kadar sararmıştı? Soruları cevaplamamak için, niye bu kadar direnmişti? Olay olduğunda niye bu kadar sessiz kalmıştı. Bana görünmek istediği kadar masum olamazdı. Artık bu yönde gidemezdim. Şimdi, bozkırdaki taş kulübelerin içinde bulunacak olan, öteki ize dönmem gerekiyor.

O da pek belirsiz bir yöndü. Geri dönerken birbiri ardından gelen tepelerin, hâlâ ilk insanların iziyle dolu olduğunu farkettim. Barrymore şu yıkık kulübelerden birinde, bir yabancının yaşadığını söylemişti. Oysa bozkırda boydan boya her tarafa bunlardan yüzlercesi dağılmıştı. Fakat, o esrarengiz adamı buluncaya kadar bozkırdaki bütün kulübelere girip çıkacaktım. Adamı içeride bulduğum takdirde kim olduğunu ve bizi uzun zamandır neden izlediğini kendinden öğrenecektim, gerekirse silâhla tehdit edecektim. Regent Street'in kalabalığı arasında kaçması kolaydı ama, ıssız bozkırda elimden kaçması kolay değildi.

Eğer kulübeyi bulur da, sahibini içinde bulamazsam, ne olursa olsun, o esrarengiz adam gelinceye kadar orada kalıp bekleyeceğim. Holmes, onu Londra'da elinden kaçırmıştı. Sherlock Holmes'ün ben başarırsam, benim için büyük zafer olacak.

Bu olayda şans hep ters gitmişti ama, sonunda yardımıma yetişiyordu. Şansımın müjdecisiyse Bay Frankland'ın kendisiydi. O, gri favorili kırmızı yüzüyle, yürümekte olduğum ana yola açılan bahçe kapısının dışında duruyordu.

"İyi günler Doktor Watson!" diye bağırdı kendinden beklenmedik bir neşeyle. "Atlarınıza biraz mola verin ve beni kutlamak için, bir bardak şarap içmeye buyrun."

Kızına karşı davranışını öğrendikten sonra, kendisine karşı duygularım pek dostça değildi ama, Perkins ile arabayı eve göndermek istiyordum, bu da iyi bir fırsattı. Arabadan indim, akşam yemeğine kadar dönmeyeceğimi bildiren bir pusula gönderdim Sir Henry'ye. Sonra da Frankland'ın arkasından yemek odasına girdim.

"Benim için büyük bir gün Bay Watson, hayatımın en güzel günlerinden biri!" diye bağırdı gülerek. "İki iş birden bitirdim. Buradakilere yasaların olduğunu göstereceğim, burada belâ arayan bir adam var. Eski Middleton Parkı'nın ortasından bir yol hakkı aldım, park kapısının birkaç yüz metre karşısında. Ne buyrulur buna? Şu büyük adamlara, halkın haklarını gelişigüzel çiğneyemeyeceklerini öğreteceğim, kahrolasıcılar! Fernworthy halkının pikniğe geldiği ormanı kapattırdım. Şu insanlarda hiç mülkiyet duygusu yok, istedikleri yere paketleriyle, şişeleriyle gideceklerini sanıyorlar. İki dâvâ da karara bağlandı Doktor Watson, ikisi de lehime sonuçlandı. Sir John Morland'i kendi arazilerinde avlanıyor diye mahkûm ettirdiğimden beri, böyle sevinmemiştim."

"Bunu nasıl yaptınız?"

"Kayıtlara bakın. Okumaya değer, Frankland'e karşı Morland, kraliçenin barosunun mahkemesi. İki yüz pounda mal oldu bana ama, dâvâyı kazandım."

"Bundan bir çıkar sağladınız mı?"

"Hiç Bay Watson hiç. Bu durumdan hiçbir çıkarım olmadığını gururla söyleyebilirim. Sadece kamu görevi duygusuyla hareket ediyorum. Mesela bu akşam Fernworthy'lular toplanıp resmimi yakarak bana lânet okuyacaklar. Bu lânetleme toplantılarına engel olmaları için geçen defa polise söylemiştim. Emniyet müdürlüğünün durumu rezalet bayım, hakkım olan korumayı bile yapamıyorlar. Frankland'e karşı Regina dâvâsı için, halkın dikkatini çekerek bana karşı davranışlarından dolayı pişman olacaklarını onlara söyledim. Sözlerim şimdiden doğru çıktı."

"Nasıl?" diye sordum.

İhtiyar pek bilgiç bir tavır takındı.

"Çünkü onlara bilmek için can atacakları şeyi söyleyebilirdim; ama serserilere yardım etmem için, hiçbir şey yok."

Dedikodusundan kurtulmak için bir bahane düşünüyordum ama, birden bu düşünceden vazgeçip, bir süre daha dinlenmeye karar verdim. Yaşlı günahkârın ters huyunu iyi öğrenmiştim, Ayrıca, konuşması sırasında kendisi için önemli olmayan bir bilgi, benim için önemli olabilirdi.

"Herhalde yasak av bölgesiyle ilgilidir, değil mi?" diye sordum ilgisiz bir tavırla.

"Ha ha! Bu iş çok daha önemli! Bozkırdaki kaçak mahkûmdan ne haber?"

Birden irkildim. "Nerede olduğunu biliyor musunuz yoksa?" dedim.

"Tam yerini bilmiyorum ama, polisin onu nerede yakalayabileceğini biliyorum. Adamı bulmanın biricik yolunun, yiyeceğini nereden sağladığını keşfetmek olduğu hiç gelmedi mi aklınıza?"

Gerçeğe yaklaştığı belliydi, rahatsız olmaya başladım. "Elbette," dedim. "Ama, bozkırda bir yerde olduğunu nereden biliyorsunuz?

"Biliyorum, çünkü ona yemek götüren haberciyi kendi gözlerimle gördüm."

Barrymore'u gördü diye içim hop etti. Bu, her şeye burnunu sokan yaşlı oyunbozanın gücü altına girmek tehlikeliydi. Fakat, sonra söylediği içimi rahatlattı.

"Yiyeceğinin bir çocuk tarafından götürüldüğünü söylediğimde şaşıracaksınız. Çatıdaki teleskopumla her gün görüyorum. Aynı yoldan, aynı saatte gidiyor, kaçak mahkûmdan başka kime götürebilir ki."

Bu talihe diyecek yoktu doğrusu! Ancak, ilgilenmiyormuş gibi davranmaya devam ettim. Bir çocuk! Barrymore'da, meçhul adamın bir çocuk tarafından yardım gördüğünü söylemişti. O adamı gözlüyordu demek, kaçak mahkûmu değil, Frankland burada tökezlemişti. Fakat, bu yaşlı gevezeden, bilmediğim ilginç bilgiler alabilirsem o zaman, uzun ve yorucu bir av peşinde koşmaktan kurtulmuş olacaktım. Bu yüzden, anlattıklarına inanmıyormuş gibi yaptım.

"Bozkırdaki çobanların birine yemek götüren bir çocuk da olabilir," dedim.

En ufak bir karşı koyma, yaşlı diktatörün gözlerinden ateş fışkırtıyordu. Gözleri şeytan gibi bakıyordu ve gri favorileri, kızgın bir kedinin tüyleri gibi dikilmişti.

"Yok bayım yok!" dedi uzayan bozkırı göstererek. "Şu ötedeki kara kayayı görüyor musunuz? Arkasında üstü dikenli çalıyla kaplı olan tepeyi? Bütün bozkırın en taşlı kısmıdır. Çobanın işi ne orada? İleri sürdüğünüz düşünce çok saçma."

Boynumu bükerek, durumu bilmeden konuştuğumu itiraf ettim. Böyle uysal davranışım, onun daha çok konuşmasına yol açtı.

"Emin olun ki, herhangi bir yargıya varmadan, sağlam sebeplere dayanırım. Kaç kere gördüm çocuğu torbasıyla. Her gün, bazen günde iki kere. Bir dakika Doktor Watson. Evet o, işte yine göründü. Gözlerim beni yanıltıyor mu yoksa, gördüğüm şey gerçek mi?"

Bizden oldukça uzaktaydı ama, mat yeşil ve gri tümseğin üstünde siyah bir noktayı ben de görüyordum.

"Gelin, gelin," diye bağırdı Frankland yukarı kata koşarak. "Kendi gözünüzle görün de karar verin."

Teleskop üç ayaklı bir sehpanın üstüne monte edilmiş koskoca bir aletti, evin düz çatısı üstünde duruyordu.

"Çabuk olun Doktor Watson, tepenin arkasına geçmesin."

Oradaydı, omuzunda küçük bir torba, zorlukla tırmanıyordu tepeye. Zirveye varır varmaz bir an soğuk mavi göğe karşı ana çizgileri görünen paçavralar içindeki kaba şeklini gördüm. Birinin takip etmesinden korkuyormuş gibi, kaçamak ve sinsi bakışlarla muhteşem tepenin ardında kayboldu.

"Nasıl?"

"Gizli bir yolculuğa çıktığı belli çocuğun."

"Ne yaptığı bir polis memurunun bile anlayacağı kadar belli. Ama, tek kelime bile alamazlar benden. Doktor Watson, sizin de bu sırrı saklamanızı istiyorum. Tek kelime bile yok, anlıyorsunuz ya!"

"Nasıl isterseniz."

"Bana karşı utanç verici bir şekilde hareket ettiler. Frankland'e karşı Regina dâvâsının gerçekleri ortaya çıkınca, bütün belediye sakinleri pişman olacak. Polise hiç bir şekilde yardım etmeyeceğim. Ellerinden gelse lânet yağdırıp resmimi yakmak yerine, beni yakmakla daha memnun olurlardı. Gitmeyin lütfen. Bu büyük günün şerefine şarap şişesini boşaltmama yardım edin!"

Bütün ısrarlarına karşı koydum ve benimle birlikte evime kadar gelme isteğinden vazgeçirdim. Gözleri benim üstümde olduğu halde, yoluma devam ettim. Derken bozkıra saptım ve çocuğun, arkasında kaybolduğu taşlı tepeye doğru yürümeye başladım. Her şey lehime çalışıyordu, talihin yoluma çıkardığı bu fırsatı kaçırmayacağıma ve bu işten vazgeçmeyeceğime dair yemin ettim.

Tepenin zirvesine vardığımda, güneş batmak üzereydi ve önümdeki uzun bayırlar, bir yanda altın yeşili, öte yanda gri gölgelere bürünmüştü. Ufukta sis vardı, içinden Belliver ve Vixen Tor'un hayâlî biçimleri yükseliyordu. Geniş ovada ne ses vardı, ne bir hareket. Büyük bir gri kuş, bir martı ya da bir çulluk mavi gökte yükseldi. Gökyüzünün kubbesiyle altındaki çöl ortasında bizden başka canlı yoktu sanki. Kısır manzara, yalnızlık hissi, görevimin esrarı ve önemi içimi ürpertiyordu. Görünürde kimse yoktu. Ama tam önümdeki tepelerde eski taş kulübeler, daire halinde sıralanmıştı. Aralarında derme çatma çatısı olan bir kulübe vardı. Onu görür görmez kalbim hop etti. Yabancının gizlendiği yer burası olmalıydı. Nihayet ayağımı gizlendiği yerin eşiğine basmıştım, elimin altındaydı.

Stapleton'ın, konan bir kelebeğin yanına ağı elinde yaklaşması gibi, dikkatle kulübeye doğru ilerlerken orada birinin oturduğundan adım gibi emindim. Kayaların arasından giden belli belirsiz bir patika üstünde kapı gibi kullanılan yıkık dökük bir delik vardı. İçerden ses gelmiyordu, meçhul adam orada saklanmış olabileceği gibi, bozkırda sinsi sinsi dolaşıyor da olabilirdi. Sinirlerim heyecandan gerilmişti. Sigaramı atıp, silâhımın kabzasını kavradım, kapıya doğru hızla ilerleyip içeri baktım. Boştu.

Yanlış yere gelmediğimden emindim. Adamın kaldığı yerin orası olduğu belliydi. Neolitik Çağ adamının bir zamanlar üstünde yattığı taşın üzerinde muşambaya sarılı birkaç battaniye, bir de içinde küllerin yığılı olduğu kaba saba bir ocak vardı. Yanında birkaç tencere, tabak, yarı dolu bir su kovası duruyordu. Bir sürü boş konserve tenekesi uzun süredir burada yaşandığının belirtisiydi. Kulübenin ortasında masa gibi kullanılan düz bir taş ve üstünde de küçük bir sepet vardı. İçinde bir somun ekmek, konserve, peynir ve iki konserve tenekesi şeftali vardı. Sepetin içindekileri inceledikten sonra yerine bırakırken, altında yazılı bir kâğıt görünce kâlbim hızla çarpmaya başladı. Hemen alıp baktım, kurşun kalemle şu yazılıydı: 'Doktor Watson Coombe Tracey'ye gitti.'

Kâğıt elimde, bir dakika kadar bu haberin anlamını düşündüm. Demek, Sir Henry değil, bendim esrarlı adam tarafından izlenen. Beni kendi takip etmemiş, bir ajan göndermişti, belki de çocuğu bu iş için kullanıyordu. Ve çocuğun raporu da buradaydı işte. Belki, bozkıra geldiğimden beri gözden kaçan veya rapor edilmeyen hiç bir hareketim olmamıştı. Gözle görülmeyen bir kuvvet duygusu vardı hep, son derece hünerle ve incelikle çevremizi saran bu ağ, bizi öylesine hafif tutuyordu ki, insan uç bir noktaya varınca farkedebilirdi ancak, ağa takıldığını.

Burada, bulduğum raporun dışında , başka raporlar da olabilirdi, kulübenin içini aramaya başladım. Bununla beraber, ne rapora benzer bir şey vardı, ne de garip yerde yaşayan adamın karakterini ve amacını gösteren bir belirti.

Şiddetli yağan yağmurları düşünüp, derme çatma dama bakınca, bu rahatsız yerde yaşamasını gerektirecek sebebin ne olduğunu gerçekten çok merak ettim. Bu, bizim kötülüğümüzü isteyen düşman mıydı, yoksa, bizimle hiç ilgisi olmayan biri miydi? Bunu anlamadan kulübeden ayrılmamaya karar verdim.

Dışarıda güneş alçalıyordu. Batı, kızıllıklara altın sarılarına bürünmüştü. Büyük Grimpen bataklığı arasında, uzaktaki su birikintileri, kızıl lekeler halinde yansıtıyordu bu ışınları. Baskerville Hall'ün iki kulesi ve Grimpen köyünü belirten uzaktaki duman görünüyordu. İkisinin ortasında tepenin ardında Stapleton'ların evi vardı. Güneşin batmadan önce ışığı altında her şey tatlı, hoş ve sakindi. Buna rağmen, bütün bedenim, yaşanan olayların dehşetiyle titriyordu. Sinirlerim gergindi ama, sabırla, iradeyle kulübenin karanlık, kuytu bir köşesine oturup şüpheli adamın gelmesini bekledim.

Düşüncelere dalmış vaziyette otururken, duyduğum ses yüzünden birden irkildim. Uzaktan, taşlara vuran çizmenin tın tın öten sesi geldi. Bu sesler, birbirlerini takip ederek gittikçe yaklaşıyordu. Köşenin karanlığına saklanıp, cebimdeki tabancanın horozunu kaldırdım; yabancıyı görmeden ortaya çıkmamaya kararlıydım. Bir ara sesler kesildi. Durmuştu herhalde. Fakat, ayak sesleri yeniden duyuldu ve kulübenin kapısında aniden bir gölge belirdi.

"Dışarıdaki hava, buradakinden daha iyi sevgili Watson," dedi çok iyi tanıdığım bir ses. "Açık havayı tercih edeceğini sanıyorum."

ON İKİ

BOZKIRDA ÖLÜM

Bir an soluğum kesildi sandım, sesim kısıldı. Kulaklarıma inanımıyordum. Derken duyularım ve sesim geri geldi ve tedirginliğin ezici ağırlığı bir anda üstümden kalktı. Bu soğuk, keskin, alay dolu ses tonu, dünyada ancak bir kişiye ait olabilirdi.

"Holmes!" diye haykırdım. "Holmes."

"Azizim Watson dışarı çıkın," dedi, "Tabancana da dikkat et, lütfen."

Harabe kapıdan eğilerek çıktım. Holmes, dışarda bir taşın üstüne oturmuştu, gri gözleri benim şaşkın yüzümü görünce zevkten oynamaya başladı. Zayıflamış, incelmişti ama, formu yerindeydi. Zeki yüzü güneşten tunçlaşmış, rüzgârdan yanmıştı. Tüvid elbisesi ve meşhur kepiyle bozkırda geziye çıkmış bir turiste benziyordu. Özelliklerinden biri olan temizliği sayesinde yüzünün Baker Street'deki gibi yumuşak kalmasını sağlamıştı.

"Ömrümde bu kadar çok sevinmemiştim," dedim eline sarılıp sıkarak.

"Şaşırmamışsındır da."

"Evet, doğru hiç bu kadar çok şaşırmamıştım."

"Emin ol, yalnız sen değilsin şaşıran, bu gizli barınağımı bulacağın aklıma gelmezdi ve içeride olduğunu, kapının yirmi metre önüne geldikten sonra fartkettim."

"Ayak izinden tanıdın herhalde?"

"Hayır Watson; dünyadaki bin bir ayak izi içinde, seninkini nasıl tanıyabilirim? Beni yanıltmak istiyorsan, sigaranı değiştirmen gerek. Bir sigara izmariti üstünde Bradley Oxford Street markası görürsem dostum Watson'ın o dolaylarda olduğunu hemen anlarım. Herhalde, burayı bulduğun zaman düşmanımı yakalayacağını düşünerek sevinmişsindir."

"Öyle."

"Ben de öyle düşündüm, hayran kalınacak sabrını bildiğimden, yabancının dönüşünü görmek üzere, silâh elinde pusuya yatıp beklediğini biliyordum. Demek, gerçekten caninin ben olduğumu sandın ha?"

"Kim olduğunu bilmiyordum ama, bulmaya karar vermiştim."

"Mükemmel Watson! Tam yerini buldun? Kaçak mahkûmu kovaladığın gece görmüşsündür herhalde, ayın arkamdan çıktığını hesap edememiştim."

"Evet, o zaman gördüm."

"Burayı buluncaya kadar da herhalde kulübelere tek, tek girip çıktın, değil mi?"

"Hayır, senin çocuk izlendiğinin farkında olmadığı için, seni ne tarafta aramam gerektiğini gösterdi."

"Teleskoplu ihtiyar olacak. Merceklerde parıldıyan ışığı gördüğümde ne olduğunu ilk anda

anlamamıştım."Kalkıp kulübenin içine baktı. "Bakıyorum erzak getirmiş Cartwright. Bu kâğıt da ne? Demek Coombe Tracey'ye gittin ha?"

"Evet."

"Bayan Laura Lyons'ı görmeye mi?"

"Evet."

"Aferin! Araştırmalarımızın paralel gittiği belli, bulgularımızı birleştirirsek durumu epey açığa çıkarmış olacağız."

"Holmes, inan burada olmana çok sevindim. Doğrusu sorumluluk ve esrarengiz durumlar sinirlerime dokunmaya başlamıştı. Ama, buraya nasıl geldin Holmes, burada gizli gizli ne yapıyorsun? Aslında, senin Baker Street'de şantaj dâvâsını çözme işiyle uğraşıyor olman gerekmiyor muydu?"

"Sevgili dostum, daha birçok olayda olduğu gibi, bu olayda da, paha biçilmez yardımın dokundu bana. Sana oyun oynuyormuş gibi göründümse, ne olur bağışla beni. Doğrusu, bir bakıma senin için böyle davrandım, tehlikede oluşun getirdi beni buraya. Olayı bizzat inceleyip, sana yardımcı olmak istedim. Sir Henry ve seninle birlikte olsaydım, bu dikkat çekici olurdu ve benim varlığım düşman ya da düşmanlarımızı tetikte bulundururdu. Hall'de otursaydım, bulduğum bilgilerin araştırmasını yapamazdım, şimdi, tam olarak anlaşılmasa da, elde ettiğim bazı ipuçları sayesinde, yoluma devam edeceğim. Esrarengiz olayların üzerindeki sis perdesi aralanır aralanmaz da, bütün ağırlığımla üstüne saldıracağım."

"Peki ama, bana söyleyebilirdin."

"Söyleyecek olsaydım, işimize yaramazdı ve en ufak bir dikkatsizlik sonucu benim de işin içinde olduğum ortaya çıkabilirdi. Bana, mutlaka bir şey söylemek isteyecektin, ya da iyi kalpliliğinden dolayı, burada rahat etmem için bana bir şeyler getirmeye çalışacaktın. Böyle davrandığın takdirde ise boş yere, tehlikeye atılmış olacaktık. Cartwright'ı aldım yanıma, haber bürosundaki ufaklığı hatırlarsın, ufak tefek ihtiyaçlarımı karşılıyor, bir somun ekmek, bir temiz yaka. İnsan başka ne ister? Bir çift göz, çok çevik bir çift bacak, ikisi de eşsiz."

"Demek, bütün raporlarım boşa gitti ha?" diye titredi sesim, onları yazarken duyduğum gurur ve zahmetimi düşünerek.

Holmes cebinden bir deste kâğıt çıkardı.

"İşte burada raporların, aziz dostum, okuya okuya bir hayli yıprattım. Durumu öyle iyi ayarladım ki, raporlar hemen ertesi gün elime geçiyordu. Son derece esrarlı bir olayda göstermiş olduğun zekâ ve çalışmanı candan kutlarım."

Hayâl kırıklığına uğradığım için, hâlâ kızıyordum ama, Holmes'ün beni samimiyetle övmesi öfkemi yatıştırmıştı. Söylediklerine hak vermiyor değildim, onun böyle davranması, ikimiz için de iyi olmuştu.

"Böyle daha iyi oldu," dedi yüzümde öfkemin kaybolduğunu görünce. "Şimdi anlat bakalım, Laura Lyons'dan neler öğrendin? Onu görmeye gittiğini tahmin etmek güç değildi, çünkü bu konuda bize

yardımı dokunabilecek Coombe Tracey'deki tek kişi, o. Nitekim sen gitmiş olmasaydın, yarın ben gidecektim."

Güneş batmış, alacakaranlık bozkıra inmeğe başlamıştı. Hava serinledi, ısınmak için kulübeye girdik. Orada, alacakaranlık içinde, bir köşeye oturduktan sonra, Holmes'e Laura Lyons ile konuştuklarımızı anlattım. Öyle ilgilendi ki, bazı yerlerini iki defa anlattırırdı.

"Bu çok önemli," dedi ben sözümü bitirince. "Bu, önemli bir boşluğu dolduruyor. Bu kadınla, Stapleton arasında yakın bir ilişki olduğunu biliyorsundur herhalde, değil mi?"

"Bu ilişkiden haberim yoktu."

"Bunda şüphe yok. Buluşuyorlar, yazışıyorlar, güçlü bir ilişki var aralarında. Bu, elimize pek güçlü bir silâh veriyor. Karısını ayırabilmek için onu kullanabilseydim..."

"Karısı mı?"

"Senin bana vermiş olduğun bilgiye karşılık, ben de sana bir iki şey söyleyeyim. Burada, Bayan Stapleton diye bilinen kadın, aslında karısı."

"Vay canına! Bundan emin misin? Madem durum dediğin gibi, neden Sir Henry'nin, karısına âşık olmasına izin veriyor?"

"Sir Henry'nin âşık olmasının ona bir zararı yok ki. Sir Henry'nin Bayan Stapleton ile fazla ilgilenmesine her defasında nasıl engel olduğunu sen de gördün. O kadın, kardeşi değil, karısı."

"Niye bu kadar ince plânlanmış bir iş böyle?"

"Çünkü, Stapleton onu serbest bir kadın olarak gösterdiği takdirde, kendi için daha yararlı olacağını biliyordu."

Şimdiye kadar açıklanmayan belirsiz kuşkularım şekillenip, Stapleton üstünde toplandı. O duygusuz, renksiz, hasır şapkalı, kelebek ağlı adamda müthiş bir şey görüyor gibiydim, güzel yüzlü, kötü kalpli, sonsuz sabır ve hüner sahibi bir yaratık.

"Demek ki düşmanımız o. Londra'da, bizi takip eden kişi de o olabilir."

"Sanırım öyle."

"Uyarı mektubunu da karısı yazmıştır herhalde?"

"Öyle olacak."

"Ama bundan emin misin Holmes? Kadının, Stapleton'ın karısı olduğunu nereden öğrendin."

"Çünkü seninle karşılaştığı zaman, hayatıyla ilgili bir gerçeği söyleyecek kadar boş bulunmuştu ve tahmin ederim ki, sonradan buna çok pişman oldu. Bir zamanlar İngiltere'de, bir yerlerde öğretmenlik yaptığı gerçek. Bir okul öğretmenini izlemekten daha kolay bir şey de yoktur. Bu meslekte olan herhangi bir kimseyi bulmak için, pek çok eğitim bürosu var. Ufak bir araştırma sonucu okulun birtakım kötü olaylar yüzünden yıkıma uğradığını, okul sahibinin de, ki o zamanlar adı başkaymış, karısı ile birlikte ortadan kaybolduğunu öğrendim. Tarifler uyuyordu. Kaybolan adamın böcek bilimine düşkün olduğunu öğrenince, tahminimde yanılmadığımı anladım."

Esrar perdesi kalkıyordu fakat, hâlâ gölgede kalan bazı noktalar vardı.

"Eğer bu kadın gerçekten karısıysa, Bayan Laura Lyons'ın, bu işte rolü ne peki?" diye sordum.

"Bu, senin araştırmalarının aydınlattığı noktalardan biri. Kadınla yaptığın görüşme, durumunu ortaya çıkardı. Kocasıyla arasında herhangi bir boşanma düşünüldüğünü bilmiyordum. Durum böyleyse, Stapleton'ı bekâr olarak ele alırsak, demek ki karısı olmayı hayâl ediyordu."

"Hayâl kırıklığına uğrayınca ne olacak?"

"Kadın o zaman işimize yarayacak. Yarın ilk işimiz onu görmek olsun. Watson, şu an olman gereken yerden uzun süre ayrıldın gibi geliyor, ne dersin? Bence, hemen dönsen iyi olur."

Son kırmızı çizgiler de batıda solmuş, gece bozkırın üstüne çökmüştü. Lacivert bir gökte, tek tük sönük yıldız parlıyordu.

"Bir sorum daha var Holmes," dedim ayağa kalkarak. "Öğrenmemde bir sakınca yok sanırım. Bütün bunlardan amaç ne, nedir tüm bunlar?"

Holmes alçak sesle cevap verdi:

"Cinayet Watson, iyi pânlanmış, kasıtlı cinayet. Başka soru sorma. Onun ağı Sir Henry'nin üstüne kapanırken, benimki de onun üstüne kapanıyor ve senin yardımınla da hemen hemen avucumun içinde gibi. Bizim için bir tek tehlike var sadece. Biz, hazır olmadan, adamın harekete geçmesi. Bir gün daha, en fazla iki gün sonra, iş tamam olacak ama, o zamana kadar, acı çeken çocuğuna şefkatle bakan bir anne gibi, iyi bak Sir Henry'ye. Buraya gelmekte belki haklıydın ama, yanından hiç ayrılmasaydın daha iyi olurdu. O da ne!"

Müthiş bir çığlık, uzun, dehşet dolu bir çığlık yükseldi bozkırın sessizliğinden.

"Tanrım!" diye bağırdım, soluğum kesilmişti. "Nedir bu? Ne olabilir?"

Holmes ayağa sıçradı, kulübenin kapısında atletik vücudunun ana çizgilerini görüyordum, omuzları düşük, başı ilerde, karanlığı süzüyordu.

"Sus," diye fısıldadı, "Sus."

Çığlık öyle dehşetle çıkmıştı ki, gölgeler altındaki ovanın uzak bir yerinden gelen ses, tekrar çınladığında kulaklarımızda daha yakın, daha yüksek perdeden çınladı.

"Nerede?" diye fısıldadı Holmes; sesindeki heyecandan, o çelik gibi sinirleri olan adamın, sinirden titrediğini farkettim. Bu çığlığa yeni bir ses daha karışmıştı, derin, anlaşılmaz bir hırıltı, ritmik ve korkunç, denizin dalgalarının yükselip, alçaldığında çıkardığı ses gibi.

"Köpek!" diye bağırdı Holmes; "Gel Watson, koş! Aman Tanrım, geç mi kaldık yoksa?"

Bozkırda hızla koşmaya başlamıştı, ben de arkasından koşuyordum. Ama, önümüzdeki engebeli toprağın bir tarafından, umutsuzluk dolu bir çığlık daha geldi, derken küt diye ağır bir şey, gürültüyle düştü. Durup dinledik. Rüzgârsız gecenin ağır sessizliği içinde korkunç homurtuların dışında, başka ses duyulmuyordu.

Holmes'ün üzgün bir adam gibi, elini alnına götürdüğünü gördüm. Ayağıyle yere vurdu.

"Yenildik Watson, korkarım geç kaldık!"

"Yok canım!"

"Boş yere bekledim. Sen de, Watson, bak, oradan ayrılman neye mal oldu! Ama, Tanrı şahit, eğer Sir Henry'ye bir şey olduysa, bunun hesabını sormamız gerekir."

Düşe kalka, kayalara çarpa çarpa, yabani otların arasından, tepelere tırmanıp, bayırlardan rüzgâr gibi inerek ve korkunç seslerin geldiği yöne doğru, karanlığın içinde koşuyorduk. Sesin her yükselişinde Holmes, karanlığın içinde bir şeyler görmeye çalışıyordu ama, bu karanlığın içinde bir şey görmek mümkün değildi.

"Bir şey görebiliyor musun?"

"Hayır."

"O da ne?"

Sol tarafımızan, hafif bir inilti gelmişti kulağımıza. O yandaki bir sıra kayalık, taşlı bir bayıra bakan keskin bir kayayla bitiyordu. Çentikli yüzünde, kanatları açık duran bir kartal gibi, karanlık eğri bir cisim vardı. Ona doğru koşarken, belirsiz çizgileri biçimlenmeye başlamıştı. Yüzüstü yatan bir adamdı bu ve kollarının arasında kalan başı, garip bir durumdaydı. Omuzlar büzülmüş, vücut sanki parende atmak üzereydi. Duruşu öyle korkunçtu ki, ürkmemek elde değildi. Holmes, yerde yatan adamın üzerinde gezdirdiği elini, dehşet içinde çekti. Çaktığı kibritin alevi, kanlı parmaklarını ve maktulün ezilmiş kafasından yavaş yavaş ve aktıkça genişleyen korkunç kan birikintisini aydınlatıyordu. Alevin aydınlattığı bir şey daha vardı. Yüzüstü yatan bu kişi Sir Henry Baskerville'den başkası olamazdı. Çünkü, o kızıl tüvid elbisesini unutmamıza imkân yoktu. Çünkü, Baker Street'e geldiği zaman giymiş olduğu elbiseydi üstündeki. Korkunç manzarayı gördükten sonra, kibritin alevi titreyip söndü, alevle birlikte, içimizdeki umudumuz da sönmüştü.

"Lânet olsun, lânet olsun," diye bağırdım. "Ah, Holmes, onu yalnız bıraktığım için kendimi hiçbir zaman affetmeyeceğim."

"Benim suçum daha büyük Watson. Mesele tamamıyla çözülsün diye, zavallının ölmesine neden oldum. Mesleğimdeki en büyük darbe, bu oldu. Ama, nereden bilebilirdik ki, bütün uyarılarımıza rağmen, bozkıra yalnız çıkıp, hayatını tehlikeye atacağını!"

"Lânet olsun, o çığlıkları duyup da, bu kadar yakınımız da olmasına rağmen, kurtaramadık. Onun ölümüne neden olan o canavar köpek nerede acaba?" Kayaların arasında bir yerde saklanıyordur şimdi belki de. Ya Stapleton nerede? Bunu kendisine sormamız gerekir."

"Soracağımızdan emin olabilirsin Watson!.. Amcayla yeğen öldürüldüler. Biri doğaüstü sandığı bir hayvanı görür görmez, ötekiyse gördüğü bu cehennem yaratığından delice kaçarken. Ama, köpekle, bu olaylar arasındaki bağı mutlaka çözmeliyiz."

Zavallı kadının parçalanmış vücudunun yanında durmuştuk, bütün uzun ve yorucu çalışmalarımızı boşa çıkaran bu anî ve korkunç olay, içimizi eziyordu. Zavallı dostumuzun düşmüş olduğu kayaların tepesine çıkarken, ay yükseldi, zirvesinden, yarı gümüş, yarı karanlık dolu olan gölge içindeki bozkıra baktım. Uzaklarda, kilometrelerce uzaklarda, Grimpen bataklığı yönünde, tek bir ışık yanıyordu. Bu ışık, gelse gelse Stapletonlar'ın evinden gelebilirdi. Nefretle yumruğumu sıktım.

"Niye hemen gidip yakalamıyoruz?"

"Henüz değil. Adam çok kurnaz ve tedbirli. Bildiğimiz değil önemli olan, kanıtlayabileceğimiz şey önemli. Yanlış bir adım atarsak, adamı elimizden kaçırabiliriz."

"Ne yapabiliriz ki?"

"Yarın yapacak çok iş var. Bu gece zavallı dostumuza yapılması gereken son vazifeyi yerine getirelim, başka bir şey yapamayız."

Birlikte tepeden aşağı inip, gümüş taşlar üstünde kapkara ama, belirli bir şekilde yatan cesede tekrar yaklaştık. O garip biçime girmiş olan beden, içime bıçak gibi saplandı sanki, gözlerim yaşla doldu.

"Holmes, yardım çağırmanız gerek. Hall'e kadar taşıyamayız bu cesedi. Aman Tanrım, Holmes, delirdin mi, ne yapıyorsun?"

Holmes neşeyle bağırıp, cesedin üstüne eğilmişti. Birden ayağa kalkıp, elimi tutarak, beni kucakladı. Benim ciddi, soğukkanlı arkadaşım mıydı bu? Yaptığı hareketler hiç de normal değildi!"

"Sakal! Sakal! Adam sakallı!"

"Sakallı mı?"

"Sir Henry değil bu. Bu adam, benim komşum olan kaçak mahkûm!"

Heyecan içinde sırtüstü çevirdi cesedi, kan damlayan sakalı soğuk parlak aya yönelmişti. Kırışık alınlı ve içeri çökmüş hayvanî gözleri, cesedin kim olduğunu gösteriyordu. Kayanın üstündeki mumun ışıdığı yüzle aynı yüzdü bu yani, cani Selden'ın yüzü.

Bir anda her şey aydınlandı. Sir Henry'nin Barrymore'a eski elbiselerini vermiş olduğunu hatırladım. Barrymore, bunları Selden'ın kolay kaçması için ona yollamıştı. Çizmeler, gömlek, hepsi Sir Henry'nindi. Holmes'e durumu anlatırken, kalbim hızlı ve neşe içinde çarpıyordu.

"Demek ki, giydiği elbiseler yüzünden öldü bu kaçak," dedi.

Köpeğe, Sir Henry'nin bir eşyasının koklatıldığı belli, herhalde otelde kaybolan çizmedir koklatılan, adam da bu yüzden öldü. Yine de garip bir şey var. Selden, bu zifiri karanlıkta köpeğin kendisini izlediğini nasıl anladı da, kaçmaya başladı?"

"Köpeğin sesini duymuştur."

"Bozkırda köpek sesi duymanın bunun gibi kaçak birini, kendisini ele verecek kadar bağırtarak, dehşete düşüreceği inanılmaz bir şey. Sanırım, köpek uzun süre kovalamış onu."

"Bana daha esrarengiz gelen tarafı, bütün tahminlerimizin doğru olduğunu düşünecek olursak..."

"Bir şey tahmin ettiğim yok benim."

"O halde bu köpek niye bu gece salınmış? Hep bozkırda dolaşmıyordu herhalde. Sir Henry'nin orada olacağını bilmeden Stapleton onu nasıl bırakır?"

"Beni endişelendiren şeyin cevabı daha zor, senin sorunun cevabını yakında buluruz ama, benimki hep sır olarak kalabilir. Şimdi önemli olan şu zavallı kaçağın cesedini ne yapacağımız. Burada, tilkilere, kargalara bırakacak değiliz ya."

"Bence polise haber verinceye kadar, şu kulübelerden birine çekelim."

"Tamam. İkimiz oraya kadar taşıyabiliriz herhalde. Hey, Watson, dur bir dakika. Biri geliyor. Eğer yanılmıyorsam, tahmin ettiğim adam geliyor. Dikkatli davran, yanlış bir kelime kullanıp, açık verme. Yoksa, plânlarımızın hepsi suya düşer."

Bozkırdan biri geliyordu, purosunun ateşini görüyordum. Parlak ay, adamı iyice belirgin duruma getirmişti. Doğa bilimcinin ufak tefek biçimini ve kaygısız yürüyüşünü görüyordum. Bizi görünce şaşırarak durdu fakat, hemen toparlanıp yanımıza yaklaştı.

"Vay! Doktor Watson, siz misiniz? Gecenin bu saatinde sizi burada göreceğim hiç aklıma gelmezdi. Aman Tanrım, bu da ne! Birine bir şey olmuş! Sakın dostumuz Sir Henry!.." Aceleyle önümden geçip cesedin üstüne eğildi. Derin bir soluk aldığını duydum, puro parmaklarının arasından düştü."

"Kim, kim bu adam?" diye kekeledi.

"Selden, Princetow ceza evinden kaçan adam."

Stapleton, bize döndüğünde yüzü bembeyazdı ama, geçirdiği şaşkınlık ve hayâl kırıklığına büyük bir güçle hâkim oldu. Keskin bakışlarını Holmes'den bana çevirdi.

"Aman Tanrım! Ne korkunç, nasıl ölmüş?"

"Şu kayalardan düşüp ölmüş olacak. Arkadaşımla ben bozkırda dolaşıyorduk, çığlığı duyup, buraya geldiğimizde iş işten geçmişti."

"Ben de duydum çığlığı. Onun için geldim. Sir Henry için kaygılanıyordum."

"Onun için neden kaygılanıyordunuz," diye sordum.

"Onun gelmesini bekliyordum. Gelmeyince şaşırdım, bozkırda çığlıklar duyunca ister istemez korktum." Gözler yine benden Holmes'e çevrildi, "Çığlıktan başka bir şey duydunuz mu?"

"Hayır," dedi Holmes. "Siz duydunuz mu?"

"Hayır."

"Ne duyabilirdik?"

"Canım, köylülerin hani şu hayalet canavardan söz ettiklerini duymuşsunuzdur. Bozkırda geceleri, bir köpek sesi duyduklarını anlatırlar. Bu gece de öyle bir köpek olup olmadığını düşünüyordum."

"Hiç öyle bir şey duymadık," dedim.

"Peki, şu zavallı adam nasıl öldü dersiniz?"

"Uzun süre korku ve endişe içinde olmak, adama aklını kaçırtmıştır. Deli gibi koşuyordu bozkırda, derken, düşüp başını parçaladı."

"En akla yatan açıklama tarzı bu," dedi Stapleton. Rahatladığını gösteren bir nefes aldı. "Siz ne dersiniz Bay Sherlock Holmes?"

Dostum, onun iltifatlarına gülümseyerek karşılık verdi.

"Beni hemen tanıdınız," dedi.

"Doktor Watson geldiğinden beri, sizin de gelmenizi bekliyorduk. Fakat, böyle kötü bir olayla karşılaşmanız, herhalde hoş olmamıştır."

"Öyle oldu. Dostumun yapacağı açıklamalar sizin için yeterli olur sanıyorum. Yarın Londra'ya kötü bir anıyla döneceğim."

"Demek yarın dönüyorsunuz?"

"Evet öyle."

"Umarım, ziyaretiniz bizi şaşkına çeviren olaylara biraz olsun ışık tutacaktır."

Omuz silkti Holmes.

"İnsan her zaman beklediği başarıyı elde edemez. Bir dedektif; dedikodular, efsaneler değil, gerçek olaylar arar. Bu olay umduğum gibi olmadı."

Dostum açık ve kaygısızca konuşuyordu. Stapleton hâlâ ters ters bakıyordu. Derken bana döndü:

"Şu zavallı adamın cesedini bizim eve götürsek diyeceğim ama, kız kardeşimi korkutur, onu endişelendirmeye hakkım yok. Üstüne bir şey örtsek, yarına kadar bir şey olmaz sanırım. Ama, sizleri konuk etmekten onur duyarım."

Stapleton'ın konukseverliğine karşı koyarak, Holmes ile ben Baskerville Hall'ün yolunu tuttuk. Doğa bilimciyi de evine dönmesi için yalnız bıraktık. Geri dönüp baktığımızda adamın, büyük bozkırda yavaş yavaş uzaklaştığını gördük. Kötü sonunu bulan adam, gümüş bayırda, kara bir leke gibi yatıyordu.

ON ÜÇ

AĞIN ÖRÜLÜŞÜ

"Her an onu yakalayabiliriz," dedi Holmes bozkırda yürürken. "Adam amma da hâkim sinirlerine! Kurduğu tuzağa düşen adamın başka biri olduğunu görünce, büyük bir hayâl kırıklığına uğramasına rağmen, yine de çabuk toparladı kendini. Watson, bunun gibi dişimize uygun biriyle bugüne kadar karşılaşmadığımızı Londra'da sana söylemiştim."

"Seni görmesi hoşuma gitmedi."

"Benim de öyle. Ama başka çare yoktu."

"Şimdi burada olduğunu bildiğine göre, plânlarında bir değişiklik olur mu?"

"Ya daha dikkatli davranır, ya da birden akılsızca davranarak yeni bir cinayet daha işleyebilir. Pek çok cani gibi aşırı derecede kendine güvenip, bizi aldatacağını sanabilir."

"Neden hemen tutuklamıyoruz?"

"Sevgili Watson, sen doğuştan hareketli bir adamsın. İçgüdün seni hep bir şey yapmaya zorluyor. Ama, bunları sadece seninle tartışmak için söylüyorum: Bu gece tutukladığımızı düşün, peki ne olacak? Elimizde aleyhine bir kanıt var mı? Adam çok kurnaz. Ona yardım eden bir suç ortağı olsaydı ve birkaç kanıt bulabilseydik belki. Ama, şu köpeği ortaya çıkarabilsek bile, bu efendisi için bir suç unsuru sayılmaz ki."

"Fakat, bir dâvâ açabiliriz."

"Hayır, elimizde tahmin ve şüpheden başka bir şey yok. Böyle bir hikâye ve bu kanıtlarla mahkemeye çıkacak olursak, gülerler bize."

"Sir Charles'ın ölümü var."

"Üstünde hiçbir iz bulunmadan ölü bulundu. Korkutularak öldüğünü ve korkusunun da ne olduğunu sadece sen ve ben biliyoruz, bunu o vurdumduymaz jüri üyelerine nasıl anlatırız? Bunun bir köpek olduğuna dair kanıt nerede? Dişlerinin izi yok. Köpeğin cesedi ısırmadığını ve Sir Charles'ın, köpek henüz yanına gelmeden öldüğünü biliyoruz. Bütün iddialarımızı kanıtlamamız gerek, kanıtlayacak durumda da değiliz."

"Peki bu geceki olay?"

"Bu gece de bir şey oldu sayılmaz. Yani köpekle, kaçak adamın ölümü arasında doğrudan doğruya bir ilişki yok. Köpeği görmedik. Sadece sesini duyduk ve bu, adamın peşinden koştuğunu ispatlamaz. Hiçbir kanıt yok ortada. Hayır sevgili dostum, şimdi bile elimizde dâvâyı açacak kanıt olmadığını ve bunu ele geçirinceye kadar tehlikeyi göze almamızın gerekli olduğunu anlamalısın."

"Ne yapacağız peki?"

"Durum kendisine açıklandığında, Bayan Laura Lyons'ın çok işimize yarayacağına inanıyorum. Bir plân hazırladım üstelik. Yarına kadar idare ederiz; katili ertesi güne kalmadan yakalayacağımızı tahmin ediyorum."

Başka bir şey konuşmadan, Baskerville'nin kapısına kadar dalgın, düşünceli şekilde yürüdük. Kapının önüne gelince.

"Sen de geliyor musun?" diye sordum.

"Evet, artık saklanmamın bir anlamı kalmadı. Yalnız, Watson, Sir Henry'ye, köpekten söz etme. Selden'ın ölüm nedeninin ayrıntılarını bilmesine gerek yok. Yarın sinirleri yatışmış olur, söylediğine göre, yarın akşam yemeğine davetlisiniz."

"Evet."

"Sen bir mazeret uydur, yalnız Sir Henry yalnız gitsin. Sanırım bunu kolayca ayarlayabilirsin. Akşam yemeğine geç kaldık. Umarım içebilecek bir çorba bulabiliriz."

"Meydana gelen son olaylardan sonra Sir Henry, birkaç gündür Sherlock Holmes'ün Londra'dan gelmesini bekliyordu, onu karşısında görünce çok sevindi. Bavulunun neden yanında olmadığını sordu ve bunun cevabını alamayınca kaşlarını yukarı kaldırdı. Daha sonra çorbamızı içerken, akşam yaşadığımız olayların bir kısmını Sir Henry'ye anlattık. Fakat, Barrymore ve karısına acı haberi vermek bana düştü. Barrymore için, bu rahatlatıcı bir şey olabilirdi ama, karısı için hiç de hoş bir haber değildi. Kardeşinin öldüğünü duyan kadın, önlüğünü yüzüne kapadı ve hüngür hüngür ağladı. Bu adam, birçok kişinin gözünde canavarın biriydi, yarı canavar yarı şeytandı; ama kadın için o çocukluğundaki küçük yaramaz kardeşiydi hâlâ. Daha sonra, Sir Henry bu akşam niçin dışarı çıkmadığını anlatmaya başladı.

"Watson dışarı çıktıktan sonra, evde canım çok sıkıldı. Beni tebrik edin çünkü sözümde durdum. Dışarı yalnız çıkmamaya yemin etmiş olmasaydım, çok eğlenebilirdim çünkü, Stapleton beni evine davet etmişti."

"Çok eğlenceli bir akşam geçireceğinizden şüphem yok," dedi Holmes kuru bir sesle. "Sizi öldü gibi düşünüp, yasınızı tutmaya kalkışmamız hoşunuza gitmezdi herhalde?"

Sir Henry gözlerini açtı:

"Nasıl, nasıl?"

"Zavallı Selden'ın üstünde sizin elbiseniz vardı. Korkarım elbisenizi ona veren uşağınızın başı belâya girecek."

"Sanırım, bana ait olduğunu gösteren herhangi bir arma yoktur üstünde."

"Şansınız varmış, daha doğrusu hepiniz şanslısınız, çünkü bu olayda hepiniz yasalara karşı geldiniz. Yasalara bağlı bir dedektif olarak, bütün evdekileri tutuklamam gerek mi, değil mi acaba diye düşünüyorum. Watson'un raporları suçu kanıtlayacak belgeler sayılabilir."

"Peki herhangi bir kanıt elde edebildiniz mi?" diye sordu Sir Henry. "Şu karışık işi çözebildiniz mi? Watson'la benim, buraya geldiğimizden beri bir şeyler bulup bulmadığınızı bilmiyorum."

"Çok geçmeden her şeyi önünüze serebileceğimi umuyorum. Bu iş, son derece karışık ve çözülmesi zor bir durum aldı. Daha birçok noktalar var aydınlatılması gereken ama, onlar da açığa çıkmak üzereler."

"Watson'ın da size söylediği gibi, köpeğin sesini gerçekten duyduk, boş bir efsane değil. Batı Amerikadayken köpeklerle ilgilenmiştim. Bu yüzden, seslerini iyi tanırım. Şu köpeği yakalayıp, esrarengiz durumu aydınlatırsanız, gelmiş geçmiş bütün dedektiflerin en büyüğü sizsiniz demektir."

"Eğer siz de yardım ederseniz, onu yakayabileceğimi sanıyorum."

"Ne derseniz yaparım."

"Güzel. Yalnız nedenini sormadan, söylediğim her şeyi yapmanızı rica edeceğim."

"Nasıl isterseniz."

"Böyle yaparsanız küçük problemimiz çözülmüş olacak. Şüphem yok ki..."

Birden susup, yukarı doğru bakmaya başladı. Işık yüzüne vurmuştu, çok dikkatli, kıpırdamadan duruyordu, tetikte bekleyen birinin kesme taştan yapılmış heykeline benziyordu.

"Ne var?" diye bağırdık ikimiz de.

Gözlerini yere indirirken heyecanını gizlemeye çalıştığını gördük. Yüz çizgilerinde bir değişiklik yoktu ama, gözleri ateş gibi parlıyordu.

"Bir sanatseverin hayranlığı sadece, özür dilerim," dedi elini karşı duvarda asılı portrelere doğru uzatarak. "Watson, sanattan bir şey anlamadığımı söyler ama, sadece sanat konusunda ki fikirlerimiz uyuşmuyor, hepsi o kadar. Doğrusu bu güzel bir portre serisi."

"Böyle düşünmeniz hoşuma gitti," dedi Sir Henry şaşkın şaşkın dostuma bakarak. "Bunlardan anladığımı söyleyecek değilim, resimden çok, attan ya da Buffalodan anlarım. Fakat, bu gibi sanat eserleriyle uğraşacak zaman bulamadım."

"İyi bir şey görünce hemen anlarım, bunu şimdi de görüyorum. Yemin ederim ki, şu bir Knelle'dir, arkadaki mavi ipek elbisesi olan bayanla, peruk takmış bay da Reynolds olmalı. Bunlar aile portreleri değil mi?"

"Evet."

"Adlarını biliyor musunuz?"

"Barrymore tek tek isimlerini öğretti ama, dersimi tekrarlayabileceğimi sanıyorum."

"Şu teleskoplu bay kim?"

"Tümamiral Baskerville, Batı Hind Adaları'nda Rodney'in kumandasındaydı. Mavi elbise giymiş, elinde kâğıt rulosu olan Sir William Baskerville, o da Pitt zamanında Avam Kamarasında encümen başkanıymış."

"Şu karşıdaki atlı, şu siyah kadife ve sırmalı?"

"Bu kişi... Bütün kötülüklerin başı, Şeytan Hugo, Baskerville köpeğini ortaya çıkaran. Onu unutacağınızı sanmıyorum."

Şaşkınlık ve büyük bir merakla portreye baktım.

"Hayret!" dedi Holmes. "Sakin kendi halinde bir adam gibi ama, gözlerinde gizli bir şeytanlık var sanıyorum. Daha iri yarı, kaba saba biri olarak hayâl etmiştim."

"O olduğundan şüphe yok, adı ve tarihi arkasında yazılı."

Holmes birkaç söz daha söyledi ama, yaşlı zampara, sanki büyülemişti onu, çünkü gözlerini bütün yemek boyunca ondan ayırmadı. Sir Henry, odasına çekildikten sonra ancak, dostumun düşüncelerini öğrenebildim. Yatak odasının şamdanını alıp beni yemek odasına geri götürdü ve ışığı zamanla lekelenmiş portreye doğru tuttu.

"Bir şey görüyor musun?"

Geniş tüylü şapkaya, kıvırcık buklelere, beyaz dantel yakaya ve sert ciddi yüze baktım. Zalim bir yüz değildi, ciddi, sert, haşin, hareketsiz ince dudaklı ağzı olan bir yüz, pek hoşgörülü olmayan soğuk bir bakış.

"Tanıdığın birine benziyor mu?"

"Çenesi biraz Sir Henry'yi andırıyor."

"Olabilir, ama dur bir dakika!" Bir sandalyenin üstüne çıktı, ışığı sol eline alıp kaldırdı, sağ eliyle, geniş şapka ve uzun saç lülelerini kapadı.

"Aman Tanrım!" diye bağırdım şaşkınlık içinde.

Stapleton'ın yüzü ortaya çıkmıştı.

"Biliyorsun ki, gözlerim yüz incelemeye alışmıştır, üstündeki süsleri değil. Bir cinayet dedektifinin ilk yapması gereken şeylerden biri de kıyafetleriyle kimliklerini saklayanların gerçek yüzünü görebilmesidir."

"Harika bir şey bu. Sanki kendi portresi."

"Çok ilgi çekici bir benzerlik, hem ruhî, hem fizikî bakımdan. Aile portrelerini incelemek, insanı ruhgöçüne inandırmaya yeter. Adamın Baskerville'lerden olduğu belli."

"Öyleyse, mirasda hak iddia ediyor?"

"Evet, öyle. Şu resim, tesadüfen, eksik olan halkayı tamamladı. Yakaladık Watson, elimizde, yarın geceden önce ağımızın içinde kendi kelebeklerinden biri gibi çırpınacağına dair yemin edebilirim. Bir topluiğne, bir mantar, bir de kart, Baker Street'deki koleksiyonumuza ekleyebiliriz." Resimlerle ilgilenmeyi bırakıp başını çevirdiğinde kahkahalarla gülmeye başladı, Holmes böyle güldüğü zaman, biri hapı yuttu demektir.

Sabah erken kalktım, ama Holmes benden de erken kalkmıştı, giyinmiş, ve bahçeden geldiğini gördüm.

"Bugün güzel geçecek," dedi, ellerini neşe içinde birbirine vurarak. "Ağların hepsi yerinde, toplamaya başlayabiliriz. Gün bitmeden, bizim, şu koca, zayıf çeneli kalkan balığı, bakalım ağımızın içine düşecek mi?"

"Sabah sabah bozkıra mı gittin?"

"Grimpen'den Princetown'a, Selden'ın ölümünü bildiren bir telgraf gönderdim. Artık, hiçbirinizin konuyla ilgilenmesine gerek kalmadı. Sadık Cartwright'a güvende olduğumu söyledim. Yoksa zavallı, bir köpek efendisinin mezarı başından nasıl ayrılmazsa, o da oradan ayrılmazdı."

"Şimdi ne yapacağız?"

"Sir Henry'yi göreceğiz. İşte geliyor."

"Günaydın Holmes," dedi Sir Henry. "Genelkurmaybaşkanıyla, savaş plânları hazırlayan bir general gibisiniz."

"Kesinlikle öyle. Watson emir bekliyor."

"Ben de."

"Çok güzel. Duyduğuma göre, bu gece Stapleton'larda yemeğe davetliymişsiniz doğru mu?"

"Siz de gelin. Çok konuksever kişiler, sizi görmekten büyük zevk duyacaklarından eminim."

"Üzgünüm, Watson ile beraber Londra'ya gitmemizin daha faydalı olacağını düşünüyorum."

Sir Henry'nin yüzü gözle görülür şekilde asıldı.

"Bu işi çözmeden gitmeyeceğinizi sanıyordum. Hall olsun, bozkır olsun; hiç de hoş yer değil. Burada yalnız kalmak pek hoş olmayacak."

"Sevgili dostum; bana tamamıyla güvenmenizi ve söylediğim her şeyi itiraz etmeden yerine getirmenizi rica etmiştim. Dostlarınıza, yemekte bulunmayı çok istediğimi fakat, acele bir iş nedeniyle Londra'ya gitmemiz gerektiğini söylersiniz. Çok yakında yeniden Devonshire'a döneceğimizi umuyoruz. Dediklerimi onlara söylemeyi unutmazsınız, değil mi?"

"Israr ediyorsanız, peki."

"Başka çıkar bir yol olmadığına inanın."

Sir Henry bizim kaçtığımızı düşündüğü için, alnını kırıştırıyordu, incinmişti sanki.

"Ne zaman gitmek istiyorsunuz?" diye sordu soğuk bir sesle.

"Kahvaltıdan hemen sonra, Coombe Tracey'ye gideceğiz ama, Watson eşyalarını almayacak, geri geleceğinden emin olabilirsiniz. Watson, Stapleton'a gidemediğinden dolayı üzüldüğünü bildiren bir telgraf yolla!.."

"Ben de Londra'ya gitmek isterdim sizinle," dedi Sir Henry. "Burada neden yalnız kalayım ki?"

"Çünkü sizin göreviniz burada. Söylediklerime evet diyeceğinize söz vermiştiniz. Ben kalmanızı istiyorum."

"Peki o halde, kalayım."

"Ölmek istemiyorsanız, Merripit köşkünden, doğru Grimpen yolunu izleyen patikadan gidin, o yol sizin eve çıkar."

"Söylediğiniz gibi yaparım."

"Çok güzel. Kahvaltıdan sonra hemen çıkalım, öğle üzeri Londra'da oluruz."

Geçen gece. Holmes'ün Stapleton'a, ertesi gün gideceğini söylediğini hatırladığım için, bu değişikliğe çok şaşırdım. Niçin, benim de kendisiyle gelmemi istediğini anlayamadım. Böylesine tehlikeli durumun varlığını bilmesine rağmen, buradan hemen niçin ayrılmak istediğini anlayamadım. Yine de bir şey söyleyemezdim, nedenini sormadan evet demek zorundaydık; canı sıkkın, arkadaşımıza veda ettik. Birkaç saat sonra Coombe Tracey istasyonuna gelmiştik; eşyalarımızı gönderdikten sonra, peronda küçük bir çocuğun, Holmes'ü beklediğini gördük.

"Bir emriniz var mı efendim?"

"Bu trene binip gideceksin, Cartwright. Trenden iner inmez benim adıma Sir Henry Baskerville'ye bir telgraf göndereceksin, düşürmüş olduğum not defterimi bulduğu takdirde, taahhütlü olarak Baker Street'e göndermesini bildirirsin."

"Pek efendim."

"İstasyondaki büroya gidip, bana haber var mı, yok mu sor bakalım."

Çocuk gittikten kısa bir süre sonra, bir telgrafla geri geldi, Holmes bana verdi telgrafı, şöyle yazıyordu:

'Telgrafınızı aldık. Tutuklama belgeleriyle geliyoruz. Saat beş kırk beşte oradayız.

Lestrade.'

"Bu sabah gönderdiğim telgrafın cevabı. Bizim meslekten olanların en iyilerinden biri, yardımına ihtiyacımız olabilir. Şimdi Watson, zamanımızı Bayan Laura Lyons'a gitmekle çok iyi değerlendirmiş oluruz."

Mücadele plânı ortaya çıkıyordu. Stapleton'ları, gerçekten Londra'ya döndüğümüze inandırmak için, Sir Henry'i kullanıyordu, tam gerektiğimiz zaman olay yerinde olacaktık. Londra'dan gelecek olan telgraftan Sir Henry, Stapleton'lara söz ederse, kafalarındaki son şüphe de silinmiş olacaktı. Zayıf çeneli kalkanın üstündeki ağımız, gittikçe daralıyordu. Bayan Laura Lyons çalışma odasındaydı. Sherlock Holmes'ün açık konuşması ve doğrudan doğruya konuya girmesi, kadını şaşırttı.

"Sir Charles Baskerville ile ilgili kanıtların peşindeyim," dedi Holmes. "Dostum Watson, söylediklerinizi bana anlattı. Bu konuda konuşmak istemediğimiz bazı noktalar olduğunu söyledi."

"Söylemek istemediğim mi?" diye sordu kadın meydan okur gibi.

"Sir Charles ile saat onda kapıda buluşmak için, mektup yazdığınızı itiraf ettiniz. Orada ve o saatte öldüğünü biliyoruz. Bu olaylarla ilişkili olan şeyleri söylemediniz."

"Bir ilişki yok ki."

"O halde, bu büyük bir rastlantı eseri demek. Ama, bir ilişkili bulmamız çok zor değil. Sizinle açık konuşmak istiyorum Bayan Lyons, bu bir cinayet olayıdır, ve kanıtlar, yalnız dostunuz Bay Stapleton'a değil, karısına da karşı."

Kadın yerinden sıçradı.

"Karısı mı?" diye bağırdı.

"Artık saklamaya gerek yok. Kız kardeşi diye tanıttığı kadın, aslında karısı."

Bayan Lyons yerine oturdu, elleriyle koltuğun yanlarını sıkıyordu, pembe tırnaklarının sıkılmaktan beyazlaştığını gördüm.

"Karısı mı!" dedi bir daha. "Karısı ha! Fakat, o evli değil ki?"

Sherlock Holmes omuz silkti.

"Kanıtlayın! Kanıtlayabilirsiniz eğer..." Gözlerindeki vahşi alev sözlerden daha çok şey ifade ediyordu.

"Bunu size gösterebilirim," dedi Holmes, cebinden resim ve belgeler çıkararak: "York'da dört yıl önce birlikte çektirdikleri bir resim. Arkasında Bay ve Bayan Vandeleur yazılı ama, dikkatli bakarsanız, kim olduklarını anlarsınız. O sıralarda, St. Oliver özel okulunu işleten, Bay ve Bayan Vandeleur'ün üç yeminli şahidin huzurunda yazılmış ifadeleri. Okuyun bakın, şüpheniz kalacak mı?"

Kadın kâğıtlara baktı, ümitsiz bir kadının hareketsiz, kaskatı kesilmiş yüzüyle başını kaldırdı.

"Bay Holmes," dedi, "Bu adam, kocamdan boşandığım takdirde, benimle evleneceğine dair söz vermişti. Şeytan herif, yalan söylemiş bana. Hepsi yalanmış söylediklerinin. Niye ama, niye? Hep benim için çalışıyor sanıyordum. Demek beni kullanmış. Nasıl inanabilirim artık ona? Kendi şeytanca davranışlarından ve düşüncelerinden sonra, ona nasıl güvenebilirim artık? Ne sorarsanız sorun, bir şey saklamayacağım. Bir şeye yemin edebilirim, mektubu yazdığımda yaşlı beye herhangi bir kötülük geleceğini bilmiyordum, o benim çok iyi dostumdu."

"Size inanıyorum hanımefendi," dedi Sherlock Holmes. "Bu olayları yeniden anlatmanız sizin için üzüntü verici olacak. İsterseniz, olayları ben anlatayım, yanıldığım yerlerde siz düzeltirsiniz. Bu mektubu Stapleton göndermenizi söyledi, değil mi?"

"O yazdırttı."

"Buna neden olarak, boşanmanızla ilgili mahkeme masraflarının Sir Charles'dan alacağınız yardımla karşılanacağını söylemişti."

"Öyle."

"Mektubu gönderdikten sonra randevuya gitmemenizi söyledi, öyle mi?"

"Başka birinin böyle bir neden için gereken parayı sağlamasının onurunu kıracağını ve kendisi, her ne kadar fazla parası olmasa da, aramızdaki engellerin ortadan kaldırılması için, son kuruşuna kadar parasını harcayacağını söyledi."

"Tutarlı davranan biri. Gazetede ölüm haberini görünceye kadar bir şeyden haberiniz olmadı, değil mi?"

"Hayır."

"Ve Sir Charles ile olan randevunuzdan kimseye bahsetmemeniz için yemin ettirdi size, öyle değil mi?"

"Evet. Ölümün esrarlı olduğunu ve gerçek ortaya çıkarsa, benden şüphe edeceklerini söyledi. Korkmuştum ve bu yüzden sustum."

"Tamam. Ama, şüpheleniyordunuz, değil mi?"

Bir an durdu, bakışlarını yere indirdi.

"Yani... Evet, şüpheniyordum," dedi. "Ama, bana bağlı kalsaydı böyle olmazdı."

"Bence, zamanında kaçabildiğiniz için şansınız varmış," dedi Sherlock Holmes.

"Sizin elinizde kanıt vardı, o bunu biliyordu; üstelik yaşıyordunuz. Birkaç ay uçurumun kenarlarında dolaştınız. Şimdi artık gitmemiz gerek Bayan Lyons, yakında, tekrar görüşeceğimizi umuyorum."

"Sır perdesi kalkıyor, zorluklar birer birer azalıyor," dedi Holmes, Londra'dan gelecek olan ekspres treni beklerken. "Pek yakında, son zamanların en acayip, en esrarlı cinayetinin hikâyesini bitirmiş olacağım. Kriminoloji öğrencileri buna benzer 66 yılında, küçük Rusya'daki Godno olaylarını ve Kuzey Carolina'daki Anderson cinayetlerini hatırlıyabilirler ama, bu yine de çok başka. Şu kurnaz adamın aleyhine tek kanıt yok elimizde. Bu gece yatağa girmeden her şey aydınlanmazsa, şaşarım doğrusu." Londra ekspresi istasyona kükreyerek girdi, küçük kıvırcık tüylü bir buldog köpeği, birinci sınıf vagonların birinden fırladı. Ardından da Lestrade. Tek tek tokalaştık Lestrade'ın dostuma nasıl saygıyla davrandığını görüyordum, birlikte ilk çalışmaya başladıkları zamandan beri, Holmes'den çok şeyler öğrenmiş olmalıydı. Bir zamanlar bu adamın dostuma karşı takındığı tavırları, yaptığı üstü kapalı ince alayları hatırlıyordum.

"İlginç bir iş mi ?" diye sordu.

"Yıllardır böylesini görmedim," dedi Holmes. "İşe başlamak için iki saatimiz var. Bu zamanı, yemek yiyerek geçiririz. Sonra da, Lestrade'e Dartmoor'un saf, gece havasını içine çektirerek, Londra'nın sisini boğazından çıkartırız. Oraya hiç gitmediniz değil mi? O halde bu ilk ziyaretinizi asla unutamayacağınızı umuyorum."

ON DÖRT

BASKERVILLE'LERİN KÖPEĞİ

Sherlock Holmes'ün kusurlarından biri, elbette bu da bir kusur sayılırsa, plânlarını, zamanı gelinceye kadar, kimseye açmamaktı. Bu, biraz çevresindekilere hükmetmesini ve şaşırtmasını seven, filozof gibi görünmek huyundan biraz da, hiçbir açık kapı bırakmamak için, mesleğinin gerekli kılıdğı tedbirli olmaktan ileri geliyordu. Ama, bu onun adına çalışan ajan ve yardımcıları için, bazı zorluklar yaratıyordu. Bu yüzden, çok çekmiştim ama, karanlıktaki o uzun yolculuğumuzda başımıza gelenleri hiç unutmadım. Bakalım daha neler göreceğiz; nihayet son hamleyi yapacaktık, fakat, Holmes yine de izleyeceği yol hakkında bir şey söylemiyordu, ancak tahmin yürütebiliyordum. Soğuk rüzgâr yüzümüze çarpınca ve yolun iki yanındaki karanlık boşlukları görünce sonunda yeniden bozkıra döndüğümüzü anlayıp içim titredi. Atların her ileri atılışı, tekerleklerin her dönüşü, bizi büyük maceramıza doğru yaklaştırıyordu.

Arabayı kiralamıştık; arabacının yüzünden rahat konuşamıyorduk, heyecanlıydık ve sinirlerimiz gergindi ama, buna rağmen havadan sudan söz ediyorduk. Bu gereksiz gerilimden, Frankland'in evini geçtikten sonra kurtuldum, Hall'e, oynanacak olan oyunun sahnesine yaklaşmıştık. Kapıya kadar gitmedik ve caddeye açılan bahçe kapısının yanında indik. Arabacıya parasını verip, Coombe Tracey'ye dönmesini söyledik ve Merripit köşküne doğru yürümeye başladık.

"Silâhın var mı Lestrade?"

Küçük dedektif gülümsedi.

"Pantolonum ayağımda oldukça bir arka cebim var demektir. Arka cebim oldukça da, sürekli, içinde bir şey bulundururum."

"Güzel! Dostum ve ben de, herhangi bir tehlikeye karşı hazırız."

"Ağı epey daraltmış gibisiniz Bay Holmes. Önce hangi oyunu oynayacağız?"

"Bekleyiş oyununu."

Tepenin karanlık bayırlarına, yamaçlarına ve Grimpen bataklığı üstünde yatan büyük sis gölüne bakıp: "Doğrusu pek neşeli bir yere benzemiyor burası," dedi dedektif ürpererek. "İleride bir evin ışıklarını görüyorum."

"Orası Merripit köşkü, yolculuğumuzun da bittiği yer. Ne olur, parmaklarınızın ucunda yürüyün ve alçak sesle konuşun."

Eve doğru giderken, yol boyunca tedbirle ilerliyorduk ama, yüz metre kadar yaklaşınca Holmes bizi durdurdu.

"Bu kadar yeter," dedi. Saklanıp, bekleyelim. "Şu karşıdaki kayalar harika bir korunak oluşturuyor."

"Burada mı bekleyeceğiz?"

"Evet, küçük tuzağımızı burada kuracağız. Şu deliğe gir, Lestrade. Sen evin içini biliyorsun, değil mi Watson? Odaların yerini gösterebilir misin? Şu uçtaki kafesli pencereler nedir?

"Mutfak pencereleri olmalı."

"Peki, onun ötesindeki, şu parıl parıl parlayan?"

"Yemek odası galiba."

"Panjurlar kalkık. Çevreyi en iyi sen biliyorsun. Ses çıkarmadan, yavaşça git, ne yaptıklarına bak. Ama, Tanrı aşkına gözetlendiklerinin farkına varmasınlar!"

Patikadan, ayak ucuna basa basa gidip, meyva ağaçlarını çeviren alçak duvarın arkasına gittim. Eğilerek yoluma devam ettim, perdesi açık olan pencereden içerisini, net olarak görünceye dek ilerledim.

Odada yalnızca iki kişi vardı, Sir Henry ile Stapleton. Yuvarlak masada karşılıklı oturmuşlardı, ben onları yandan görüyordum. İkisi de puro içiyordu, masada kahveyle şarap duruyordu. Stapleton konuşuyordu ama, Sir Henry'nin benzi soluktu, dalgın oturuyordu. Tek başına, bu uğursuz bozkırda eve nasıl döneceğini düşünüyordu, herhalde.

Onları gözetlerken, Stapleton kalkıp odadan çıktı, Sir Henry bardağını yeniden doldurup arkasına dayanarak, purosunu içmeye devam etti. Bir kapı çıtırtısı ve çakıl üstünde çizmelerin çıkardığı tok sesi duydum. Adımlar, benim arkasında saklandığım duvarın öbür tarafındaki patikadan geçti. Duvarın arkasına baktım, doğa bilimcinin, meyve bahçesinin köşesindeki bir kulübenin kapısının önünde durduğunu gördüm. Kilitte bir anahtar döndü, kapı açılınca, içerden garip bir homurtu sesi geldi. İçerde bir dakika kaldı kalmadı, derken anahtar bir daha döndü, tekrar eve girdi. Konuğunun yanına geldiğini görünce, eğilip, yavaş yavaş geri döndüm ve arkadaşlarımın beni beklediği yere gelince, gördüklerimi anlattım.

"Kızkardeşi orada yok muydu Watson?" diye sordu Holmes, sözlerimi bitirince.

"Hayır," diye cevap verdim.

"Mutfaktan başka yerde ışık olmadığına göre, acaba nerede?"

"Bilmiyorum."

Büyük Grimpen bataklığı üstünde kesif beyaz bir sis olduğunu söylemiştim. Bize doğru yayılıyordu. Alçak fakat, kalın bir duvar gibi gelip durdu. Ay üstünde parlıyordu, sanki uzaktaki kayaların başlarını taşıyan büyük, pırıldayan bir buz tarlasıydı. Holmes'ün yüzü ona dönüktü, ağır ağır ilerleyişine bakıp bir şeyler mırıldandı.

"Bize doğru geliyor Watson!"

"Kötü mü?"

"Çok kötü doğrusu! Plânlarımı bozabilir. Neredeyse on olacak. Başarımız ve Sir Henry'nin hayatı, sisin yolu kaplamadan, dışarı çıkmasına bağlı."

Gece üstümüzde, açık ve güzeldi. Yıldızlar soğuk ve parlaktı. Hilâl biçimindeki ay, bütün sahneyi yumuşak ve belli belirsiz bir ışığa boğuyordu.Önümüzde, evin kara kütlesi vardı, çatısı ve birbirine girmiş bacaları, gümüş gökyüzünde resim gibi duruyordu. Alt kattaki pencerelerden çıkan geniş altın rengi ışık çubukları, meyva bahçesine, bozkırın üstüne doğru yayılıyordu. Birden, ışıklardan biri

söndü. Uşaklar mutfaktan ayrılmışlardı. Işık sadece yemek odasında yanıyordu, katil ev sahibiyle, bundan haberi olmayan konuğu oturmuş puro içip, sohbet ediyorlardı.

Dakikalar ilerledikçe, bozkırın yarısını kaplayan şu beyaz yün gibi ova, eve doğru gittikçe daha çok yaklaşıyordu. İlk ince tüyleri, ışık yanan pencerenin altında ve ışık karesinin önünde kıvrılmaya başlamıştı, ağaçlar beyaz buhar içindeydi. Sis çelenkleri, evin her iki köşesini sarmaya başlamış, kesif bir duvar oluşturuyordu; üst kat ve çatı, gölgeli bir denizde, garip bir gemi gibi yüzüyordu. Holmes, öfke ile önümüzdeki kayanın üstüne ayağıyla vurdu ve toprağa bir tekme attı.

"Onbeş dakika içinde çıkmazsa, yol sisle kaplanacak. Yarım saat sonra kendi ellerimizi bile göremeyeceğiz."

"Gerileyip daha yükseğe çıkalım mı?"

"Daha iyi olacak."

Sis duvarı ilerlerken evden beşyüz metre kadar uzaklaştık; üst ucuna ayın gümüş yaldız sürdüğü yoğun deniz durmadan ilerliyordu.

"Çok geri gittik," dedi Holmes. "Bize ulaşamadan, ona yakalanmasını istemiyorum, fazla uzaklaşmayalım. Ne olursa olsun, duralım artık." Diz çöküp kulağını yere koydu. "Tanrım, nihayet geliyor."

Bozkırın sessizliğini, hızlı hızlı yürüyen ayak sesleri bozuyordu. Taşların arasına saklanarak, önümüzdeki gümüş uçlu duvara dikkatle bakmaya başladık. Ayak sesleri yaklaşıyordu. Bir perde arkasından çıkar gibi, sisin içinden beklediğimiz adam çıktı. Yıldızların aydınlattığı geceye çıkınca, bir süre çevresine bakındı. Derken, hızlı ve ürkek adımlarla ilerlemeye başladı. Saklandığımız yerin önünden geçti ve arkamızdaki uzun yokuşa tırmanmaya başladı. Sık sık sağ ve sol omuzundan başını çevirip arkaya bakıyordu. Huzursuz olduğu belliydi.

"Konuşmayın," dedi Holmes. Tabancasının horozunun kalktığını duydum. "Dikkat, geliyor!"

Sisin içinden bir yerden sürünerek ilerleyen biri ya da bir şeyin hışırtıları geliyordu. Elli metre ötemizdeydi bulut, üçümüz de dikkat kesilmiştik, içinden ne gibi bir dehşetin fırlayacağına bakıyorduk. Holmes'ün dirseğinin yanındaydım. Bir ara yüzüne baktım. Soluktu ama, canlıydı; gözleri, ay ışığında pırıl pırıl parlıyordu. Fakat, birden kaskatı oldu, bakışlar ve dudaklar hayret içinde aralandı, aynı anda Lestrade korkunç bir çığlık atarak, kendini yere attı. Ben ayağa fırladım, kaskatı kesilmiş elim tabancamın kabzasında, zihnim sisin karanlıklarından üstümüzden sıçrayan o korkunç biçimin etkisi altında, felce uğramıştım. Bir köpekti bu, kocaman, kömür rengi bir köpek ama, hiç bir ölümlü gözün görmediği gibi korkunç bir köpek. Açık ağzından ateş fışkırıyordu, gözleri pırıl pırıl yanıyordu. Sinir krizi geçiren bir beyinde uyanabilecek delice hayâllerin bile hiçbiri bu kadar vahşi, korkunç ve cehennemî bir şekil ortaya koyamazdı. Sis duvarından üstümüze sıçrayan bu yabanî hayvan kadar korkunç bir şey olamazdı.

Uzun adımlarla, büyük, siyah yaratık, dostumuzun ayak izlerinin arkasından sıçraya sıçraya gidiyordu. Aniden ortaya çıkışı bizi öylesine şaşırtmıştı ki, kendimizi toparlayamadan önümüzden geçip gitti. Derken, Holmes'le aynı anda ateş ettik. Hayvan korkunç bir uluma çıkardı fakat, yoluna devam etti. Galiba kurşunlardan sadece biri isabet etmişti. Uzakta, Sir Henry'yi gördük, duyduğu korku ve heyecandan kaskatı kesilerek durmuş, arkasına bakıyordu. Ay ışığı altında yüzü bembeyazdı,

elleri dehşet içinde havada kalmıştı, olduğu yerde arkasından gelen korkunç şeye bir anlam vermeye çalışıyordu.

Ama köpekten çıkan o acı ses, bütün korkularımızı yok etmişti. Kurşun işlediğine göre, demek ki ölümlüydü, yaralayabildiğimize göre, öldürebilirdik de. Hayatımda, bugüne kadar, Holmes'ün o gece koştuğu gibi kimseyi böyle koşarken görmemiştim. Çok iyi koşucu diye bilinirim, ben küçük dedektifi geçtiğim de Holmes'de beni geçti. Yol boyunca koşarken, ileride Sir Henry'nin çığlıklarını ve köpeğin kükremesini duyuyorduk. Hayvanı avının üstüne atılırken gördüm, derken yere devirdiğini ve boğazına saldırdığını. Tam o anda Holmes, hayvanın üstüne, tabancasının içindeki beş kurşunu birden boşalttı.

Korkunç yaratık, bizi dehşete düşüren ulumasıyla havaya sıçrayıp, sırtüstü yere yuvarlandı, dört pençesini zor oynatıyordu. Sonra, hareketsiz kaldı. Soluk soluğa hayvana yaklaşıp, tabancamı pırıl pırıl parlayan korkunç başına dayadım ama, tetiğe basmaya gerek yoktu. Dev köpek ölmüştü.

Sir Henry düştüğü yerde hareketsiz yatıyordu, gömleğinin önünü yırttık, Holmes yara izi olmadığını ve yardımın tam zamanında yetiştiğini görünce rahatlayarak, derin bir nefes aldı. Dostumuzun gözkapakları oynamaya başlamıştı bile kalkmak için hafifçe doğruldu. Lestrade, konyak şişesini Sir Henry'nin dişlerinin arasına sıkıştırdı; korku içinde iki göz bize bakıyordu.

"Tanrım!" diye fısıldadı. "Neydi o? Tanrı aşkına söyleyin neydi o?"

"Her neyse, öldü artık," dedi Holmes. "Aileye musallat olan hayaleti öldürdük artık."

Kocaman, güçlü kuvvetli yaratık, önümüzde yatıyordu. Korkunç, vahşi ve küçük bir aslan kadar iri, melez bir köpekti bu. Ölümün getirdiği hareketsiz kaskatı duruşunda bile, koca ağzından mavimsi bir alev fışkırtıyor gibiydi. Parıldayan ağzına elimi sürdüm, çekince baktım, benim parmaklarım da parlıyordu.

"Fosfor," dedim.

"Çok iyi hazırlanmış bir karışım," dedi Holmes, ölü hayvanı koklayarak. "Bu koku alma gücüne karşı koyabilecek başka hiçbir güç olamaz. Bu korkuyu geçirmenize neden olduğumuz için çok özür dileriz, Sir Henry. Köpek olduğunu biliyorduk ama, beklediğimiz bu çeşit bir yaratık değildi. Sis de zaman bırakmadı bize."

"Hayatımı kurtardınız."

"Ama önce tehlikeye soktuk. Ayağa kalkabilecek misiniz?"

"Şu konyaktan bir yudum daha verin, sonra her şeye hazırım. Tamam. Elimden tutun lütfen. Şimdi ne yapacaksınız?"

"Sizi burada bırakacağız. Bu gece başka maceralara atılmaya hazır değilsiniz. Biraz beklerseniz, birimizden biri sizinle birlikte Hall'e gider."

Sendeleyerek ayağa kalkmaya çalıştı fakat, yüzü soluktu ve vücudu hâlâ titriyordu.

"Şimdi sizden ayrılmamız gerekiyor," dedi Holmes. "İşimizin geri kalan kısmını bitirmeliyiz, geçen her saniye bizim için önemlidir. Kanıtı bulduk, şimdi failini yakalamamız gerekiyor."

"Evde bulma ihtimalimiz binde bir," dedi yoldan geri dönerken. "Silâh sesi ona oyununun ortaya çıkmış olduğunu anlatmıştır."

"Çok uzaktaydık, bu siste ses boğulmuş olabilir."

"Köpeği çağırmak için arkasından geldiğine, emin olabilirsiniz. Hayır, şimdiye kadar kaçmıştır ama, bundan emin olmak için evi arayalım."

Ön kapı açıktı, atıldık, koridorda karşımıza çıkan yaşlı uşak, korkudan titriyordu, onu orada bırakıp, odadan odaya koşmaya başladık. Yemek odasından başka yerde ışık yoktu ama, Holmes lâmbayı alıp evin her yerini aradı. Aradığımız adam ortalıkta yoktu. Sadece üst kattaki yatak odalarından biri kilitliydi.

"Burada biri var!" diye bağırdı Lestrade. "Bir ses duyuyorum. Açın kapıyı."

İçerden hafif bir inilti, bir hışırtı geliyordu. Holmes kilidin üstüne bir tekme atınca, kapı ardına kadar açıldı. Elimizde tabancalar üçümüz birden daldık içeri. Bulmayı umduğumuz, kaçak şeytandan bir iz yoktu. Ama, hiç beklenmedik garip bir şeyle karşılaştık. Oda, küçük bir müze haline getirilmişti, duvarlar, sıra sıra camekânlar içinde kelebek ve pervane böceği koleksiyonuyla doluydu, bunlar, bu tehlikeli ve anlaşılmaz adamın eğlencesiydi. Odanın ortasına, çatıyı sağlamlaştırmak ve kurtların kemirdiği eski direği desteklemek için dik bir kalas konmuştu. Kadın mı, erkek mi olduğu belli olmayan biri pek çok çarşaf ve bezle sıkı sıkı direğe bağlanmıştı. Bir başka havlu, yüzün alt tarafını sarmıştı, üstünde, acı, utanç ve korku dolu iki kara göz bakıyordu. Hemen atılıp, çarşafları yırttık bağlarından kurtarınca; Bayan Stapleton çıktı karşımıza. Güzel başı, göğsüne düştü, boynunda kırmızı bir kırbaç izi gördüm.

"Aşağılık herif!" diye bağırdı Holmes. "Lestrade, çabuk konyak şişesini ver! Koltuğa oturtun! Yorgunluktan, ve dayak yemekten bayıldı."

Gözlerini yeniden açtı.

"Sağ mı?" diye sordu. "Kurtuldu mu?"

"Elimizden kurtulamaz hanımefendi."

"Hayır, hayır, kocamı demek istemiyorum. Sir Henry, sağ mı?"

"Evet."

"Köpek?"

"Öldü."

Rahat bir nefes aldı.

"Tanrım, şükürler olsun, şükürler olsun! Şeytan herif! Bakın ne yaptı bana!" Elbisesinin kollarını sıyırdı, her yeri yara bere içindeydi. "Bunlar bir şey değil ama, hiçbir şey! Zihnime, ruhuma yaptığı işkence yok mu! Hepsine dayanabilirdim, zalimliğe, yalnızlığa, hayâl kırıklığıyla dolu bir hayata fakat, aşkının benim olduğunu bildiğim süre. Ama, onun benimle oynadığını bilmiyordum." Hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

"Onun için iyi duygular beslemediğinizi görüyorum," dedi Holmes. "O halde, nerede bulabileceğimizi söyleyin. Oyunlarına yardım etmişseniz, şimdi de bize yardım ederek suçunuzu hafifletin."

"Kaçabileceği bir tek yer var," diye cevap verdi. "Bataklığın tam ortasındaki, bir adanın üstünde, eski bir maden ocağı vardır. Köpeğini orada saklardı. Orayı, sığınabilmek için önceden hazırlamıştı. Kaçsa kaçsa, oraya kaçmıştır."

Sis duvarı pencerede beyaz tül gibi duruyordu. Holmes lâmbayı oraya tuttu.

"Baksanıza," dedi. "Bu gece Grimpen bataklığında yol bulamaz."

Kadın ellerini birbirine vuruyor, gülüyordu, gözleri, dişleri, vahşi bir neşe içinde parlıyordu.

"İçeri girebilir ama, bir daha dışarı çıkamaz." diye bağırdı. "İşaret direklerini bu gece göremez. Bataklıktaki yolu göstermesi için o direkleri birlirkte dikmiştik. Bugün, keşke onları çıkarabilseydim."

Sis kalkmadan, onu izlemek anlamsızdı. Bu arada, evi Lestrade'e teslim edip, Holmes'le birlikte Baskerville Hall'e gittik. Stapleton'ların hikâyesini artık ondan saklayamazdık fakat, sevdiği kadınla ilgili gerçeği öğrendiğinde, soğukkanlı davrandı. Yalnız, gece yaşadıkları sinirlerini çok bozmuştu, sabah olmadan ateşi yükseldi ve yatağa düştü, Doktor Mortimer çağırdık. İyileştikten sonra ikisi birlikte dünya seyahatine çıktılar, Sir Henry ancak ondan sonra, o kötü kaderli mülkün efendisi oldu.

Şimdi hemen bu garip hikâyenin sonuna geliyorum. Hayatımızı bu kadar uzun süre bulutlandıran ve fecî olaylara tanıklık ettiren korkularımızı ve şüphelerimizi okuyucuyla paylaşmak istedim. Köpeğin ölümünün sabahı sis kalkmıştı, Bayan Stapleton, bizi bataklıkta keşfettikleri yola götürdü. Kocasının izlerini takip ederken, kadının yorgun ve üzgün hali hayatının ne kadar dehşet içinde geçmiş olduğunu gösteriyordu. Onu geniş su birikintisinin bir yerinden fırlamış, kuru ve güvenli ince bir yarımadanın üstünde bıraktık. Sağa sola dikilmiş küçük kazıklar, kıvrıla kıvrıla giden yolu gösteriyordu. Yol üstü yeşil kuyular ve bataklar arasındaki ot yığınlarından gidiyordu. Çürük otlar ve kamışlar, çamur dolu su birikintilerinden çıkan, ağır, leş gibi kokular, yüzümüze çarpıyordu. Bazen, sadece bir adım atıyor, belimize kadar suya giriyorduk, altımızdaki toprak inip kalkıyordu; metrelerce böyle ilerledik. Battıkça, sanki öldürücü, korkunç karanlık, pençesiyle bizi aşağı çekiyordu. Bu tehlikeli yoldan bizden önce birinin geçmiş olduğunu farkettik. Bir ot yığını arasında çamurdan çıkmış kara bir şey duruyordu. Holmes yoldan inerek onu almak için göğsüne kadar suya gömüldü, eğer, biz orada olmasaydık ayağı bir daha yeryüzü göremeyecekti. Eski siyah bir çizmeyi kaldırdı havaya. Derinin içinde 'Toronto,' yazılıydı.

"Bu çamur banyosuna değdi," dedi. "Dostumuz Sir Henry'nin kaybolan çizmesini bulduk."

"Kaçarken, Stapleton atmış olmalı."

"Evet, köpeğe koklattıktan sonra elinde kalmış olacak. Oyununun açığa çıktığını görünce, çizmeyi sakladığı yerden alarak kaçtı. Sonra buraya gelince de fırlatıp attı. Buraya kadar sağ geldiğini biliyoruz."

Bundan sonrasını bilmiyorduk, tahminler boşunaydı. Balçıkta ayak izi bulmanın imkânı yoktu. Çamur, izleri kapatıyordu. Bataklığın ötesindeki kuru toprağa çıktığımızda, heyecan içinde izini

aradık. Görünürde hiçbir iz yoktu. Toprağın hikâyesi gerçekse, Stapleton, o gece sis içinde çabalayarak gitmeğe çalıştığı o adaya asla varmamıştı!.. Orada bir yerde, o büyük Grimpen bataklığının bir yerinde, onu içine çeken balçıklı bu koca bataklıkta, o soğuk katı yürekli adam, ebediyete gömülmüş, yatıyordu.

Vahşi suç ortağını sakladığı, bataklıkla çevrili adada, daha önce bıraktığı anlaşılan bir çok ize rastladık. Koca bir tekerlek ve şaft vardı, içi çöple doluydu. Buranın, terkedilmiş bir maden ocağı olduğu belliydi. Yanında madencilerin artık yıkılmak üzere olan, kulübe kalıntıları vardı. Bunların birinde bir kancayla bir zincir ve kemirilmiş kemikler vardı. Bunlar hayvanı burada saklamış olduğunu gösteriyordu. Kemik yığınları arasında üstünde bir tutam kahverengi tüy olan bir köpek iskeleti vardı.

"Bir köpek!" dedi Holmes. "Vay canına! Kıvırcık tüylü bir İspanyol. Zavallı Mortimer, köpeğini bir daha göremeyecek. Bizim için, buranın gizli, esrarlı bir tarafı kalmamıştı artık. Köpeğini saklayabiliyordu ama, sesini bastıramıyordu bir türlü, gündüz bile insanın tüylerini diken diken eden o ulumayı örtemiyordu. Köpeğini, gerektiğinde Merripit'deki kulübede saklıyordu fakat, orası tehlikeliydi. Sadece o büyük günde, köpeği saldırtacağı zaman böyle bir şeye cesaret edebiliyordu. Tenekedeki karışım, köpeğe sürdüğü fosforlu karışımdı. Ailenin başına belâ olan cehennem köpeği havasını vermek için ve ihtiyar Sir Charles'ı korkutarak öldürmek için kullanılmıştı. Kaçak mahkûmun, çığlık çığlığa koşması boşuna değildi. İnsan, arkasından böyle bir yaratığın karanlık içinde, sıçrayarak geldiğini görünce, ister istemez korkar. Dahice bir buluş. Bozkırda onu görünce, hangi köylü ne olduğunu anlamak için, böyle bir yaratığın peşinden giderdi? Londra'da söylemiştim, şimdi yine söylüyorum, bugüne kadar şu ileride yatan adamdan daha tehlikeli bir adamın peşinden koşmamıştık." Bunu söylerken, bozkırın kızıl yamaçlarında kayboluncaya kadar uzanan üstü yeşillikli bataklığa doğru kaldırmıştı kolunu.

ON BEŞ

GERİ DÖNÜŞ

Kasım ayının sonuydu, Holmes'le ben, soğuk ve sisli bir gecede, Baker Street'deki oturma odamızda, alev alev yanan ateşin başında oturmuştuk. Devonshire'a yapmış olduğumuz trajik ziyaretten sonra, Sherlock Holmes, çok önemli iki işi almıştı; biri, Nonpareil Kulübü İskambil skandalıyla ilgili Albay Upwood'un kötü hareketlerini ortaya çıkarmış; ikincisi, hafızalarda kaldığı gibi, sonradan, hayatta olduğu anlaşılan ve New York'ta evlenen genç bayan Mlle Carère'yi yani, üvey kızını öldürdüğü iddia edilen, zavallı Madam Montpensier'yi kurtarmıştı. Bu güç ve önemli olaylardan başarıyla çıktığı için keyfi yerinde olduğundan, Baskerville olayının ayrıntıları üstünde konuşturabildim. Bir süredir, sabırla fırsat arayıp duruyordum, bir olayla uğraşırken, başka bir olay üstünde konuşmak istemezdi. Zeki ve çok meşgul olan kafasını asla geçmişe çeviremezdik. Sir Henry ile Doktor Mortimer, Londra'daydı, sinirlerinin düzelmesi için önerilen o uzun yolculuğa çıkacaklardı. O gün, öğleyin bize uğradıkları için, konu kendiliğinden açıldı.

"Kendine Stapleton diyen adamın açısından bakılacak olursa, mesele basitti," dedi Holmes, "Hareketlerinin sebebini, başta bilmemize imkân olmadığı için ve olup bitenlerin ancak bir kısmını bildiğimiz için, iş çok karışık görünüyordu. Bayan Stapleton ile iki kere görüştüm. Böylece, olay her yönüyle aydınlandı ve karanlık hiçbir yanı kalmadı. Olay listesinde, B harfi altında bu konuda birkaç not bulabilirsiniz."

"Hafızanızdaki ana çizgileri söyleyemez miydiniz acaba?"

"Elbette. Ama, bütün olayları hatırlayabileceğimi söyleyemem. Şiddetli zihin faaliyeti, geçmişi garip bir şekilde siliyor. Dâvâsını çok iyi bilen ve son derece iyi savunan bir avukat, başka dâvâlarda uğraştığı zaman, ötekileri hatırlayamaz. Benim uğraştığım her olay da bir öncekini unutturuyor. Mlle Carère, Baskerville Hall olayını unuturdu. Bakarsınız, yarın başka küçük bir mesele dikkatime sunulur, Fransız bayanla albay Upwood'u unuturum. Köpek olanına gelince, olup bitenleri hatırladığım kadarıyla anlatayım, unuttuğum yerleri siz hatırlatın.

"Soruşturmalarımdan öğrendiğime göre, aile portresi yalan söylemiyordu, adam gerçekten Baskerville'lerdendi. Adı kötüye çıktıktan sonra Güney Amerika'ya giden ve söylendiğine göre, evlenmeden ölen şu Rodger Baskerville'nin oğluydu, Rodger, Sir Charles'ın küçük kardeşiydi. Aslında evlenmiş ve bir çocuğu olmuş, onun da asıl adı babasınınkiyle aynıymış, Costa Rica güzellerinden Beryl Garcia ile evlenmiş, daha sonra, adını Vandeleur diye değiştirip İngiltere'ye kaçmış, ve Yorkshire'ın doğusunda bir okul açmış. Bu mesleği seçmesine neden, yolda, Fraser adında veremli bir öğretmenle tanışmış olması. Adamın tecrübesinden yararlanıp, bir okul açmış. Sonra Fraser adındaki öğretmen ölüyor ve iyi iş yapmakta olan okulun durumu gittikçe kötüleşiyor. Vandeleur, adını Stapleton'a çevirmeyi uygun buluyor ve ellerinde kalan servet ve gelecek için yaptığı plânlarla birlikte, böceklere karşı olan ilgisini de unutmadan, İngiltere'nin güneyine geliyorlar. British Museum'dan öğrendiğime göre, çok meşhur biri, Yorkshire'dayken bulduğu bir kelebeğe Vandeleur adını vermiş.

"Şimdi, hayatının bizce çok önem taşıyan kısmına geliyorum. Adam, herhalde soruşturmuş ve kıymetli bir mülkle arasında, sadece iki hayat olduğunu öğrenmiş. Devonshire'a gittiğinde, plânlarının çok netleşmiş olduğunu sanıyorum ama, işin içinde başka bir şeytanlık olduğu belli ki, karısını kız

kardeşi gibi gösteriyor. Onu bu işte kullanmayı çoktan tasarlamış. Ancak, belki kuracağı tuzağın sonuçlarını tahmin edemiyordu. Sonunda mülke sahip olmak istiyordu ve bu amaca ulaşabilmek için de, her türlü aracı kullanmaya ve bütün tehlikeleri göze almaya hazırdı. İlk işi, atalarının evine mümkün olduğu kadar yakın oturmaktı, ikincisiyse, Sir Charles Baskerville'nin yakın komşularıyla, dostluk kurmaktı.

"Baskerville'nin kendisi, köpekten bahsetmişti ve böylece, kendi ölümünü kendi hazırlamış oldu. Stapleton, Stapleton demeye devam edelim, ihtiyarın kalbinin zayıf olduğunu ve küçük bir darbenin, onu öldürebileceğini biliyordu. Bunu da Doktor Mortimer'dan öğrenmişti. Sir Charles'ın bâtıl itikatlı biri olduğunu ve bu uğursuz efsaneye gerçekten inandığını biliyordu. Kurnaz kafası, yaşlı Baskerville'yi öyle bir şekilde öldürmek istiyordu ki, olayın gerçek sorumlusu bulunsa bile, suç ona yüklenemesindi.

"Bu fikri kafasına koyduktan sonra, çok ince hareket etti. Bu plân, hazırlayan sıradan biri olsaydı, sıradan vahşi bir köpekle bu işi yapar ve bununla yetinirdi. Yaratığa şeytanî bir hava vermek için yapay araçlar kullanması dâhiyane bir buluş. Köpeği Londra'da Fulham Road'daki, Ross ve Mangles çiftliğinden almış. Bu ellerinde bulunan köpeklerin en vahşisi ve kuvvetlisiymiş. Köpeği alınca, North Devon'a getirmiş, ordan kimsenin dikkatini çekmemesi için, bozkırı yürüyerek geçmiş. Böcekleri avlamaya çalışırken Grimpen bataklığını iyice öğrendiği için, canavarı gizleyecek yeri bulmuştu. Köpeği oraya koyup fırsat beklemeye başlıyor.

"Fakat, pek fırsat bulamıyordu. İhtiyarı, geceleri malikânesinden dışarı çıkarmanın, imkânı olmuyordu. Stapleton kaç kere köpeğiyle pusuya yatmış ama, olmamış. Köylüler, köpeği bu boşa çıkan gezintilerin birinde görmüş ve çok korkmuşlar. Bu yüzden, şeytan köpek efsanesi doğrulanmış oluyor. Karısının, Sir Charles'ı tuzağa düşüreceğini ümit ediyordu ama, karısı sözünü dinlemiyordu. İhtiyarın gönlünü çalıp, düşmanına teslim etmeyi kabul etmemekte direniyordu. Tehditler, hatta maalesef dayak bile işe yaramıyordu. Kadın, bu işe karışmak istemediği için, Stapleton bir süre ne yapacağını şaşırdı.

"Sir Charles'ın dostu olduğundan, zavallı Bayan Laura Lyons'a yardım için aracılık yapmayı üstüne alıyor ve kendisini bekâr olarak gösterdiği için, kadını avucunun içine alıyor ve kocasından boşandığı takdirde, onunla evleneceğine dair söz veriyor. Sir Charles, Doktor Mortimer'ın tavsiyesiyle Hall'den ayrılmak üzereyken, plânlarını uygulama zamanı geliyor. Hemen harekete geçmesi gerekirdi, yoksa avı elinden kaçabilirdi. Böylece, Londra'ya gitmeden önce, o gece kendisiyle görüşmesi için, Bayan Lyons'a zorla o mektubu yazdırıyor. Sonra mantıkî bir fikir ileri sürerek, gitmesine engel olunca, fırsat da eline geçiyor.

"Akşam Coombe Tracey'ye arabayla dönüp, köpeğine fosforlu boyasını sürdükten sonra, alıp, ihtiyarın bekleyeceği kapıya getiriyor. Efendisi tarafından kışkırtılan köpek, kapının üstünden atlayıp, zavallı Baskerville'yi kovalamaya başlıyor, o da porsuklu yolda çığlık çığlığa kaçıyor. Karanlık tünelde, o büyük kara köpeği, alev fışkıran ağzını, ateş püsküren gözlerle görmek, korkunç olmalı. Yolun sonunda, kâlp krizi geçiriyor ve düşüp ölüyor. Köpek, kenardaki çimenlerin üstünde koştuğu için, görünen tek iz adamın izi oldu. Kımıldamadan yatan adamı görünce, hayvan gelip kokladı herhalde, ölü olduğunu anlayınca da dönüp gitti. Doktor Mortimer'ın gördüğü izleri o zaman bırakmış olacak. Köpek, geri çağrılıp, Grimpen bataklığına götürülüyor, olay polisi şaşırtıyor, çevre halkı korkuyor ve sonunda işe biz el koyuyoruz.

"Sir Charles Baskerville'nin ölümü hakkında başka bir şey yok. Şeytanca kurnazlığını görüyorsunuz, çünkü asıl katile dâvâ açılmasına imkân yok gibi bir şey. Köpek kendisini ele veremezdi. Olayla dolaylı olarak ilgisi olan her iki kadın ise, Bayan Stapleton ve Bayan Laura Lyons, Stapleton'dan kuşku duyuyorlardı.

"Bayan Stapleton'ın, kocasının Baskerville'ye karşı hazırladığı plândan ve köpekten haberi vardı. Fakat, bayan Lyons'ın ikisinden de haberi yoktu ama, randevunun iptalinden sonra ölüm onu da şüphelendirmişti. İkisi de onun elinin altındaydı, adamın ikisinden de korkmasına neden yoktu. Bu işin birinci kısmı kolay başarılmıştı ancak, ikinci kısmı daha zordu.

"Stapleton, Sir Charles'ın Kanada'da vârisi olduğunu belki bilmiyordu. Fakat, bunu çok geçmeden dostu, Doktor Mortimer'dan öğrendi, Henry Baskerville'nin gelişini bütün ayrıntılarıyla öğrendi. Stapleton'ın ilk düşüncesi bu genç yabancının daha Devonshire'a gelmeden Londra'da işini bitirmekti. İhtiyarı tuzağa düşürmeyi kabul etmediği için, karısından o günden beri çekiniyordu; üstündeki etkisinin kaybolabileceğini düşünerek, gözünün önünden fazla uzaklaşmasını istemiyordu. Bu yüzden, onu da götürdü Londra'ya. Graven Street'de, Mexborough Private otelinde kaldıklarını öğrendim. Bu otel de, adamımın uğradığı yerler arasında. Orada, karısını odaya kapattıktan sonra, bir sakal takıp, Doktor Mortimer'ın arkasından Baker Street'e, oradan da istasyona ve Northumberland Oteli'ne gidiyor. Karısı olanları anlamış gibiydi ama, kocasından öyle korkuyormuş ki, elinden bir şey gelmiyordu. Bu yüzden kadın, tehlikedeki adama yazıp, durumu bildirmeye cesaret edememiş. Mektup, Stapleton'ın eline geçerse, hayatını tehlikeye atmış olacakmış, nitekim bildiğiniz gibi kelimeleri kesip gönderdi, adresi de kasıtlı olarak eksik yazdı. Sir Henrye gelen mektup, ilk uyarıydı.

"Stapleton için Sir Henry'nin bir eşyasını alması çok önemliydi. Bu, köpeği kullanması gerektiğinde arkasından gönderebilmek içindi. Büyük bir cesaret ve hızla harekete geçiyor, otelin temizlikçisinin bu iş için rüşvet almış olduğu belli. Ama, ilk eline geçen çizme, yeni olduğun için, işine yaramıyor. Sonra, onu geri bıraktırıp, eskisini çaldırtıyor. Çok ipucu verdi bana, gerçek bir köpek söz konusu olduğunu anladım birden, yoksa, yeni çizmenin yerine eskisini almak kaygısı, başka neye işaret olabilirdi? Bir olay, ne kadar korkunç ve garip olursa, o kadar dikkatle incelenmesi gerekir. Bir olayda en anlamsız gelen şey, iyi düşünülüp bilim açısından bakıldığında, genellikle ipucu verir.

"Derken ertesi sabah, dostlarımız ziyarete geliyor. Tabii, Stapleton da peşlerinde. Oturduğumuz yeri öğrenip beni tanımasından sonra, daha dikkatli davranmaya başlıyor. Stapleton'ın maceraları, yalnız Baskerville olayı ile sınırlı değil. Son üç yıl içinde, batıda bir çok hırsızlık olayı meydana gelmiş ama, faili bulunamamış bir türlü. Bunların sonuncusu mayıs ayında Folkeston Court'da oldu. Tek başına iş gören maskeli soyguncu, karşısına çıkan uşağı öldürmüş. Tükenmekte olan parasını çoğaltmak için bu gibi işlere başvurduğundan şüphem yok, uzun zamandır iflâh olmaz tehlikeli bir adam olduğu belli.

"O sabah bizden kaçtığı zaman, nasıl çabuk davrandığını gördük, sonra da arabacıyla bana adını göndermesindeki cüreti. O andan sonra, Londra'da olayı üzerime aldığımı anlayınca, orada artık onun için iş kalmadığını anladı. Dartmoor'a dönüp, Baskerville'nin gelişini bekledi..."

"Bir dakika," dedim. "Olayların sırasını doğru anlattığına kuşku yok ama, açıklamadığın bir konu var. Efendisi Londra'dayken köpek ne oldu?"

"Onu da araştırdım, önemli bir taraf elbette. Stapleton'ın bir suç ortağı olduğu belli ama, her şeyini anlatıp, kendini onun eline tamamıyla vermediği de ortada. Merripet köşkünde Anthony adında yaşlı

bir uşak vardı. Okul işlettiği zamandan beri, bu uşak onunla çalışıyormuş. Efendisiyle hanımfendinin karı koca olduğunu bildiğine şüphe yok. Bu adam ortadan kaybolmuş. Adam ülkeden kaçtı. İngiltere'de Anthony adına pek rastlanmaz, İspanyol, ya da Amerikalı. İspanyolca adı Anthonio. Adam, Bayan Stapleton gibi iyi İngilizce konuşuyordu ama, dili biraz sürçerdi. O adamın Stapleton'ın çizdiği yoldan, Grimpen bataklığından gittiğini, gözlerimle gördüm. Efendisi olmadığı zaman, herhalde köpeğe bakıyordu; köpeğin hangi amaçla kullanılacağını bilmeyebilirdi.

"Stapleton'lar, Devonshire'a gidince, arkalarından Sir Henry ile sen de gittin. Ben o sırada ne yapıyordum, bir iki kelimeyle anlatayım. Belki hatırlarsınız, üstüne matbaa harfleri yapışık kâğıdı incelerken, büyük bir titizlikle damgasını aramıştım. Gözlerime iyice yaklaştırdığımda, beyaz yasemin denilen hafif bir koku duydum. Usta bir dedektifin, birbirinden ayırması gereken yetmişbeş çeşit parfüm vardır. Hemen anlaşılırsa, koku çok işe yarar. Bunu tecrübelerimden biliyorum. Koku olduğuna göre, işin içinde bir kadın var demekti, şüphelerim Stapleton'a yönelmeye başlamıştı bile. Böylece henüz yolculuğa çıkmadan, köpeğin varlığından emin olmuş ve caninin kim olabileceği hakkında şüphelerim uyanmıştı.

"Stapleton'ı gözetleme oyunu oynuyordum. Sizinle olduğum takdirde, son derece dikkatli davranacağı için, bu iş amacına ulaşamayabilirdi. Bu yüzden yalnız seni değil, herkesi aldattım, herkes beni Londra'da bilirken, gizlice buraya geldim. Tahmin ettiğim gibi, bu o kadar zor değildi, hem böyle meselelerde ufak şeylere bakılmaz. Çoğu zaman Coombe Tracey'de kalıyordum, bozkırdaki kulübeyi, hareket alanına yakın olmam gerektiğinde kullanıyordum. Cartwright köylü çocuğu kıyafetiyle benimle birlikte gelmişti. Çok işime yaradı. Yemeğimi, giysilerimi, o getiriyordu. Ben Stapleton'ı gözetlerken, Cartwright, da seni gözetliyordu ve böylece bütün ipleri elimde tutabiliyordum.

"Raporlarının çabucak elime geçtiğini söyledim. Baker Street'den derhal Coombe Tracey'ye gönderiliyordu. Çok işime yaradılar, özellikle Stapleton'ın gerçek hayat hikâyesi. Adamla, kadının teşhisini koyduktan sonra, durumu bütün açıklığıyla kavradım. Olay, kaçak mahkûm ve onunla Barrymore arasındaki ilişkiler yüzünden çok karıştı. Bunu da çok iyi şekilde sen açığa çıkardın. Her ne kadar ben kendi gözlerimle aynı sonuca vardımsa da.

"Sen beni bozkırda bulduğunda, bütün olayı biliyordum ama, Jüriye sunacağım deliller yoktu elimde. O gece Stapleton'ın, Sir Henry'yi öldürmek amacıyla kaçak mahkûmun ölümüne sebep olması bile, bir delil oluşturmuyordu. Onu yakalayabilmek için, Sir Henry'yi yalnızmış gibi gösterip, Stapleton'ın saldırıya geçmesini sağlamalıydık. Böyle yaptık ve dostumuzun ağır bir şok geçirmesi pahasına işi başardık ve böylece Stapleton'ın amacına ulaşamasına engel olduk. Sir Henry'nin böyle bir şeye katlanması, itiraf ediyorum, benim hatam ama, hayvanın bizi hareketsiz bırakacak kadar korkunç bir varlık olacağı aklımın ucundan bile geçmemişti. Ayrıca, görüş açımızın daralmasına sebep olan sisi de hesaplamamıştık. Şimdi, içim rahat ve Doktor Mortimer'ın kısa süre içinde geçeceğini söylediği, bir sinir hastalığı dışında işi başarmış bulunuyoruz. Uzun bir yolculuk, dostumuzun sinirlerini düzelteceği gibi, yaralı duygularına da ilâç gibi gelecektir. Kadına karşı olan aşkı, derin ve samimiydi, bu işin onun için en kötü tarafı, kadın tarafından aldatılması oldu.

"Stapleton'ın, kadının üstünde büyük etkisinin olduğu belli. Kadın, ona karşı gelemiyordu. Bu, sevgiden de olabilir, korkudan da. Belki her ikisi de vardı, çünkü bu iki duygu yanyana varolabilir. Her neyse, etki büyüktü. Böylece kız kardeşi diye ortalıkta görünmeyi kabul etti ama, adam kendisini cinayet ortağı yapmak isteyince, direndi. Kocasının haberi olması ihtimali olmasaydı, Sir Henry'ye

söyleyecekti, buna defalarca yapmaya çalıştı. Stapleton'ın kendisi de, kıskançlık duyuyordu. Sir Henry'nin, kadına duygularını açıkladığını görünce, sinirlerine engel olamıyor ve soğukkanlılığı sayesinde saklamayı başardığı ateşli ruhunu ortaya çıkarıyordu. Bu yüzden, kısa sürede bu işi bitirmek istiyor ve Sir Henry'nin sık sık Merripit köşküne gelmesini söylüyordu. Böylece er geç aradığı fırsatın çıkacağını düşünmekteydi. Ama, olay günü, karısı, birden aleyhine döndü. Kadın, Selden'ın ölümünü duymuştu ve köpeğin Sir Henry'nin geleceği akşam, kulübede saklandığını biliyordu. Bu cinayete karşı kocasına saldırdı, bunu korkunç bir sahne izledi, böylece ilk defa kadın, kocasına baş kaldırmış oluyordu. Kadının karşı koyuşu, adamda birden nefret uyandırdı ve kendini ele vereceğini anladı. Böylece kadını, Sir Henry'ye haber veremesin diye bağlayıp, hapsetti. Bütün o çevrede yaşayanların, Sir Henry'nin ölümünün, ailenin üstündeki lânet yüzünden meydana geldiğine inanmaları sonucu, bir oldu bittiye getirerek, karısını yeniden kazanmayı ve bildiklerini polise anlatmasına engel olabileceğini ümit ediyordu. Burada yanlış bir hesap yaptı. Çünkü, kadın böyle bir davranışı kolay kolay hazmedemezdi ve zaten, kocasından iyice soğumuştu. İşte böyle Watson, notlarıma başvurmadan, bu garip olayı tüm ayrıntılarıyla daha fazla anlatamam, başka anlatılmadık önemli bir şey kaldığını sanmıyorum."

"Sir Henry'yi, amcasına yaptığı gibi korkutarak öldürebileceğini ümit edemezdi ama."

"Hayvan çok vahşiydi ve uzun süre aç bırakıldığı için, neredeyse açlıktan ölecekti. Görünüşü, bir insanı belki korkudan öldürmeyebilirdi ama, parçalayarak öldürebilirdi. Nitekim vaktinde yetişmeseydik, öyle de olacaktı."

"Geriye bir tek güçlük kalıyor, Stapleton vâris olarak ortaya çıkınca, bu durumunu nasıl açıklayacaktı, yani malikâneye bu kadar yakın oturup da kendisini ortaya çıkarmamasını? Mirasta, şüpheye ve sorguya meydan vermeden nasıl hak iddia edebilirdi ?"

"Bu çok zor bir soru ve çözmem için, ortaya çok soru çıkarıyorsun. Benim araştırma alanım, geçmiş ve bugün fakat, insanın gelecekte neler yapacağını bilmek güç. Bayan Stapleton, bu konuyu birkaç kez dinlemiş kocasından. Üç çıkar yol vardı: Güney Amerika'ya gider, oradaki İngiliz makamlarına kendini tanıtır ve İngilter'ye hiç gelmeden, serveti istetebilirdi ya da bir şey uydurur, bir süre Londra'da kalması gerektiğini ileri sürebilirdi veya bir suç ortağı bulur, onu vâris gibi gösterip, gelirin bir kısmını kendi alırdı. Tanıdığımız kadarıyla bu adam, tüm zorluklara karşı, mutlaka bir çıkar yol bulurdu. Sevgili dostum Watson; birkaç haftadır çok çalıştık. Bir gece için olsun, kafamızı daha eğlenceli bir tarafa yöneltebiliriz sanıyorum. Les Huguenots'da bir loca ayırttım. De Reszkes'i duydun mu hiç? Lütfen, yarım saate kadar hazır ol, oraya gitmeden önce, yolda Marcini'ye şöyle bir uğrar, güzel bir akşam yemeği yeriz."

[1]**Dolikosepfalik, Dolichosephalic:** Kafanın dar ve uzun olma durumu. (y.n.)

[2]**Supraorbital:** Tıp, Göz çukuru Lorbita üzerinde. (y.n.)

[3]**Parietal:** Tıp, Organın çevresi. (y.n.)

[4]**Antropoloji:** Fr, Anthropologie, Yun. Anthropos: "İnsan-Logos" İnsanın kökenini, evrimini, biyolojik özelliklerini, toplumsal ve kültürel yönden inceleyen bilim, insan bilimi. (y.n.)

[5] Yeni gezginler. (y.n.)

[6] **Neolitik Çağ:** Taş devrinin son çağı ve bununla ilgili.

[7] Cyclopides: Lat. Bir cins böcek.

[8] Sherlock Holmes'ün Kızıl Soruşturma adlı macerası. (Bilge Karınca Yayınları.)